

ԱՂՈԹԱԳԻՐՔ

МОЛИТВЕННИК

ՀՐԱՍԱՆԱԿ

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳՆԻ ԵՐԿՐՈՐԴԻ

ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԵՒ ՎԵՐԱՓԱՈՒ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՍԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

По благословению

Его Святейшества ГАРЕГИНА II

Верховного Патриарха и
Католикоса Всех Армян

ԱՂՈԹԱԳԻՐՔ

ՄՈԼԻՏՎԵՆԻԿ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՍՈՒԹՅԱՆ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՆՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ - 2009 - ՏՎ. ՅՇՄԻԱԴՅԻՆ

ՉՏԴ 23/28
ԳՄԴ 86.37
Ա 490

Ա - 490 Աղոթագիրք/Молитвенник: Մայր Աթոռ Սուրբ
Էջմիածին: - Ս. Էջմիածին, 2009, 214 էջ:

Գրքում ամփոփված են Ս. Գրիգոր Նարեկացու
Աղոթամատյանից հատվածներ՝ արդի հայերեն և
ռուսերեն լեզուներով:

Նախատեսված է ամենօրյա աղոթքների համար:

ԳՄԴ 86.37

Ներկայացված է հրատարակության
ՄԱՅՐ ԱԹՐՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾԻՆԻ
ՎԱՆՈՐԵԻՅ ՏԵՍՉՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՅ

Տպագրվում է մեկենասությամբ
Արմեն Տեր-Վարդանյանի

Спонсор издания
Армен Тер-Варданян

ISBN 978-9939-59-034-9

© Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 2009 թ.

Երկու խոսք

Ս. Գրիգոր Նարեկացու անմահ Մատյանից քաղված
այս մի քանի գլուխները մի նպատակ ունեն, այն է՝ օգ-
տագործել Նարեկամատյանի այդ հատվածները որպես
մեր **ամենօրյա աղոթքներ**: Փորձության պահին, հի-
վանդության ժամանակ, զանազան դիպվածների դեպ-
քում փորձեք ձեր աղոթքները ուղղել մեր Երկնավոր
Յորը՝ Ս. Գրիգոր Նարեկացու խոսքերով և ոգով: Այս
սկզբունքով են աղոթել մեր նախնիները արդեն հազար
տարուց ավելի: Եվ կհամոզվեք, որ Նարեկամատյանը
այսօր էլ կենդանի է, զորավոր է և կարող է արտահայ-
տել մեր սրտի ամենախորունկ ծալքերի վիճակն ան-
գամ, մի անգամ ևս կհամոզվեք, որ Ս. Նարեկացու
աղոթքները անմահ են և ժամանակի մեջ չեն կորցրել
իրենց կարևորությունն ու զորությունը: Աղոթելուց հետո
դարձյալ ու դարձյալ կհաստատեք այն փաստը, որ
Նարեկամատյանը **նոր պատգամ է ամեն եկող օրվա
համար**:

Աղոթքները ընտրված են ըստ բովանդակության:
Յայերեն տեքստերը վերցված են Ս. Խերամյանի
(Երևան, 2003), իսկ ռուսերենը՝ Ս. Դարբինյան-Մելիք-
յանի և Լ. Խանլարյանի (Դ. Нарекаци, Книга скорб-
ных песнопений. М., 1988) թարգմանություններից:

Глава 84 Слово к Богу из глубин сердца

Շարհ Լեբեսնիյ, Վեշչեոսեւ Վսեւիշնիյ,
 Владыка всех [сущих], Упование всеобщее,
 Создатель видимых, Творец небожителей,
 Источник сотворения, Устроитель грядущего,
 Света Даритель и утра Причина,
 Подготовитель завтрашнего дня, Проявитель
 вечера,
 Производитель мрака, искуснейший Мастер,
 Начало мудрости, Очиститель
 благословенный,
 Плавильщик грехов, Гонитель недугов,
 Разрушитель горечи, Хранилище покоя,
 Изобретатель грез, Распорядитель сна,
 Извечный Порядок дыхания, Долговременность
 чувств,
 Даритель упокоения, Рассеиватель бредней,
 Преобразитель мечты, Переменчивость ужаса,
 Смена печали, Предотвратитель резкой боли,
 Разрушитель сомнений, Успокоитель волнения,
 Устрашение коварства, Каратель злых сил,
 Гонитель скверны, Душител ь соблазнов.
 Оборони сотворившею небо дланью Своею,
 Утверди возведенной десницей Своей,
 Обними вседержажими руками Своими,
 Укрой Божественным покровом Своим,
 Укрепи попечением всевышним Своим,
 Окружи, ограда сонмом бессмертных,

ԲԱՆ ՁԴ
 ԱՐՏԻ ԽՈՒՔԵՆԻՑ ԽՈՒՔ ԱՍՏՈՒ ՀԵՏ

Երկնավոր արքա, բարձրյալ թագավոր,
 Տե՛ր դու բոլորի և ամենքի հույս,
 Արարիչ տեսանելիների և հոգեղենների հաստիչ,
 Պատճառ եղածների և կազմող լինելիների,
 Տվիչ լույսի, առիթ առավոտի, պատրաստիչ
 վաղվա,
 Երեւցնող երեկոյի, հորինող խավարի,
 Արվեստավոր բարեհնար, իմաստության գործիչ,
 Քավարան օրհնյալ, հալիչ մեղքերի, հալածիչ
 ցավերի,
 Լուծիչ դառնության, պահպանարան հանգստի,
 Հնարիչ նիրհի, կարգավորիչ քնի, պարգևիչ նինջի,
 Կարգավորիչ շնչառության, զգայության
 տևողություն,
 Ցրիչ ցնորքների, բարեկարգիչ անուրջների,
 փոխարկող զարհուրանքի,
 Փոփոխիչ տիրություն, խափանիչ խայթումների,
 Կասկածների փարատիչ, ծփանքների հանդարտիչ,
 Ահաբեկություն խարդախների, դեերի հարվածիչ,
 Ախտերի փախուցիչ և ընկղմիչ
 գայթակղությունների:
 Պաշտպանի՛ր ձեռքովդ երկնաստեղծ,
 Զորացրո՛ւ աջովդ բարձրացած,
 Ամփոփի՛ր թևերովդ ամենակալ,
 Ծածկի՛ր խնամքովդ աստվածային,
 Ամրացրո՛ւ վերնայիններիդ վերակացությամբ,

Прикрой со всех сторон хороводом ангелов
Своих;
Изгони Ты противника моего воинством
бдящих сил Твоих,
Мольбами Матери Божьей поддержи меня,
Назначь мне в охрану рать первенцев Твоих.
Вместе с очами на лице открой также и
мысленные очи мои,
Вместе с дыханием моим встряхни и
оцепенелость от тяжких грехов,
Изыми, Господи, из чувств моих
несмышленность закофенелую,
Разорви, Благодетель единственный, толицу
покрова моего.
Вместе с началом появления света Ты
милосердие Свое прояви,
Ты солнце праведности Твоей вместе с
восходом солнца
В смятенное сердце мое привнеси,
Лучи Твоей славы факелом зажги в келье
разума моего,
Знамение Креста Твоего пусть
распространится
По всей душе и по телу моему.
И ныне вручаю Тебе Тобой принофвенную
Скинию мою с сохранившейся в ней душой
моей.
Ибо Ты - неисповедимый Бог,
Щедрый ко всем и сущий во всем.
Благословляемый присно. Аминь!

Շուրջանակի պարսպիր անմահներիդ
գումարտակներով,
Ընդդիմամարտին իմ վանիր զվարթուններիդ
զինվորներով,
Պատսպարի՛ր սասանյալիս Աստվածածնիդ
մաղթանքներով,
Անդրանիկներիդ բանակներն ինձ բարի
պահպան կարգիր:
Բաց արա աչքերիս հետ նաև տեսանելիքները
մտքիս,
Զգաստացրու շնչիս հետ նաև դանդաղությունը
ծանրաբեռն իմ կրքերի,
Վերացրու թանձրամած հիմարությունն իմ
զգայարանքների, Տե՛ր,
Վերցրու թանձրությունն իմ ծածկույթի, միա՛կ
բարեգործ:
Լույսը բացվելիս՝ ողորմությունդ էլ ծագիր ինձ
վրա,
Եվ արևի հետ՝ քո արդարության արեգակը թող
մտնի սիրտս նեղ.
Փառքիդ ճառագայթը մտքիս խորհրդարանում
թող ջահավորվի.
Եվ խաչակնքումը խաչիդ՝ մարմնիս և հոգուս
մեջ թող տարածվի՛ համասփյուռ:
Քեզ եմ հանձնում այսօր քո հորինած տաղավարը՝
Այնտեղ բնակվող պահպան հոգուս հետ միասին.
Զի դու ես Աստված անքնին,
Ամենակարողդ ամենքի համար և ամեն բանում
բովանդակապես,
Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

Глава 91
Слово к Богу из глубин сердца

1

*Господь, Господь милосердия и Бог
утешения,
Имя высокое, Глас страшный,
Призыв суровый, Весть недоступная,
Слово отпущения, Восклицание восторга,
Благодатное ободрение всестрадающего
благоволения,
Страшась Коего трепещут все твари сущие;
Боясь гнева Твоего, порхают серафимы,
Прикрываются крылами херувимы,
Закрывают [лица] сонмы светоподобных,
Робеют, дивясь, все царства вышние;
И в великом трепете все они веселятся
В едином празднестве ликования.
Охвачены ужасом бесы, полчища зла отражены,
Исчезают любящие тьму души,
Низвергаются в бездну посланцы сатаны.
Знаком Креста пресечены нападения
противника,
Заперты мстительные амаликитяне в тюрьме
прειсподней,
Узлом, который не распутать,
Связаны орды супостата,
Заключены в темницу, из коей нет избавления,
Скопища, снаряженные смертоносным
оружием,*

Ա

Տե՛ր, Տե՛ր գթությանց և Աստված ողորմությանց,
Անուն մեծատառ, ձայն ահեղալուր, կոչումն
ահավոր,
Համբավ անպարփակ, բարբառ սոսկալի,
հնչումն հիասքանչ,
Հուսադրություն բարերար, ամենողորմ
քաղցրություն.
Որից վախեցած սասանվում են ողջ արարածները:
Ահիդ պակուցիչ սպառնալիքից՝
Սավառնում են սերովբեները, ու քերովբեները
թևամփոփվում,
Պարուրվում են պարերը լուսակերպների,
Երկնային բոլոր պետությունները երկնչում
հիազարհուր,
Ու ցնծում են ողջ երկյուղած դողով՝
նավակատիքի բերկրությամբ:
Զարհուրում դեերն ու, ընկրկում են զնդերը չարի,
Զքվում ոգիները խավարասեր,
Անդունդ գլորվում հրեշտակներն օտարի,
Խաչի նշանով խարխափում են հարձակումները
ընդդիմամարտի,
Փակվում են քինոտ ամաղեկացիք բանտի
խորքերում,
Անլուծանելի հանգուցումներով պաշարվում
խմբերն հակառակորդի,

По грозному велению Твоему заперты в
узилище толпы бесов,
Онемев, умолкли сообщества прекословящих,
Погибелью снадающей охвачены сонмы [злых]
духов,
Нерасторгаемыми цепями скованы апостолы
лжехриста.

2

Вот [начертанное] перстами руки моей
Знамение Креста Твоего, о Всевидящий,
Возношу в час ночной я к Тебе,
Ибо Ты не помрачаешься тьмою неведения,
Но обитаешь, покоясь, в свете неприступном.
Прими под тень крыл Твоих, о Всемогущий,
Меня, с благодарением молящего,
Коему угрожает опасность,
Спаси от вторжения смущающих меня
призраков,
Очисти чувство видения очей сердца моего,
Укрепи Древом Жизни Твоим против
сновидений врачных,
Окропи Кровью Своей окрест жилища моего,
Означь капелью из животворного ребра Твоего
Стезю выхода и входа моего,
Четырехкрылый Твой [Крест] да будет
хранителем кровли моей,
Пред взором моих очей, возведенных горе,
Да предстанет [знак] таинства спасительных
Твоих Страстей.

Մահագեհների գումարտակները
արգելափակվում զնդանում անգերծ,
Դևերը պրկվում ահեղ հրամանիդ մետաղների մեջ՝
Ընդդիմախոսներն ամենայն լուռւմ,
պապանձվում անձայն,
Աներևույթների բազմությունները
պարավանդվում են կորստյան հյուծմամբ,
Ու նեղվում անլույծ շղթաների մեջ
առաքելությունք սուտ-քրիստոսների:

Բ

Մթին գիշերվա այս ժամին ահա ձեռքիս մատներով
Նշանիդ տյառնագրությունը քեզ եմ կարկառում.
Քեզ, որ ոչ միայն չես մթնում անգիտության
խավարով, ո՛վ ամենատես,
Այլև անմատույց լույսի մեջ ես բնակվում ու
հանգստանում:
Աղաչում եմ քեզ գոհաբանությամբ, ընդունի՛ր
դու ինձ,
Ա՛ռ վշտահարիս հզոր թևերիդ պաշտպանության
տակ,
Փրկի՛ր դրսից եկող պղտոր ցնորքներից,
Մաքրի՛ր սրտիս աչքերի տեսողության
զգայարանքը դու,
Կենաց փայտովդ ինձ ամրապնդիր տխուր
անուրջների դեմ,
Արյունովդ սրկիր բնակարանիս շուրջ-բոլորը,
Կողքիդ կենարար արյան կաթիլով գծագրիր
ճամփան իմ ելումուտի,

Да будет установлено у дверей дома моего
Орудие мук Твоих;
Да будет висеть упования [полная] вера моя
На древе благословения Твоего;
Останови, о Господи, с его [помощью]
губителя душ,
И да войдет без помех защитник света;
Вместе со страшной тяжестью скорби моей
Облегчи и бремя моих долгов,
Дабы и я на ложе своем,
Собравшись с мыслями в тишине
И вспомнив горькие плоды отчаяния,
Исповедался пред Тобой, всеведущим,
О несчетном множестве неправедных, мерзких
моих деяний.

3

Успокой меня, труждающегося, от
многобурных моих страданий,
Рассей мучительные сомнения погибающей
души,
Горести и заботы, скорбь и стенания,
Душевные страдания и несчастья,
Вздохи и надломленность [души],
Сокрушенность сердца и исступление,
Оцепенение и содрогания,
Опьянение и безумие,
Недомыслие и глупости,
Охлаждение любви и палящий жар
сладострастия.

Քառաթևիդ ձևակերպումը թող պահպանարան
լինի երգիկիս,
Ու խորհրդանիշն ամենափրկիչ քո տանջանքների,
Թող որ դեպի վեր նայող աչքերիս հանդեպ լինի
միշտ,
Չարչարանքներիդ գործիքը թող իմ տան դռան
ճակատին դրոշմվի,
Հավատքն իմ հույսի թող որ օրհնության ծառից
կախվի քո:
Կաշկանդի՛ր դու, Տե՛ր, այդ նշանովդ հոգիների
սատակչին,
Եվ թող ներս մտնի առանց արգելքի պաշտպանը
լույսի,
Ցավերիս սաստիկ ծանրության հետ մեղքերիս
բեռն էլ թեթևացրու.
Մահճում, մտամփոփ լուարանիս մեջ,
Մտաբերելով հուսահատության պտուղները
դառնահամ,
Խոստովանում եմ ամենագետիդ բոլոր անօրեն
գործերը իմ հար:

Գ

Հանգստացրո՛ւ վաստակյալիս իմ բազմածուկ
աշխատանքից,
Կործանված ոգուս տարակույսների տագնապը
ցրի՛ր,
Դառնությունը վշտերի հետ և հեծությունը
ցավերի հետ,
Անձկությունը թշվառությունների հետ,

Окажи помощь мне, немощному,
    многопечальному и малодушному,
Твоей десницей, творящей благодеяния,
Твоей дланью обновляющей и перстами,
    дарующими жизнь.
Твоей славой, всегда сияющей, и вечностью
    нетленного,
Твоим светлым ликом и существом Твоего
    бытия обожаемого,
Твоей высотой, достойною поклонения.
Утишь горестные мои рыдания, кои душат и
    губят меня,
[Пресеки] новые ухищрения зла,
Старые козни искусителя,
Дурные побуждения, [внушаемые] тем, кто к
    смерти толкает,
Непристойные видения нечестивца
    неизменного,
Обольщающие обманы злобного дьявола,
Ласкающее, жаркое дыхание приманивающего
    колдуна.
Предохраняй меня в этом месте отдыха и
    успокоения, подобного смерти,
От пустых мыслей и новых ошибок,
Величайших грехов и малейших преткновений,
От обманщика злого и мерзкого.
Удали неподобающие мысли и чувства от
    меня, раба грешного,
Страсти предосудительные, поведение,
    достойное осуждения,

Հառաչանքները խորտակումների հետ,
Սրտաբեկությունը ապշությունների հետ,
Թմրությունը շվարման հետ,
Արբեցությունը հիմարությունների հետ,
Սառելը սիրո և հրաբորբոք ջերմությունը
    ցոփցանկական ախտի հետ,
Օժանդակ եղիր՝ ամենատխուր տարտամությամբ
    տկարացածիս.
Բարեգործ աջով քո շնորհատու, ձեռքովդ
    նորոգող, մատովդ կենսաբաշխ,
Մշտափայլ փառքովդ, անեղծ մշտակայությամբդ,
    երեսովդ զվարթ,
Պաշտելի էիդ իսկությամբ և բարձրությամբ
    երկրպագելի
Կտրի՛ր խեղդվողիս վշտալից հեծեձանքները,
Չարի հնարքը նոր և բանսարկուի
    խարդավանքը հին,
Օտար դրդումներն ի մահ մղողի,
Անպատշաճ դեպքերն ամենօրյա եղեռնագործի,
Աչքակապ ճարպկությունները դաժան դևի,
Փաղաքշական բոցաշնչությունը գրավող
    կախարդի:
Պահպանի՛ր դու ինձ այս մահահանգույն
    հանգստյան վայրում՝
Թաքուն մտքերից, մասնավոր սխալանքներից,
Մեծագույն մոլորանքներից, փոքրագույն
    սայթաքումներից
Եվ չար խաբուսիկ ձանձրություններից:
Հեռացրո՛ւ հանցավոր ծառայիս զգայություններից

*Приключения постыдные, следы ложные,
Мечты смехотворные, помыслы ничтожные,
Многословие, заслуживающее презрения.*

4

*Вооружи меня, на Тебя уповающего,
Душою, не ведающей заблуждений,
И телом неоскверненным,
Дабы противостояли они дыханию ветра,
ударам волн,
Буйству грозы, бурным вихрям и нападениям
зверей.
Когда я закрою глаза, да не помрачится зрение
сердца моего,
Но пусть станет оно неусыпным, ясным и
спокойным
И засияет с Тобой, о Господь Иисус Христос,
в светлом горении негасимом.
Очисти словом Твоим полог постели моей
От обмана, забот и воспоминаний, Тебе
ненавистных,
Мыслей, Небу противных, и безумия
богохульного,
Неблагодарности изменяющего Господу своему
И Богопротивной ереси.
Будь попечителем мне полками Твоими
небесными,
Властью и могуществом,
Непобедимой силой непорочных служителей*

*Խորհուրդներ անդեպ, կրքեր բասրելի, վարք
անարգելի,
Դեպքեր անպատկառ, վրիպելի հետքեր,
պատրանքներ ծաղրելի,
Խոհեր անգոսնելի և ավելորդաբանություններ
արհամարհելի:*

Դ

*Քեզ ապավինածիս զինի՛ր անսխալ հոգով և
մաքուր մարմնով՝
Հողմերի շնչից, բուռն հարվածներից,
Փոթորիկների բախումից, մրրիկների պոռթկումից
Եվ գազանների հարվածներից զերծ մնալու
համար:
Երբ փակեմ աչքերս՝ սրտիս նայվածքը թող
չստվերանա,
Այլ զվարթանա, պայծառանա ու վայելչանա,
Փայլի թող քեզ հետ, Տեր Հիսուս Քրիստոս,
լուսավոր վառամաք անշիջանելի:
Խուսքովդ մաքրիր իմ ննջատեղին՝
Խորամանկություններից, երկյուղներից,
Քեզ ատելի հիշողություններից,
Աստվածամարտ մտածումներից,
Հանցավոր խենթություններից,
Տիրանենգ անշնորհքություններից
Եվ աստվածընդդեմ պառակտումներից:
Խնամակալ լինես ինձ երկնային քո գնդերով,
պետություններով
Եվ իշխանություններով զորավոր ու անհաղթելի,*

Святой Божественности Твоей.
[Да помогут мне] апостолы
    благовествованием Евангелия,
Пророки - заветами [своими],
Блаженные - молитвами, вознесенными в день
    кончины.
Тогда упокоюсь я в страхе, печалюсь ради Тебя,
И благодатью Твоей пробужусь с удвоенной
    радостью;
Коли в отчаянии усну, то да воскресну я снова
    в духовной радости;
Коли же я лягу спать во грехах, то снова
    восстану,
Отделенный от угрызений совести
    непобедимую непорочностью.

5

Так услышь, о всеблагий, ходатайством
    Святой Богородицы Твоей,
Всех праведников и мучеников избранных,
Мои многоскорбные и стенающие моления.
Тебе слава от всех, воплем моим возносимая
    ввысь,
Вместе с сонмом бессмертных сил бдящих
    святых
Во хвалу Отцу Твоему - Богу нашему,
И Духу Святому Твоему, созидателю и
    обновителю всего,
Во веки вечные. Аминь!

Որոնք մաքուր մատակարարներ են սուրբ
    Աստվածութեանդ.
Առաքյալներն՝ ավետյաց ավետարանով,
Մարգարեներն իրենց կտակարաններով,
Եվ վերջին օրը երջանիկների քեզ ընծայվող
    մաղթանքներով:
Այնժամ երկյուղով և քեզ հաճելի տրամութեամբ
    ես պիտի նիրհեմ
Եվ քո շնորհիվ բուռն ուրախութեամբ
    արթնանամ կրկին:
Եթե վհատութեամբ ննջեմ նույնիսկ,
Հոգևոր բերկրութեամբ պիտի հարություն
    առնեմ դարձյալ,
Եթե մինչև իսկ մեղքով ընկողմանեմ,
Պիտի կանգնեմ կրկին՝ մաքուր խղճով և անաղտ
    անբծութեամբ:

Ե

Լսի՛ր խնդրանքներն իմ հառաչալից և
    հեծե՛ծագին, միա՛կ բարեգութ,
Բարեխոսութեամբ սուրբ Աստվածածնիդ
Եվ արդարների բոլոր ու ընտրյալ նահատակների:
Բոլոր կողմերից, քո բարձունքն ի վեր, իմ
    ձայնով փառք եմ առաքում ես քեզ,
Միշտ սուրբ և անմահ գվարթունների միջոցով՝
Ի գովեստ քո Հոր և մեր Աստծո,
Եվ ամեն ինչի ստեղծիչ և նորոգող Սուրբ Հոգուդ,
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Глава 71
Слово к Богу из глубин сердца

1

Ոբոշուկս բլաճեննի և քոսլավեննի սոնմս
 սվայտի,
 Неко́торые из коих подчас спотыкались, но
 чаще [крепче того] утверждались,
 [Сперва] они колебались слегка, но
 просветились,
 Освещенные ярким сиянием Духа Святого;
 Содержанием своим одно [явление] указывает на
 свойственную всем слабость плоти,
 Другое же - на превосходящий закон природы,
 образ жизни и добродетели ангелов.
 И днесь благословенны всецельными устами
 Божьими Христова Отца
 Они, избранные, прославленные, воскуряемые
 и восхваляемые, как члены [воинства]
 Христова обожаемые
 И украшенные, как обитель Духа Святого; в
 них ни следа, ни уловок мрака
 И лишь искренность совершенная, и
 праведность светлая, и сходство с Богом,
 (Насколько возможно человеку Божьему быть
 похожим на Бога!).
 Лица простые и ясные, нрав возвышенный и
 непреклонный,
 Жизнь воздержная, безупречная, поклонение
 Богу - твердое, нерушимое,

Ա

Երջանիկ և փառավորյալ են սրբերի դասերը,
 Որոնցից ոմանք դուլզն-ինչ գայթեցին թեև,
 բայց ավելի հաճախ հաստատվեցին
 Սասանեցին փոքր-ինչ, բայց վառված՝ հոգու
 շողերով պայծառ՝
 Մաքրությամբ դարձյալ լուսավորվեցին:
 Մեկը ցույց է տալիս նրանց խառնվածքի
 տկարությունն հասարակաստեղծ,
 Իսկ մյուսը՝ բնության օրենքին հաղթող վարքն
 առաքինի, հրեշտակային:
 Ուստի և նրանք օրհնված են Քրիստոսի Հոր
 ամենիշխան և աստվածային բերանով,
 Եվ ընտրյալներ են հռչակված, խնկված ու
 բարեբանված,
 Պաշտված են իբրև անդամներ Քրիստոսի,
 Եվ իբրև Սուրբ Հոգու օթևաններ են
 պատրաստված.
 Չունեն իրենց մեջ խավարի նշմարներ կամ
 հետքեր անգամ,
 Այլ անկեղծություն են ամբողջովին և լուսավոր
 արդարություն՝
 Եվ որքան հնարավոր է Աստծո մարդուն
 Աստծուն նմանեցնել,
 Պարզերես են նրանք և վարքով, բարձր ու
 անխոնարհելի,

*Поступь смелая, неукротимая, правда - единая
и неизменная,
Отвага большая, несокрушимая, вид внешний -
сияющий и безмятежный,
Мудрость - вышняя непревзойденная, образ
чистый, неосквернимый,
Сам Бог поучал нас умолять Его
От лица и в память имени их.
Слово Твое, о Создатель, объяснило [нам],
Как через них обретать благоволение в гневе.*

2

*А я - негодный во всем
И, сколь можно выразить в словах, достойный
хулы.
Ибо, когда бодрствую, - я дремлю,
Когда бодрым кажусь - цепенею,
В благочестии своем обольщаюсь,
А когда молюсь - заблуждаюсь,
Двигаясь, я мешкаю,
А оправдываясь - согрешаю,
Успокаиваясь, я возмущаюсь,
Не собравшись в поход,
Склонен я отступить.
Отправляясь [в путь] - пячусь я назад,
С долей света соединяю мрак,
Со вкусом сладкого мешаю полынь,
В крученую [нить] добра я влетаю и зло,
Только [на ноги] встав, - я падаю вновь.
Цвету я, но не плодоношу,*

*Նրանց կյանքն զգաստ է և անըստգյուտ,
Աստվածպաշտությունն ամուր, անհեղելի,
Ընթացքն արիական և անկասելի,
Ճշմարտությունը միատարր և անցնդելի,
Դիմազրավությունը գորեղ և անհաղթելի,
Տեսողությունը պայծառ և անապշելի
Իմաստասիրությունը երկնային և անկոխելի,
Պատկերը մաքուր և անաղարտելի:
Նրանց անուններն հիշատակել և աղոթքը հայցել՝
Աստված ինքն էր, որ մեզ սովորեցրեց:*

Բ

*Իսկ ես անպետք եմ ամեն ինչի մեջ,
Եվ պարսպվելի, որքան հնար է ասել խոսքերով,
Նիրհում եմ՝ մինչդեռ արթուն եմ,
Թմրում եմ՝ մինչդեռ զգաստ եմ երևում,
Բարեպաշտությանս մեջ գայթակղվում եմ,
Եվ վրիպում՝ մինչդեռ աղոթում եմ,
Ընթանալիս՝ հանկարծ կանգ եմ առնում,
Հագրիվ արդարացած՝ մեղանչում եմ,
Ու դեռ նոր խաղաղված՝ վրդովվում դարձյալ,
Մինչդեռ արշավում եմ առաջ՝ դեպի ետ եմ
հակամիտում,
Ու քայլելիս՝ կրունկիս վրա դառնում եմ ետ,
Լույսի հետ՝ մի մաս խավար եմ կցում,
Օշինդր եմ խառնում քաղցր համի հետ,
Բարիքների կուղի հետ և՛ չարիքներ եմ հյուսում,
Հագրիվ կանգնած՝ կրկին գլորվում եմ,
Ծաղկում եմ ու չեմ տալիս պտուղ,*

Говорю [всегда], но не делаю,
Обещаю, но не исполняю,
Обет даю, но не расплачиваюсь,
[Руку] протираю и тут же отдергиваю,
Показываю, но не отдаю,
Приближаю, но не посвящаю.
[Едва] исцелившись от ран, получаю [новые].
Когда успокаивают меня, я снова волнуюсь,
Без права [на то] выступаю [в суде],
И по справедливости осуждают меня.
[Только] запишут меня [в книгу жизни],
Как тотчас [опять] вычеркивают.
Веду корабль я, но уклоняюсь с [верного] пути.
Начинаю, но к отдохновению не прихожу,
[Лишь] приду я в себя - и вновь потрясен,
Переполняюсь - и снова пустой,
Продолжаю я здесь [благо творить] -
А там [опять] скатываюсь вниз,
[Здесь] коплю - а там сжигаю.
Закладываю основу, но не довершаю,
Мало тружусь, много трачу,
Малую толику сокровищ коплю -
Бесчисленное [множество] их истребляю.
Других поучаю - сам неискушен,
Всегда я учусь - никогда не дохожу
До познания истины.
Угасшее зло я вновь воспаляю,
Чуть приободрюсь - сильнее изнемогаю,
Напрягаюсь - и тут же вновь расслабляюсь,
Здесь я латаю - там [на части] рву,

Ասում եմ ու չեմ գործադրում,
Խոստանում եմ ու չեմ կատարում,
Ուխտում եմ ու չեմ վճարում,
Կարկառում եմ ձեռքս ու ետ քաշում դարձյալ,
Ցույց եմ տալիս ու չեմ ընծայում,
Մոտեցնում եմ ու չեմ մատուցում:
Վերքս հազիվ թե դարմանած՝
վիրավորվում եմ նորից,
Հաշտեցնում եմ ու վերստին խռովում,
Դատի եմ դիմում հանիրավի՝ և իրավամբ
դատապարտվում,
Գրվում եմ և իսկույն ջնջվում,
Նավում եմ ու շեղվում գծից,
Սկսում եմ ու չեմ հասնում հանգստի:
Հաստատվում եմ և սասանվում դարձյալ,
Լցվում եմ ու կրկին թափվում,
Շարակարգվում այստեղ՝ և այնտեղ վար հոսում,
Բարդվում եմ ու տեղնուտեղ վառվում:
Հիմնարկում եմ ու չեմ հանում գլուխ,
Վաստակում եմ սակավ և վատնում եմ բյուր,
Դուլզն-ինչ գանձում եմ ու սպառում անհաշիվ,
Խրատում եմ ուրիշներին, և ինքս անփորձ եմ,
Սովորում եմ միշտ և ճշմարիտ գիտության չեմ
հասնում երբեք:
Մարած չարիքները արծարծում եմ նույնչափ,
Քաջալերվում եմ փոքր-ինչ և առավելապես
հուսալքվում,
Լարվում եմ և իսկույն թուլանում,
Կարկատում եմ այս՝ և այն պատառոտում,

Вырываю крапиву и сажаю волчец,
Взмываю ввысь - сюда низвергают меня,
Влетаю голубем в гнездо - вылетаю оттуда
вороной,
Прихожу я почти белым - ухожу совершенно
черным,
Говорю, что верую в Тебя, - отдаю себя [в
руки] убийце,
Едва предстал пред Тобою,
Как опять оборотился спиною.

3

Очищаюсь - и снова замазан я,
Моюсь - и вновь оскверняюсь,
Уподобляюсь внешне Давиду я - и Саула дела
совершаю,
Устами правдивый - лгу утробой своей.
Правой [рукой] припасаю - левой [щедро]
раздаю.
Возделывая [ниву] под пшеницу, - засеваю [ее]
я плевелами.
[Лишь] спустившись [на землю] от
мудрствований высоких,
Я становлюсь тем, кто [в действительности
есть],
Ликом уподобляюсь я ангелам,
По намерениям своим - дьявол,
Твердо [стою] на ногах я -
В мыслях же [вечно] колеблюсь.
Притворяюсь я лживым - совращаюсь на деле,

Եղինջը հանում եմ և տնկում եմ տատասկ:
Հազիվ վեր բարձրացած՝ ցած եմ իջնում դարձյալ,
Մտնում եմ բույնն իբրև աղավնի ու դուրս
գալիս այնտեղից իբրև ագռավ,
Գալիս եմ սակավ-ինչ սպիտակ և գնում եմ
բոլորովին սև,
Ասում եմ, որ քոնն եմ ես, և սպանողին եմ
նվիրում ինձ,
Հազիվ եմ ելնում քո դեմ-հանդիման և ահա
թիկունք եմ դարձնում քեզ:

Գ

Մաքրվում եմ և սակայն դարձյալ մրտավում,
Լվացվում եմ և աղտոտվում իսկույն,
Դավթի կերպարանքն առած,
Եվ Սավուղի գործերն եմ կատարում:
Շուրթերովս շիտակ եմ խոսում և սրտովս ստում,
Աջ ձեռքովս տնտեսում եմ և ձախովս՝ ցրում:
Ցորեն ցանելու հետ սերմանում եմ և՛ որում,
Իմաստության բարձունքից ի վայր իջնելով,
դառնում եմ ես այն, ինչ էի առաջ,
Հրեշտակ եմ դառնում երեսանց և
խորհուրդների մեջ դիվանում,
Ոտքերովս մնում եմ հաստատ և մտքովս
տատանվում եմ,
Սուտ ձևեր եմ առնում և իրոք խոտորում եմ,
Արդարությունն եմ կեղծում և ամբարշտանում
եմ գործերով:
Հեզերի դասն եմ դասվում և դևերի հետ
կաքավում եմ,

*Представляюсь правдивым - но творю я нечестие.
Причисляю себя к сонму смиренных - но пляшу
с духами злыми.*

*Людьми я хвалим, а Тобою, Провидцем, хулим,
Земнородные говорят мне: “Блажен ты!” -
Сыны света вздыхают: “Горе тебе!”
Угодничаю я пред последним рабом -
Теряю в глазах Твоих, о великий Царь!
Оставив судилище правых - беспутных судей
умоляю.*

*Отфрнутый великими [сими] -
Льну к простым людям;
Внешне тело свое наряжаю,
А душою - цветом на чайку похож;
Подхожу договор заключить -
Меня, как клятвopеступника, гонят,
Сегодня носитель Духа Святого,
А завтра - ярый безумец,
Отвергнув заветы Господни,
Следую велениям змея; доблестно я мужаю -
Но с позором отступаю, тяготы дня перенесши,
В час воздаяния я обездолен;
На расстоянии велеречив я -
При ответе, заикаясь, смолкаю;
При восходе солнца богатым кажусь -
К вечеру брожу я ни с чем;
Взобравшись на сиденье старцев -
Общаясь с безрассудными я;
С муками я засытаю -
Пробуждаюсь, трепеща от страха;*

*Գովաբանվում եմ մարդկանցից, և տեսանողիցդ
պարսավվում,
Հողածիններից երանվում եմ, և լույսի որդի-
ներից ավաղվում,
Հաճոյանում եմ հետին ռամկին և աչքից ելնում
մեծ թագավորիդ:
Դատավորի ատյանը թողած՝ խառնակրոններին
եմ աղերսում.
Վեհերից վռնդվելով՝ խաժամուժների մեջ եմ
սպրդում.
Արտաքուստ մարմնովս պճնվում եմ, և հոգովս՝
ճայի գուլյնով եմ ճանաչվում.
Մոտենում եմ դաշն հաստատելու, և
ուխտակորույս դուրս եմ վտարվում:
Այսօր մաքուր հոգեկիր՝ և վաղը մոլի խելագար.
Տերունի պատվերը թողած՝ հետևում եմ օձի
թելադրանքին.
Արիանում եմ հզորապես, և ընկրկում եմ
վատթարաբար.
Վերցնում եմ օրվա ծանրությունը, և վարձքի
ժամին մնում անմասն.
Խոսում եմ հեռվից ճոռոմ, և պատասխանելու
պահին պապանձվում եմ.
Արևածագին հարուստ եմ երևում, և
արևամուտին դատարկ դեգերում եմ:
Ծերերի աթոռին բազմած՝ խելահեղների հետ եմ
ընկերակցում.
Ննջում եմ կասկածներով՝ և արհավրալից
զարթնում զարհուրած:*

Ниву желаний своих я дурно вспахал -
Рачителен в попечении о зле;
Навеки сын я блудный,
Изгнанный, дабы [вновь] не вернуться.
Нераскаившийся грешник я,
Безутешно скорбящий, сам собою плененный,
Приспешник смерти и тлена,
Беспощадно замученный,
Неискупимая жертва измены,
Отсеченный [сук] я,
Негодный к прививке,
Погашен я, чтоб не воспламениться;
Разбит, не восстановить меня [больше],
Разрушен настолько, что уж не поднять меня.
И если надобно здесь изречь мне,
Душе нечестивой моей хулу безмерную,
То вот я пишу, пишу не щадя,
Готовя себя, как кучу хвороста, в пищу геенне,
Я - созданный завистью нового Адама небесного,
Как Каин был [создан] прежним старым
земным,
И несю всегда я в душе обвинения знамение,
Но не [вечную] жизнь, а слов укорение.

4

И ныне где искать мне спасение,
Коль праотец веры в этой юдоли отчаяния
Напоминает мне мои злодеяния жестокие,
Глава [всех] пророков избивает меня слов
камями,

Անդաստանները կամքիս հերկում եմ
վատթարապես,
Չարիքների մեջ փռված ջան եմ ես՝ մշտապես
անառակ որդիս,
Տարագրյալս անդարձ և մոլորյալս անգղջում,
Տրտումս անմխիթար, ինքնագրավ գերիս,
Մահվան և ապականության ծառաս,
Անողորքի տանջվածս, մատնվածս անփրկելի,
Անպատվաստելի կոտրվածս, անարժարձելի
հանգածս,
Անկազդուրելի խորտակվածս, անվերականգնելի
կործանվածս:
Եվ եթե պետք է ավելի սաստիկ նախատել
այստեղ հոգիս անօրեն,
Գրում եմ ահա, գրում անխնա գեհենի խռիվներ
պատրաստելով ինձնից
Ես երկնայինի՝ նոր Ադամի նախանձոտ ծնունդը
հանդիսացա,
Ինչպես Կայենը առաջին՝ հնին և հողեղենին:
Ուստի նաև ե՛ս այստեղ հոգուս մեջ կրում եմ
նշանը ամբաստանության,
Ոչ թե շնչառությունս, այլ կշտամբանքը իմ այս
խոսքերի:

Դ

Եվ արդ, ո՞ւր փնտրեմ փրկությունս ես,
Երբ որ հավատքի սկզբնահայրը
հուսահատության վայրում
Իմ անգթության չարիքներն է հիշեցնում ինձ.

Храбрец достохвальный острием копья
 насмерть пронзает меня.
 Образ истинного [Христа] стирает меня с
 лица земли вместе с Ахаром,
 Божественный из великих отдаёт меня мести
 гаваонитян,
 Рожденный пророком провидец убивает меня
 пред Господом вместе с амаликитянином,
 Ревнитель Бога [Илия] сжигает меня огнем, с
 неба сошедшим,
 Совершенство видения и начало нового
 крестит меня по выбору лопаты,
 Глава апостолов [Петр] лишает меня жизни
 вместе с Сапфирой,
 Дивный [Павел], исследующий Духом
 [Святым],
 Благоухание смерти мешает для меня с
 проповедью жизни.
 Нелицеприятны ко мне и толпы блаженных -
 Удальцы, вооруженные силою воли Всевышнего,
 А вместе с ангелами и люди,
 Со вселенною и с землею вместе - стихи;,
 Вместе с бесчувственными - и подвижные,
 Коими всегда я бываю наказан, на муки
 осужден,
 Как пример и в память об ужасе грядущем.
 Жизнь моя, чей покой вечно возмущают
 Волны, вздымаемые вихрями бури,
 Переменчива и непостоянна.
 И ежели кто-то возьмется с мудростью

Մարգարեների մեծը խոսքի քարերով է ինձ
 կոշկոճում,
 Արին բարեփառ՝ նիզակի սայրով է
 սատակեցնում ինձ.
 Ճշմարտի պատկերն է բնաջնջում ինձ Աքարի հետ,
 Վեհն աստվածարյալ հարագողների վրեժին է
 մատնում ինձ,
 Մարգարեածին տեսանողը ամաղեկացու հետ
 Տիրոջ առջև է սպանում ինձ,
 Աստծո նախանձավորը՝ երկնատեղաց բոցով է
 սպառում.
 Հնի լրումն ու նորի սկիզբը դատաստանի
 հեծանոցով է երանում,
 Առաքյալների պետը Սափիրայի հետ է
 կենազրավում,
 Զարմանալին քննող՝ հոգով՝ կյանքի քարոզին
 մահվան բուրմունք է խառնում ինձ համար:
 Արդ, անաչառ են իմ նկատմամբ նաև
 կաճառներն երջանիկների,
 Որոնք վերնայնի ուժգին հրամանի
 սպառազեններն են արիակամ.
 Հրեշտակների հետ՝ նաև մարդիկ,
 Տիեզերքի հետ երկրի՝ և՛ տարերքը,
 Անզգաների հետ՝ և՛ շարժունները,
 Որոնցով ես միշտ դատապարտվում եմ լլկիչ
 տանջանքների,
 Իբրև օրինակ և հիշեցուցիչ գալիք սոսկալի
 չարչարանքների.
 Եվ իմ այս կյանքի անդորրը խաղաղ

*Рассмотреть, то увидит несметное
многообразие
Тварей плавающих и сопоставит
Самомалейшие с очень большими,
Коим несть числа и количества
И кои стаями неисчислимыми
Заревут, содрогнутся, проползут, устремятся
В чрево моря; засвидетельствует и
подтвердит он то,
О чем правдиво мы здесь рассказали.*

5

*А Ты Сам, благословенный и бессмертный
Царь,
Благий, Божественный, человеколюбивый
Христос,
Единородный Сын Бога живого!
Могущественный, Всевышний, неисповедимый,
Неизреченный, очищающий и страшный!
Упокой смятение растревоженных
Среди зимы волн души моей!
Останови разбушевавшееся волнение буйное
Возмущенного сердца моего!
Укrotи, взнуздав, связав тенетами удил,
Ярость рассеивающихся мыслей моих.
Да будет покой велением Твоим, [о] Великий,
Всекасшатывающему вихрю метели;
Сгуби, истреби множество голов
Тайного стыда призраков [души] моей -
Грабителей, обитающих на земле тела моего;*

*Ինչպես հողմակոծ փոթորկումներից հավետ
մրրկված՝ միշտ կալեկոծվի:
Եվ եթե մեկն իմաստությամբ քննել ուզենա
Եվ հետազոտել մանր ու մեծամեծ և
բազմատեսակ, զանազանակերպ
Անթրիվ-անհամար լուղակներն ամեն, որոնք
խլրտում են երամներով,
Սուրում-սլանում են եռուզեռով մարմնիս
ծովի մեջ,-
Վկայի պիտի և հուսահատի, թե
Ճշմարիտ է այն ամենը, ինչ որ այստեղ գրեցի:*

Ե

*Բայց դու, ո՛վ հզոր և օրհնաբանված անմահ
Թագավոր,
Բարի, երկնավոր, մարդասեր Քրիստոս,
Կենդանի Աստծո Միածին Որդի,
Բարձրյալ անքնին, քավիչ ահավոր և անճառելի,
Սաստի՛ր ձեռքովդ խռովահույզ հոգուս
ժփանքները.
Դադարեցրու վրդովված սրտիս մոլեգին
հուզման ծավալումները,
Զսպիր ամրապինդ սանձահարումով
վայրագությունը իմ ցնդած մտքի:
Թող խաղաղվի մեծիդ հրամանով սասանող
բուքը ամենավարան,
Ջնջիր, խափանիր գաղտնի, ուրվային և
ամոթալի և բազմագլխյան
Անդամներս ողջ այդ երկրակենցաղ հեներին
բոլոր,*

Почти за молитву присновозносимую,
Сию вновь посвященную [Тебе] часть
Звуков грустных, жалобной мольбы
Моей книги скорбных песнопений;
Вырви из глубин бездны смерти меня,
Чудом оживи, чтобы [жить мне]
Вместе с профоком спасенным;
Прими слова исповеди моей самоосуждения,
Как воскурение благовоний,
Подари утешение мне, отчаявшемуся
От яростных ударов горечи беды.
И Тебе вместе с Отцом и Духом Святым
Слава и честь и владычество вечное. Аминь!

Համարիր աղոթք մշտամատուց՝ ողորմադերս
տողերն այս նորընծա,
Որ ողբերգական թախծագին ճայնով կան այս
մատյանում:
Հանիր ինձ մահվան խոր անդունդներից,
Որպեսզի փրկված՝ մարգարեի հետ վերապրեմ և
ես գեղեցիկ կյանքով:
Ընդունիր խոսքերն իմ այս անձնադատ խոստո-
վանության, որպես անուշ հոտ,
Շնորհիր սփոփանք դառն վշտերին ուժգին
հեծությամբ հուսահատվածիս:
Եվ քեզ՝ քո Հոր և քո Սուրբ Հոգով՝
Փա՛ռք, պատիվ և իշխանություն հավիտյանս.
ամեն:

Глава 15
Слово к Богу из глубин сердца

1

Վերнувшись здесь вновь к тем же
стенаниям скорбящего сердца,
Возносимым мною к Тебе песнопением этим,
Кое [сочинено] тем же слогом и [теми же]
словами,
Я душой, совершенно измученною сомнениями,
Обращаюсь к Твоему состраданию, о всем
дарующий,
Как заживо умерший молю Тебя, Бога
бессмертного;
Но, признавая рядом со славой Твоей мою
низость
И рядом со злом моим Твою доброту,
Я - клятвопреступник, забывший завет,
Скорей побежден, нежели исцелен,
И скорей устыжен, нежели ободрен.
Подобно овце, обреченной на бесчувствие
крайнее,
О презренном примере коей говорится в притче
второй,
И я, заблудший, бродил в безлюдных горах
Со злонравными духами средь идолов диких;
Держась вдалеке от маленькой паствы
[верующих],
Я не имел языка, коим рассказал бы о скорби и
бедах моих,

ԲԱՍ ՄԵ
ԱՐՏԻ ԽՈՒՐԲԵՐԻՑ ԽՈՒՐ-ԱՍՏՈՆ ՀԵՏ

Ա

Արդ, նույն ցավազին հեծեծանքներով
վշտահար սրտիս
Եվ բոլորովին տազնապած հոգուս
տառապանքներով,
Այս անգամ դարձյա՛լ միևնույն ոճով
դիմելով ես քեզ,
Ամենապարզև քո բարերարի գո՛ւթն եմ խնդրելու:
Պաղատում եմ իբրև մեռյալ՝ կենդանի անմահ
Աստծուդ,
Փառքիդ հանդեպ իմ անարգությունը
խոստովանելով,
Ինչպես և քո բարությունն իմ չարության դիմաց.
Որոնցով հաղթվեցի ինքս, քան թե բուժվեցի,
Ամաչեցի, քան թե համարձակվեցի,
Ուխտակորույսս ես և ավանդամոռաց:
Այն ոչխարի պես, որին օրինակ է բերում առակն
երկրորդ,
Ես էլ ծայրահեղ չափով մատնված անզգայության
Ու մոլորվելով անմարդաբնակ լեռներում՝ երկար,
Եվ դեերի հետ զազանաբարո վայրի կուռքերի
մեջ թափառելով,
Առանց թեկուզ փոքր-ինչ հոտին մոտենալու,
Չունեի լեզու, որով պատմեի ցավերն իմ տանջող,
Ոչ էլ ձեռք, որի շարժուձևերով համբերն են
իրենց մտքերը հայտնում:

Ни подвижной руки, коей изъясняются немые,
И один только Ты,
Восхваляемый от начала времен и до ныне
родившихся,
Найдя меня, грешного,
Согласно молитвенному воплю славословившего,
В беспросветном мраке [зablуждения],
назвался Пастырем.
Не только заботился, но и искал,
И не только нашел, о чудеса творящий,
Но неисповедимой благостью Твоей любви
Поднял на животворное свое плечо
И причислил к небесному воинству
В наследии Отчем Твоем.

2

Днесъ, о могущественный Животворец,
благословенный Попечитель,
Милостивый в сострадании Своем,
Если Ты принял их,
По немоте своей неспособных молить, -
Один из которых был замучен до смерти,
Другая ж, по неразумению животного,
обреченная на скитания,
Блуждала в безлюдных местах,
Вопия гласом блеющим,
Ничего не значащим и безобразным, -
И Божественным Твоим благопопечением
Показал удивляющее весь мир сочувствие
К великому несчастью погибших,

Իսկ դու, միա՛յն գովյալդ, սկսած նախնի
սերունդներից մինչև այսօր,
Գտնելով և ինձ՝ մեղավորիս էլ մորորության մեջ
անլույս ու անել,
Ըստ գոչման առ քեզ մարթանք երգողի,
Քո խնամարկու կամքի տեսչությամբ
Հովիվ կոչվեցիր.
Ոչ միայն հոգ տարար, այլև փնտրեցիր,
Եվ, ո՛վ հրաշագործ, ոչ միայն գտար,
այլև անճառելի բարերարությամբ
Վերցրիր սիրով դու կենդանարար քո ուսի վրա,
Եվ քո երկնային զորաց հետ մեկտեղ՝
Քո հայրենական ժառանգության մեջ դասեցիր ինձ:

Բ

Եվ արդ, դու հզո՛ր, կենարար, օրհնյալ, այցելու
գլխած և մի՛շտ ողորմած,
Դու, որ ընդունեցիր նրանց՝ անաղերսներին
այն անլեզու,
Որոնցից մեկը մահացու խոցված՝ չարչարվում
էր խիստ,
Մյուսն անբանների անզգայությամբ
Փախել էր դեպի հեռու ամայի վայրեր անբնակ,
Եվ վտարանդի, չվար ու վհատ՝ բառաչում էր
խեղճ, անիմաստորեն,-
Քո աստվածային բարեխնամությամբ
տիեզերահրաշ
Ցույց տվեցիր դու հոգածությունդ
թշվառության մեջ կորածի հանդեպ,-

Яви ныне вновь глубину Твоего милосердия
И [даруй] поток щедрот Твоих также мне,
Неправедностью превзошедшего тех, что
описаны выше в примерах,
Мне, что заслуживаю многообразной смерти,
Мне, что по горькости вкуса своего
Не могу соединиться со сладостью Твоей
доброты,
Моим членам, достойным отсечения,
Моей душе израненной,
Полностью пораженной всеистребляющим
недугом,
Мне, уподобившемуся неразумным животным,
Мне, отчуждившемуся от близости мудрых,
Мне, что не схож с себе подобными;
Коли бы нашелся [такой] образец, я сказал бы,
Коли бы кто был похож на меня, я рассказал бы,
Коли бы кто был одинаков со мною, я поведал бы,
Коли бы кто был равен мне, я написал бы,
Коли бы кто так же поступал,
я свидетельствовал бы,
Коли бы пример был, [мне подобный],
я уведомил бы,
Коли в прошлом - утешился бы,
Коли в настоящем - надеялся,
Но поелику я [по греховности] превзошел все
примеры
И далек от сходства [с кем бы то ни было],
То один только Ты можешь очистить меня от
грехов,

Հայտնիր արդ և ի՛նձ գթությունդ խոր
և բարիքներիդ հորդումներն առատ,
ինձ, որ վեր բերված օրինակներից շատ ավելի
եմ եղել անօրեն.
ինձ, որ մահապարտ եմ բազմօրինակ.
ինձ, որ բարության քաղցր խառնուրդում՝
հատուկ համ եմ չար.
ինձ, որ արժանի եմ անդամներիս հատմանն
արդարև,
ինձ, համաճարակ ախտով վարակված վիրավոր
հոգուս.
ինձ, որ անզգա անասուններին եմ
հավասարվել
Եվ օտարացել իմաստունների
ընտանությունից.
ինձ, որ նման չեմ բնությամբ ինձ պես
բանականներին:
Եթե մի օրինակ ունենայի, ես կասեի.
Թե նմանակից ունենայի՝ կպատմեի.
Թե հանգուկակից ունենայի՝ կխոսեի.
Թե ինձ հավասարն ունենայի՝ կգրեի.
Թե նույն բանը անողն ունենայի՝ ցույց կտայի.
Թե ինձ համեմատն ունենայի՝ կիմացնեի.
Թե անցյալում լինեի՝ կսփոփվեի,
Թե ներկայումս՝ կհոգսայի:
Սակայն, քանի որ ոչ նմանս ունեմ, ոչ էլ
օրինակ,
Ուստի դո՛ւ միայն կարող ես քավել ու բժշկել
ինձ և կենսագործել,

*Исцелить и чудотворить, -
[Ты, кто] возвращает к жизни всех мертвых
И обновляет всю вселенную.*

3

*Коли, согласно прозрению святого сердца
Давида блаженного,
«Беззакония превысили голову,
Как тяжелое бремя отяготили» греховные
преступления,
То совершенные мной прегрешения
Превосходят обилие, как море разлившихся,
Все поглотивших и уничтоживших вод потопа
И покрыли вершины гор,
Но пусть, как во времена Ноя,
Подует сладостный Твой ветер,
Что обладает могуществом плавить горы
И иссушать бурлящие волной водоемы,
И [уничтожит] мои преступления,
губящие землю,
И круто вздымающиеся горы моих грехов.*

4

*Кратким и властным словом Своим
Ты, всесильный и всемогущий,
Укажи мне способ чрез небольшое возмездие
обрести прощение,
Мне, который, по слову пророка,
Долго «влек на себе беззаконие»,
И, простив мне мою непокорность,*

*Կենդանարարդ բոլոր մեռելների և նորոգողդ
տիեզերաց:*

Գ

*Ձի եթե երջանիկ, սուրբ ու սրատես
Դավթի գործած չարիքներն ու
Անօրենությունները գլխից ավելի վեր
բարձրացած էին,
եվ մեղքերն ու հանցանքները դժվարակիր
բեռների նման ծանրացած սաստիկ,
Հապա ուրեմն իմ սխալմունքներն ավելի են, քան
Տիեզերասուլյզ, ամենասպառ ծովի ջրակուտակ
հեղեղի հորդութունը
Ու անցնում են բոլոր լեռների կատարներից:
Բայց թող որ փչե քաղցրաշունչ քամիդ,-
Ինչպես այդ եղավ Նոյի ժամանակ,-
Որ լեռներն անգամ կարող է հալել,
Ցամաքեցնելու բազմակոհակ ջրակույտն իմ
երկրակործան հանցանքների
Ու լեռնակարկառ բարձրությամբ դիզված
մեղքերն իմ բոլոր:*

Դ

*եվ արդ, համառոտ քո խոսքով հզոր,
եվ ամենակարող հնարավորությամբ կարճ
դատաստանիդ,
Ըստ մարգարեի, քավության մի ելք ցույց տուր
ինձ՝
Անօրենության մեջ ընդերկար մոլորյալիս:*

Долготерпеливый, милосердный,
благословенный,
Даруй мне полное отпущение,
Подлинно облагодетельствуй,
Вовсе отмени тяжкую и жестокую пеню -
Лихву за неоплатные мои долги,
Уплата коей [была бы лишь] справедливой,
Тем более что сердце Твое не гневливо
И не вспыхивает никогда яростью,
Несвойственно Тебе вероломство,
И нет в Тебе и следа мрачности,
Ибо воля Твоя - [источник] жизни и света,
И не Ты сотворил смерть,
И не возрадует Тебя гибель человека,
Как речено Давидом и Соломоном.

5

В законах благого завета Твоего
Ты людям положил великое условие -
Не воздавать злом за зло, а прощать греховные
долги
«До семижды семидесяти раз» на день.
И это слово Ты сказал нам,
Всегда имеющим по своей природе
Несчетные тьмы вновь обновляющихся,
Врожденных пятен порока,
Которые согласно законам [плоти]
Возникают на поле нашего естества,
Рождающего разных видов тернии
Согласно Твоему правдивому свидетельству:

Եվ դու, ներելով համառությունն իմ,
Ո՛վ երկայնամիտ, ողորմած, օրհնյալ,
Շնորհի՛ր ինձ կատարյալ թողություն և
բարեգործիր ճշմարտապես,
Ջնջի՛ր բոլորովին՝ անվճարելի պարտքերիս
արժանահատույց տոկոսների տույժը
տաժանակիր:

Ձէ՞ որ դու չունես ցասումնալից սիրտ ու
բարկություն բորբոք,
Ինչպես նաև չկան քո մեջ նենգություններ և
նշաններ մթության,
Քանզի դու կյանք ես կամենում և լույս,
Դու մահ չստեղծեցիր և, ըստ Դավթի ու
Սողոմոնի,
Մարդու կորուստը քեզ ուրախություն չի
պատճառում:

Ե

Քո բարեվիճակ կանոնների մեջ դու մեծագույն
պայման սահմանեցիր մարդկանց համար՝
Չարությունը չարությամբ չփոխարինել,
Այլ մի օրվա մեջ յոթանասուներեք անգամ
գործած մեղքերը նույնիսկ ներել
պատգամեցիր մեզ,
Մեզ, որ ի բնե հակամետ ենք միշտ ի հայտ
բերելու բյուր ու անհամար չարության բծեր,
Որոնք աճում են ու միշտ նորոգվում
Մեր ամեն տեսակ փշեր բուսցնող բնության
դաշտում՝

«Помышление сердца человеческого - зло от
юности его».
И даже совершенный чистотой своей,
«Слово жизни» Твоей евангелист Иоанн,
Как если б обладал общим для всех естеством,
Подтвердил слово истины Твоей,
Что вполне справедливо и для лжи моей.
«Если говорим, что мы не согрешили, - сказал
он, -
То представляем Его лживым».
И вот совершенно слово Твое достохвальное,
Неоскудевающее в истинности своей,
Пред моим заблуждением и несправедностью
жестокой.
Посему пощади меня, сострадая, о Источник,
сладостный на вкус,
Один лишь Ты благословляем всеми в веках.
Аминь!

Համաձայն անսուտ քո վկայության,
Թե՛ «Մարդու միտքը իր մանկությունից
տրամադիր է չարիք գործելու»:
Քո Կենաց բանի ավետարանիչ
Հովհաննեսն անգամ,
Որը մաքուր էր կատարելապես,
Նա ինքը՝ որպես Հասարակության բնության
լծակից,
Ամբողջովին արդարացած՝ քո ճշմարտությունը
Հաստատեց իմ ստության հանդեպ:
«Եթե ասենք, որ ոչ մի մեղք չունենք,- ասում է նա,-
Սուտ դուրս բերած կլինենք նրան»:
Արդ, կատարված է խոսքը խնկելի
Եվ լիովին ստույգ արդարացված՝
Իմ մոլորության խիստ դժնդակ անիրավության
հանդեպ:
Ուստի խնայի՛ր ինձ ողորմությամբ,
քաղցրահամ աղբյուր,
Դո՛ւ միայն օրհնյալ Հավիտյանս. ամեն:

Глава 10
Слово к Богу из глубин сердца

1

Պоелику исступленное покаяние,
 Как и необузданное грешение,
 Равно к погибели ведут,
 То хотя разнородны они и не схожи между
 собой,
 Однако, сопоставляя суть каждого из них
 друг с другом,
 [Видишь], что оба они порождают отчаяние,
 Ибо при первом сомневаешься в силе длани
 Всемогущего,
 При втором же, уподобившись неразумной
 скотине четвероногой,
 Обрываешь нить надежды [на обращение].
 Посему, неизменно потворствуя первому,
 Радуетя всегда сатана,
 Вторым же, как пищей кровавой,
 Утучняется он, словно зверь прожорливый
 с утробой адской.

2

И вот, как [человек], побитый
 многонаказующей палицей
 И дошедший до берега смерти,
 Я, обрета вновь слабое дыхание и оживившись
 душой,
 Утешился, набрался сил,

Ա

Թե՛զ զղջումն ուժգին և թե՛ մոլեգին
 մեղանչումը մեզ
 Կորստյան են մատնում հավասարապես:
 Թեպետև նրանք օտար են միմյանց և
 նմանությամբ իրարից տարբեր,
 Բայց եթե քննենք յուրաքանչյուրի էությունը մենք,
 Պիտի տեսնենք, որ նրանք երկուսն էլ մղում են
 մարդուն հուսահատություն:
 Զի կասկածում է մեկը
 Հզորի ձեռքի զորությունն,
 Իսկ մյուսը չորքոտանի անասնի նման,
 անզգայաբար
 Խզում է հույսի առասանն իսպառ:
 Ուստի առաջինն միշտ փաղաքշելով՝ խնդում է
 սատանան,
 Իսկ երկրորդով լիզելով արյունն, իբրև կերակուր՝
 Պարարվում է նա դժոխորովայն դազանի նման:

Բ

Արդ, բազմահարված բրով ծեծվածի և մահվան
 ափը հասածի նման
 Դուլզն-ինչ շունչ դարձյալ և կենդանության
 ոգի առնելով՝
 Պետք է զորանալ, կազդուրվել ու կանգնել,
 Հառնել կորստից անկենդանական,

Восстал из бездны неотвратимой гибели,
Вспомоществуемый дланью милосердного ко
всем Христа,
Дабы получить мне, грешному, порочному и
мертвому,
Плоды спасения и исцеления
От благодетельного Отца Небесного.
И в начале этих молитвенных скорбных
песнопений
Я воздвигну здание веры,
Ибо и в древности некто, вооруженный ею,
Переселился немедля в бессмертную жизнь
небесную:
Приняв лекарство покаяния в грехах,
Он ценою раскаяния
Получил свидетельство нетленности своей
уже в этой жизни
Ранее тех, о коих упоминает апостол,
И кои еще [здесь], на земле,
«Среди поношений и скорбей» служили
зрелищем [для других],
Уверовав в грядущее небесное упование
И обогатившись славой невидимой.

3

{И тот, кто снова заключен в узилище злых духов,
И тот, кто погружен в пучину зла, -
[У всех] есть слабая [надежда] на спасение жизни,
На то, что снова обретут чрез нее
Очищение от грехов,

Օգնութիւնն առած Քրիստոսի ձեռքով, որ գո՛ւթ
է տածում բոլորի հանդեպ.
Նաև երկնավոր բարերար Հորից ձեռք բերեմ
պտուղ փրկութեան և բժշկութիւնն
ինձ՝ մեղավորիս և ախտավորիս.
Եվ սկսելով ողբերգութիւնն այս աղերսանքների,
Ես հավատքի շէնքը պիտի կառուցեմ:
Զի ոմն նախնիներից հավատքով զինված՝
Փոխադրվեց իսկույն երկնային կյանքն
անմահական.
Ապաշխարութեան դեղն ընդունելով, զղջման
միջոցով՝
Նա անկեղծութեան գրավականը ժառանգեց
այստեղ,
Առավել քան նրանք, որոնց նրա հետ առաքյալն
է հիշատակում.
Որոնք երկրի վրա մրցման հանդեսներ կատարելով,
Ապագա երկնավոր պարգևների հույսով՝
հավատացին
Ու փարթամացան անտեսանելի
ճոխութիւններով:

Գ

Արդ, հիշենք այստեղ Տիրոջ պաշտելի խոսքը
խրախուսիչ,
Թե՛ «ամենայն ինչ հնարավոր է նրան, ով
հավատում է»:
Եթե ընտրյալների աստվածահաճո
բարեմասնութեանց չափն այստեղ քննենք.

Словно бы должник слезами очей своих
 Вновь стал по милосердию Вседержителя
 Плодоносящей землею, предивно цветущей,
 Что принесена в жертву Духу Божьему,}*¹
 Вспомним здесь также целительные
 И внушающие надежду слова Господа:
 «Все возможно верующему».
 Это исповедание слова окажется первой и
 главной
 Средь добродетелей, Богу угодных и избранных,
 Если станем исследовать здесь меру
 достоинств их,
 Ею лишь облачившись, войдем мы в святая
 святых.
 Даже Господь - [Бог] славы,
 Прежде чем явить нам Свое чудодейственное
 могущество,
 Потребовал в сопутники Своему благодению
 нашу веру,
 И поелику она непосредственно обращена к Богу,
 То обладает достаточным могуществом
 Сама по себе даровать жизнь,
 [Ибо], как свидетельствуют благословенные
 уста Божьи,
 «Вера твоя спасла Тебя».

4

И действительно, ясность видения и
 совершенная мудрость,

* Ընդգծված հատվածը բացակայում է հայերեն լավագույն ձեռագրերում և հրատարակություններում - ծնթ. հրտ.:

Հավատքը պիտի գտնենք գերազանց,
 ամեն ինչից վեր,
 Քանզի նրանով կարող են մտնել սուրբ
 խորանից ներս:
 Առանց Հավատքի փառաց Տերն անգամ
 Չհաճեց ցույց տալ իր հրաշագործ գորուծյունը
 մեզ,
 Այլ նախ և առաջ իբրև լծակից իր
 բարերարուծյանը,
 Մեր Հավատքը նա պահանջեց մեզնից:
 Նա՛ է մոտեցնում մարդուն Աստծո,
 Կյանք ընձեռելով մեզ իր ինքնիշխան
 ընդունակուծյամբ,
 Զի օրհնաբանված Աստծո բերանն էր,
 որ վկայեց,
 Թե՛ «Հավատքը քո փրկեց քեզ»:

Քանզի արդարև հստակ տեսողուծյունը,
 կատարյալ իմաստուծյունը,
 Մտերմուծյունն Աստծո հետ և Բարձրյալին
 ծանոթ լինելը
 Հավատքի մասն են - մի երջանիկ և ընտրյա՛լ
 բառ,
 Որ հարատեղով մնում է անվթար և
 անպարփակ,
 Պատվակից լինելով սիրո և հույսի:
 Զի մանանեխի ամենափոքրիկ հատիկի չափով
 Հավատքը եթե

*Близость к Богу и познание Всевышнего
Суть удел веры - имени блаженного и
избранного, -
Коя пребудет вечно непогрешимой и
беспредельной,
Разделяя славу с любовью и надеждою.
Ибо, коли вера величиной с малое семечко -
зерно горчичное -
Может смело перемещать громады гор в
глубины моря,
То поистине мы эту веру приняли
Как впереди ходящего проводника по жизни,
Как неколебимое Богопочитание.
Вместе с любовью и надеждою
Удостоенная имени восхваляемой Троицы
Вера видит очами духовными без колебаний
ожидаемое и невидимое.
Коли эти три разные [по естеству]
добродетели
Ты рассмотришь в одном, едином таинстве,
То премного возвысишься ими в Боге,
Ибо коли уверуешь в Него, то полюбишь
И обретишь тем самым надежду на невидимые
дары Его.
Слава Ему вечная. Аминь!*

*Կարող է ծովի խորքը փոխադրել մեծամեծ լեռներ,
Ապա ճիշտ է, որ կյանքի առաջնորդն այս
նախաշավիղ
Հավատն ընդունեցինք որպես աներկմիտ
աստվածապաշտություն:
Միրո և հույսի դասակից և երրորդության
փառատրելի անվամբ պատվված,
Այդ հավատքն է, որ հոգու աչքերով
աներկբայորեն
Տեսնում է ծածուկները բոլոր և ապագան:
Քանզի այս երեք առանձին մասերն եթե միասին
և նույն խորհուրդով դիտես,
Նրանց շնորհիվ, Աստծով պիտի հավետ
ճոխանաս:
Քանզի եթե հավատաս նրան, կսիրես նաև,
Որով և կհուսաս նրա աներևույթ պարգևներին:
Նրան փա՛ռք հավիտյանս. ամեն:*

Глава 74
Слово к Богу из глубин сердца

1

Կարբ Կեբեսնայ, Վլադկա Վեցեօ,
 Բօգա յիոբօ յեիսօոեմիմայ Տոն!
 Քրեոյիսե Վեցի Տոբ [Կոյա ճօբրօտա],
 Վեցճա և Վօ Վեմ Կոյ ճօլգօտերթեոլիո!
 Քօիստիոե միլօսերճ Կոյ տաճ, ճճե Քրեսեցիօ
 օճիճաոիե մճճոյ,
 Բլաճօճեթեոլեո յաճ, ճճե Քօմրաչիլաճա յաճոճթ
 Քաճաճա,
 Չեօլոեոկօլօբիո Յոյ տօճա, կօճա օթաճոճթ
 նեօճիսի,
 Օկրոճիո յիճնոթրի և յիճնե, ճաճլաճեճա [ճոյիօ];
 Կօճա յիճեթաճե ճլաճ Բօճիճ Կօյա,
 Կօճա Վե Չաճտի [տեճա] յեթեճաճա ճոյիճաթ,
 Քօթեչիտեոլեո Կոյ տաճ, ճճե Բօլիսե յեթ
 Վօճօճնօթեթի Վիոճաճա,
 Վեոլիչաճ Կոյ տեճ, Չո յիճեթաճեթ Քրաճի
 օթչաճիոնիո,
 Տոյիճոթոճնօ յրիճօճե Կօյեթ Վ Չաճ յեճճաճնի
 ճաճեոիե օճաթաթ,
 Կաճ Յոճճե Վիճնա Քօճեճա Կօյա, կօճա ճիճնի
 մեթի ճաճրիտոյա ճոյեթ
 Քրի Քօճեճնեճ Վճճօքե մեթօյ մեթ [Վնօճի] օթճօրիճի.
 Կե Յլաճօճեճիոնի ճօճոյիճի Կեճիո, կօճա, Քօճաճիո
 ճլօճեթոյա մեթ,
 Կոյ Յոճճեթ Քօմնիթ [լիճի] միլօսերճիօ Տօյե.
 Կեճ Կոյ նեճլօբիո, Չո Քօթեչիտեթոյճեթաճի

Ա

Արճա՛ երկնաճոլոթ, ճոլ Տե՛ր Քօլոլոթի,
 Աճեոն Քաճի մեճ և աճեոն ճեճաթրօճ միճա
 երկաճնաճիո,
 Կեոնճաճի Աստօճոն աճնճնիոն օրճի:
 Աճնտեղ յեթք է ողոթմեղ իսկաճաթեո,
 Ոլր կտրճաճ է Տօլոճաթ Վաստաճի.
 Աճնտեղ յեթք է Քարեճօրճեղ,
 Ոլր իսաճիճնճաճաճ է մտթի տեոնողոլթյօճնը.
 Աճնճա՛ճ յեթք է մարճաճիթեղ,
 Երթ տկարոլթյաճ Վտաճնճն է յաճաթեղ
 ներթրօլստ և արտաթրօլստ.
 Աճնտե՛ղ է աճնՏրաճեճաճ ճեոլթիճ Քճիկօլթյօճնն
 աստճաճաճիոն,
 Ոլր տեղի է տճեղ Քօլոլոթիոն աճնճաճնեթի
 կեոնճաճնօլթյօճնը.
 Աճնտե՛ղ յեթք է լիճի յաճեղոլթյօճնը,
 Ոլր ելթի Տնար ճկա.
 Աճնճա՛ճ է ճո մեճոլթյօճնը,
 Երթ աճնՏրօլսալի Վերթն աոողճաճնեո.
 Ա՛ճն է Տարաճաթ ճո Քնօլթյաճնը,
 Որ աճնաճնկալ ճաճիոն Վրկօլթյաճն Տաճար
 Տրաճաթրճեո,
 Ա՛ճն ճաճաճնաճ կճաճն ճո Տաղթաճնաճը,
 Երթ Վերճիոն ճնճիս՝ կյաճնթի Վաճկճաճ ճոլոլն իճ
 աոճև Քաճնաս.

Мне, неблагодарному, вкупе с
    добродетельными,
И тогда лишь я уразумею, пойму,
Что с благосклонностью прежней
Свой взор обратил Ты на словесный
    мой дар,
Когда Ты изведешь мои наклонности злые.

2

И посему [лишь] плетутся слова
И воспеваются славословия,
Когда добрый государь жалует злему рабу
То же, что и добродетельным.
Кто по праву ожидает темницы -
Тому дарует покой Он в царских хоромах;
Кто призван был в яму с тиной [на дне] -
Того среди многих приглашенных [на пир],
[Отличив], обнимает на троне;
Кто ждет, что ему выколют глаза, -
Тому покажет Он счастья вершины;
Кто ожидает отсечения пальцев -
Тому преподносит Он перстень отваги;
Кто готовится к ударам дубинкой -
Того добродушно заключает в объятия;
Кто готов уже к крушению надежд -
Того отличает при свидетелях многих;
Кто чаёт [только] пагубы смерти -
Того одаряет вместе с жизнью и славой;
Кто думает об отсечении главы -
Того Он венцом тем прославляет.

Այն են շնորհներդ վայելչական,
Որ մոռանալով իմ չար գործերը՝ քո բարիները
    հիշես.
Նրանո՛վ ես դու անոխակալ,
Որ ապերախտիս երախտագետի հետ խնամարկես.
Այնժամ ես միայն պիտի հասկանամ,
Թե ընդունեցիր բանավոր նվերս՝ նախկին
    գլխովթյամբդ,
Եթե վերացնես իմ չար սովորովթյունները:

Բ

Այս պատճառով են հյուսվում ճառեր ու
    նվագերգովթյուններ եղանակվում,
Երբ Տերը բարի՝ բարեգործներին հասանելիքից
    պարգևատրում է և՛ չար ծառային:
Այնպես որ մինչ նա բանտի է սպասում իրավամբ՝
Տերը նրան արքայական ապարանքի մեջ է
    նստեցնում.
Մինչ կանչված է նա տղմուտ գուրբի մեջ
    բնակվելու,
Նրան ամեն տեսակի կոչունքների մեջ գահերի
    վրա է բազմեցնում.
Մինչ նայում է նա, որ աչքերը փորեն,
Նայվածքը նրա ուղղում է դեպի ուրախ
    բարձունքներ.
Մինչ սպասում է նա իր մատների ծայրատումին,
Համարձակովթյան մատանի է մատուցում նրան.
Մինչ վախենում է գանակոծվելուց,
Նրան գլխառատ իր գիրկն է առնում.
Մինչ կորստյան է պատրաստվում ահով,

Вот они, Всеблагий, благословенные
ростки
Чудодейного сияния Твоего,
Вот плоды жизни повелений Твоих
созидательных,
Вот смысл обетованных Тобою желаний,
Вот проблески света всепроницающих лучей
Твоих!
Вот наслаждение от вкушения
Славословяемой милости Твоей!

3

[Все] это Твое лишь, о Господи,
Тобой внушено мне написать сие;
И вот, благословляемый, умоляю [Тебя],
Тобой же [внушенную] мольбу особую
Ты прими,
Из своей [выси] сделай милость, исполни.
Отверзи, Господи, сокровищницу благ Своих,
Как просит [о том] мольба притчиписца;
Не примешивай к запасу благостей Своих
Часть злодеяний моих;
Не собирай Ты ненавистные
Тебе мстительность, ярость
С дорогими Тебе добротой, милосердием;
Не храни вместе с обожаемым
достоянием Твоим
Неприятные Тебе мрак и жестокость
И вредящие мне грехи и несчастье;
Благословенной десницей Своей

Բազմության առաջ, ի տես բոլորի՝ վեր է
բարձրացնում.
Մինչ նա սատակիչ մահվան աչք ունի,
Նրան կյանքի հետ տալիս է և՛ փառք.
Մինչ սպասում է իրեն գլխատեն,
Նրան պսակով է պայծառացնում:
Սրանք են, գթած, պտուղներն օրհնյալ քո
սքանչելարմատ շառավիղների.
Սրանք են կյանքի արգասիքները քո
արարչական հրամանների.
Սրանք են ըղձալի խորհուրդները քո
խոստովանված տենչանքների.
Սրանք են լույսի ճաճանչները քո ամենասփյուռ
ճառագայթների.
Սրանք են ախորժելի ճաշակները քո բարեբանյալ
քաղցրության:

Գ

Եվ այս բոլորը քոնն են միայն, Տե՛ր,
Քո ներչնչումով եմ գրել սրանք.
Ուստի ես, օրհնյալ, աղաչում եմ քեզ, այդ
պարգևներիցդ ի՛նձ էլ շնորհիր.
Բա՛ց, Տեր, քո բարիքների գանձարանը, ըստ
առակողի աղերսանքների:
Բարիքներիդ ամբարներում չխառնես դու իմ
չարիքներից.
Չշտեմարանես քեզ համար սիրելի գթության
և ողորմության հետ ատելի ոխեր և
բարկություններ.

Ты не вписывай в книгу Жизни Свою
Проклятия письмо заемное за грехи мои,
И, показав приемлемым и легким
То, что считалось для меня невозможным,
Тем наипаче возвеличишь, о Господи,
Ты вновь [благословенное] имя Свое.

4

Велики прегрешения мои,
И несть им числа,
Но не столь дивны они,
Как милосердие Твое;
Множество грехов у меня,
Но все меркнут они пред снисхождением
Твоим;
Часты злодеяния мои,
Но все они побеждены
Твоим, Вседержитель могучий, человеколюбием.
Не честь самому мне изъянов моих -
Тебе же легко справиться с ними;
Не столь могущественно оружие грехов,
(Кои я, пристыженный, [щедро] наплодил),
Дабы возродить мне их снова,
Сколь [сильна] память о смерти Твоей,
Бессмертный [Христос],
Дабы изгнать зло погубителя.
Чем помешает легкий мрак
Божьему дню Твоему?
Как состязаться будет ничтожная мгла
с сиянием Твоим, о Великий?

Քո պաշտելի ստացվածքներում չպահէ՛ս քեզ
Համար անախորժ մթու՛թյուններ ու
դժնու՛թյուններ,
եվ ինձ վնասող մեղքեր ու թշվառություններ:
Կյանքիդ մատյանում քո օրհնյալ աջով չգրե՛ս
դու պարտամուրհակն իմ անեծքների,
Այլ ինձ համար անհնար համարվածները
դյուրին ու հեշտ ցույց տալով՝
Կրկնակի անգամ և է՛լ ավելի մեծացնես դու քո
անունը, ո՛վ Տեր:

Տալիքներս շատ են և անհաշիվ,
Բայց քո հրաշալի ողորմությունն անհամեմատ
ավելի է:
Բազում են մեղանշանքներս,
Բայց ներողությանդ հետ համեմատած՝ շա՛տ
քիչ են նրանք,
Հաճախակի են չարություններս,
Բայց հաղթող է միշտ ամեն բանի դեմ
մարդասիրությունդ, ո՛վ ամենակալ:
Անձիս արատներն ի՛նձ համար են ծանր և
անթվելի,
Բայց քեզ համար խիստ թեթև են նրանք և
սահմանափակ:
Ամոթապարտիս պտղաբերած մեղքերի զենքերն
այնքան զորեղ չեն կենդանանալու,
Որքան հիշատակն անմահիդ մահվան՝
կործանողի բռնությունը վանելու համար:
Փոքրիկ խավարն ի՞նչ կարող է ազդել

Ужель сластолюбие незрелое
слабой плоти моей
Может сравниться с Крестом
страданий Твоих?
Чем кажутся в глазах Твоих щедрых,
о Вседержитель,
Груды прегрешений во вселенной всей,
Коль не кучей земли, легко разрыхляемой,
Пропадающей под ударами сильными,
[Иль] пузырями [капель] дождевых,
Лопочущимися, исчезающими от изливания
щедрой воли Твоей?

5

Не нужно могуществу и предивному всесилую
Твоему
Лишнее время для искупления прегрешений
моих.
Ни мановения ока [не нужно],
Ни скорого взгляда мимолетного,
Ни быстрого взора сверкающего,
Ни легкого мешкания,
Ни торопливой поступи,
Ни [мига], чтоб капля упала
С высоты локтя одного.
Не [нужно мига], чтоб в уме линию провести
И чтоб быстрому лучу [света] пройти,
Не нужно мига, чтоб вдохнуть и выдохнуть.
Из всех сих незначащих и несовершенных
Примеров бесформенных, подобий изменчивых

Աստժուղ լույսին.
Դուլցն աղջամուղջը ինչպե՞ս դիմանա
ճառագայթներիդ.
Քո խաչելուծյան չարչարանքի հետ ինչպե՞ս
կշռվի
Իմ տկար մարմնի հեշտասեր խակուծյունը.
Ամենակալիդ առատուծյան աչքին ի՞նչ են որ
մեղքերի կույտերը ողջ տիեզերքի,
Եթե ոչ հողի դյուրափխրուն կոշտ, որ իսկույն
ևեթ կփոշիանա քարի հարվածով,
Եվ կամ անձրևի պղպջակ, որ կամքիդ
հորդառատ հոսմամբ կպայթի իսկույն և
կչքանա:

Ե

Քո ամենագոր և ամենահնար կարողությունը
Իմ հանցանքները քավելու համար ժամանակի
պետք չունի բոլորովին,-
Ո՛չ ակնթարթի,
Ո՛չ թուոցիկ ակնարկի տևողության,
Ո՛չ կայծակնային կարճատև նայվածքի,
Ո՛չ ամենափոքր ուշացման,
Ո՛չ փութագնաց ոտքի քայլափոխի,
Ո՛չ կանգունաչափ բարձրությունից կաթիլի
անկման,
Ո՛չ մտքով քաշված մի գծի,
Ո՛չ լույսի արագության,
Ո՛չ շնչառության չափ միջոցի:
Այս բոլոր անձև, աննշան և անկայուն
օրինակներից

Нет ни одного столь преходящего иль
необратимого,
Сколь груди льдин грехов моих, о Бог всего
[сущего],
Кои исчезнут, испарятся, растают
Волею Твоей, Иисусе Христе,
Неисповедимый Сын Бога Живого.
Ты ниспосылаешь и даруешь солнце
Благоволения злым вкупе с добрыми
И льешься дождем равно на каждого;
Взвешиваешь и распределяешь
Равномерно и беды пороков.
Тем, кто [безгрешен], в великом покое
Ждет даров [Твоих] -
Поощряя искусом легким.
За небольшие грехи воздаешь [уже] здесь,
А тех, кто избрал землю [долей своей],
Ты милосердно прощаешь,
Попечительствуя им вместе с теми,
Ожидая вечно обращения к Себе.
И Тебе, всемогущему, слава
Во всех дивных делах,
[Творимых] с попечительным долготерпением,
Благословенный вовеки. Аминь!

Ո՛չ մեկը այնքան առժամյա արագ և փութանցիկ
չէ,
Որքան մեղքերիս կուտակված սառույցների
հալվելը, ցնդելն ու վերանալը քո
գորությամբ,
Աստված բոլորի Տեր Հիսուս Քրիստոս,
Որդիդ անքնին՝ կենդանի Աստծո՛ր:
Դո՛ւ, որ քաղցր արև ես պարգևում բարիների
հետ նաև չարերին,
Եվ անձրևում ես ամենքի վրա անաչառորեն,
Կշռում ես իրավամբ և չափում նրանց վշտերն
ու հոգսերն հավասարապես.
Փորձության փոքրիկ խթանով ես դու վճարել
տալիս պարտքերը նրանց այստե՛ղ իսկ,
Որոնք մե՛ծ համբերությամբ սպասում են վերին
հանգստին:
Իսկ ովքեր երկրային կենցաղն ընտրեցին,
Դու ողորմությամբ ներո՛ւմ ես նրանց,
Սրանց էլ տալով դարման նրանց հետ՝ սպասում
ես դու միշտ նրանց դարձին:
Փա՛ռք ամենազորիդ՝
Բարեխնամ երկայնամտությամբ գործած քո
բոլոր հրաշքների համար,
Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

Глава 52
Слово к Богу из глубин сердца

1

Պодлинно благословенный в Своем
естестве,
Беспрдельный и неизменный, воистину
добрый,
Достойный поклонения с воскурениями,
Блаженство, исповедуемое всей землей,
Совершенный глагол упования бесконечного,
Благий, милосердный, кто ни мгновения
Не помнит обид многолетних грехов,
Ты, одаряя внове милостями Своими,
Излить соизволил достойные обожания
Потоки небесные милосердия
С изобилием дивным, чудесным и беспрдельным,
Многажды превосходящим [дарованное]
народам древним.
Створки узкого проема окна, сквозь кое
проникали,
Как речет Соломон,
Лишь слабые отблески несовершенных знаний,
И для него, а вместе с ним и для меня
Ты расширил, распахнув предо мною,
злосчастным,
Завесу, что преграждала путь благодати
Даров Божественных и безвозмездных.
Их образы Ты предначертал уже в Ветхом
[Завете]

Ա

Օրհնյա՛լ տիրապես հոլթյանդ մեջ,
Անսահմանելի, անփոփոխելի, իսկապես բարի,
Պաշտում խնկելի և երջանկոլթյուն
խոստովանելի ամենայն երկրի,
Հարատե հոլյսի ամենապատրաստ դու
հայտնոլթյուն,
Գթած, ողորմած, որ չես պահում ոխ մի
ակնթարթ իսկ
Ընդդեմ բազմամյա մեղանչումների:
Անսահման առավելոլթյամբ և հրաշապես
զարմանալի,
Ավելի, քան թե երբեք բոլոր նախահայրերին,
Դու քո երկնահոս և բարեբանյալ վտակները
ողորմոլթյան
Նոր շնորհաբաշխոլթյամբ՝ մեկի տեղ կրկնակի
հաճեցիր հեղել:
Երբեմնի անձուկ լուսամուտը այն, որտեղից
հագրիվ, ըստ Սողոմոնի,
Չափավոր գիտոլթյունների աղոտ նշույներն
էին թափանցում,
Դու, ինչպես նրա, այնպես նաև ինձ՝ թշվառիս
համար բացիր ընդարձակ,
Առագաստն այն անջրպետող, որ արգելում էր
Սուտքն աստվածային ողորմոլթյան ձրի
պարգևների:

Чрез отдельные благовествующие речения,
Говоря: «Обратитесь ко Мне, и Я обращусь к
вам»,
«Когда обратитесь и возрыдаешь,
тогда возродитесь».

2

«Черный цвет тьмы преобразуешь в белизну
снега
И окрашенным кровью людям придаешь
чистоту руна»,
Как речено Исайей и Закарией.
И во гневе Ты снова вспомнишь милость:
Обезлюдеют города Израиля и вновь будут
заселены,
И опустеют дороги из-за отсутствия людей
И вновь оживленными станут,
Ослабуют души от голода
И снова укреплены будут дланью [Твоею],
И во гневе удалится Бог в Свое место,
Но вновь воротится с милосердием
И по снисходительности помощь окажет,
И, угрожая и устрашая, Он вдвойне
заступится,
И в разгневанном сердце Его будет и чувство
благодатного попечения.

Անցյալում՝ ավետավոր Հիշատակումների հետ
Պատկերավոր օրինակներով ասացիր դու մեզ.
«Դարձեք դուք ինձ, և ես ձեզ պիտի դառնամ»,
Կամ՝ «Երբ կդառնաս ու կհառաչես, այնժամ դու
կապրես»:

Բ

Եվ կամ թե՛ «Աղջամուղջի սևությունը դու
կփոխարկես ձյան պայծառության,
Եվ արյամբ ներկված մարդկանց դու կդարձնես
գեղմի պես մաքուր», ըստ Եսայու և
Զաքարիայի,
Թե՛ բարկությանդ մեջ ողորմությունդ էլ ես
մտաբերում.
Թե՛ Իսրայելի քաղաքները անապատանան պիտի
Եվ ապա դարձյալ դառնան բնակելի.
Թե՛ ճանապարհները պիտի ամայանան առ ի
չգոյե մարդկանց.
Եվ ապա դարձյալ դառնան բանուկ.
Թե՛ պիտի թուլանան ոգու սովով և քո ձեռքով
դարձյալ զորանան.
Թե՛ Աստված գայրագին իր տեղը պիտի գնա
Եվ պիտի դառնա դարձյալ ողորմությամբ.
Կթողնի նա մեզ՝ բայց և՛ կների,
Կաստի թեև ու կապառնա, բայց և կրկին
կպաշտպանի.
Եվ մինչ խռովահոռյոց է սիրտը նրա՝ կշարժվի
գուլթն իր խնամքների:

Эти достохвальные гласы пророков,
 Что предвозвестили благодать
 освобождающего пришествия Твоего -
 Меру коего нельзя измерить словами
 вещественного языка,
 Поелику необъятно оно, -
 Суть лишь ничтожные и тусклые образы
 И подобия древние и преходящие
 В сравнении с благовествующим Твоим
 явлением
 И искуплением чрез распятие Твое.
 И воистину, воздвиг Ты повсюду
 Алтари мученической крови Твоего завета,
 Кои вопиют всегда громче, нежели жалоба об
 убиении Авеля,
 О благодатной победе Твоих Страстей,
 О жизни второй и вечной, [даруемой] бла-
 гостынями Твоими:
 Крещением, воскресением, обновлением,
 Сородственностью Тебе, слиянием с духом
 Твоим святым,
 Искуплением, освобождением, просвещением и
 чистотой вечной,
 Блаженством истинным, приобщением к
 вышним, славою неотъемлемой,
 Гласом молитвенных слов примирения,
 [Возносимых] устами нашими ко Всевышнему,
 И, о чем даже говорить страшно,
 В напаметование о Твоей милости великой,

Մարգարեների խոսքերն այս խնկելի,
 Որոնք քո օրհնյալ դալստյան հրամանն էին
 ազդարարում առաջուց,
 Եվ որ հնար է նյութեղեն լեզվով բոլորը թվել,
 քանզի անբավ են,
 Օրինակներ են, նմանություններ նվազ, փոքր ու
 հին, ժամանակավոր՝
 Քո ավետավոր հայտնություն և խաչիդ
 փրկագործության համեմատությունը:
 Դու ամենուրեք կառուցեցիր խորաններ՝ քո
 արյան ուխտի վկայություն,
 Որոնք մեծաբարբառ աղաղակում են միշտ՝
 Աբելի մահվան դատակնիքից ավելի
 բարձրաձայն հռչակելով,
 Հաղթանակը բարի պատերազմիդ
 Հանուն երկրորդ և անմահ կյանքի շնորհների՝
 Մկրտության, հարության, նորոգության,
 Ընտանություն քեզ հետ և քո Սուրբ Հոգու
 միավորության,
 Քավության, ազատության, լուսավորության,
 Մշտնջենավոր մաքրության և ճշմարիտ
 երանության,
 Վերնայինների հետ կցորդության, անկապուստ
 փառքի,
 Եվ մեր շուրթերի բարձրյալին ուղղած
 աղաչողական հաշտարար խոսքի:
 Եվ այն, ինչ ասելն իսկ ահավոր է,
 Գրում եմ այստեղ ես ի հիշատակ մեծ երախտիքիդ.

Пишу здесь, что избранием благодати мы
можем даже уподобиться Богу
И соединиться с телом Тебя Сотворившего
Чрез вкушение Твоего Тела Господнего
И слияние со светом жизни Твоей.
Столь совершенного и блаженного обетования,
Как речет Павел, нет в [Ветхом] Завете.
Но ты, Спаситель, придя с богатствами
Твоего Отца,
Осуществил и воплотил упование неоскудное,
Кое долго на Тебя возлагали, о Искупитель
всех!
И Тебе с Отцом Твоим слава во хвалу и
величание Твоего Духа Святого. Аминь!

Կարող ենք լինել մենք աստված նույնիսկ՝
չնորհներով ընտիր
Եվ ստեղծողիդ հետ միանալ՝
Տերունի մարմինդ ճաշակելով և խառնվելով
կենաց լույսիդ հետ,
Մինչ ըստ Պողոսի՝ չուներ հին օրենքն այսպես
կատարյալ երջանիկ խոստում:
Իսկ դու, փրկուլթյո՛ւն, քավիչ բոլորի, եկար
հայրենի քո հարստուլթյամբ
Եվ մեր հույսն առ քեզ անկրճատելի՝ արիր
հարատե կատարելապես:
Փա՛ռք քեզ Հորդ հետ՝ ի դովք Սուրբ Հոգուդ
բարեբանուլթյան,
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Глава 24
Слово к Богу из глубин сердца

1

Ոднесь, что заслужил я, с какою мольбою
Мне предстать [перед Тобою]?
[Просить ли] царствия небесного,
От коего я уклонился?
Или благолепия славы Твоей,
Коего я лишился?
Или же жизни бессмертной,
От коей был я отринут?
Или же общения с ангелами,
С коими был разлучен я?
Или причисления к праведным,
От коих был я оторван?
Стать ли живой лозой виноградной,
От коей был отсечен я?
[Стать ли] сучком на древе улады,
На коем засох я?
Или же цветком славы благодатной,
С коей я, [словно лепесток], опал?
Или [стать мне] наследником величия,
Под [тяжестью] коего я согнулся?
Или просить родственных объятий Отчих,
Из коих я был исторгнут?

2

Гордиться ль мне облачением из света,
Кое спало с меня?
Уповать ли мне на возвращение к Создателю,

ԲԱՍ ԻՒՐ

ԱՐՏԻ ԽՈՒՔԵՆԻՅ ԽՈՒՐ ԿԱՏՈՆ ՀԵՏ

Ա

Եվ արդ, ի՞նչ բաների արժանի համարելով
ինքս ինձ, մոտենամ ես քեզ աղերսելու,
Արքայությա՞ն, որից վրիպեցի,
Թե՞ վայելուչ փառքիդ, որից զրկվեցի,
Թե՞ անմահ կյանքիդ, որից վտարվեցի,
Թե՞ պարակցությանը հրեշտակների, որից
տրոհվեցի,
Թե՞ արդարների մասնակցությանը, որից ջոկվեցի,
Թե՞ ուռն լինելու կենդանի որթի, որից պոկվեցի,
Թե՞ ոստը բերկրության ծառի, որից գոսացա,
Թե՞ ծաղիկը փառքի շնորհի, որից թափվեցի,
Թե՞ ժառանգավորն պանծանաց, որից կորացա,
Թե՞ հայրական հարազատ գրկին, որից դուրս
ընկա:

Բ

Լուսեղեն զգեստո՞վ պարծենամ,
որից մերկացա,
Թե՞ ստացողի դարձին հուսամ ես, որից
խորթացա,
Ըղձալի լույսի՞ն դիմեմ ես արդյոք,
որից մեկնեցի,
Թե՞ ոսկորներին հողվեմ Հիսուսի,
որից մերժվեցի,
Նրա թևերի՞ն մոտենամ, որից օտարացա,

От коего был я отчужден?
Обратиться ль мне к вожделенному Свету,
От коего я отдалился?
Иль приобщиться мне к костям Иисуса,
Коими я был отвергнут?
Или ж к рукам того подойти мне,
Коему стал я чужим?
Искать ли прибежища мне в уповании,
От коего я отвратился?
Или - в Спасительном возрождении,
Для коего я уже умер?
Иль [уповать мне] на бодрость бдения,
Что покинула меня?
Иль на канон обетования жизни,
От коего я отклонился?
Или на незыблемые установления,
От коих я совратился?
Иль на твердость утеса недвижимого,
От коего я отшатнулся?
Иль [причислить себя] к сонму [пречистых],
Из коего я выбыл?
Быть сотворенным мне в городе первенцев,
Откуда был угнан я в плен?
Или молиться мне о хлебе насущном,
Коего [еще] я не заслужил?
Попросить ли о прекращении страданий,
Из-за коих я пота не пролил?
Быть ли увенчанным мне наградами,
Коих я не удостоен?
Быть ли мне внесенным в книгу жизни,

Թե՞ ապավենին ապաստանեմ ես,
որից զատվեցի,
Նորոգությա՞նը հուսամ փրկարար, որից
մահացա,
Թե՞ զվարթարար զգաստությանը,
որից լքվեցի,
Կամ ուխտադրական կենաց կանոնին, որից
փոխվեցի,
Թե՞ հաստատական օրինադրության, որից
սահեցի,
Անշարժ, անսասան Վեմի՞ն կառչեմ ես, որից
սասանեցի,
Թե՞ սրբոց գնդին լինեմ դասակից, որոնցից ինքս
ինձ ի դուրս մղեցի,
Անդրանիկների քաղաքո՞ւմ շինվեմ, որից ես
գերի քշվեցի,
Թե՞ ամենօրյա հացին աղոթեմ,
որ չվաստակեցի,
Թե՞ տաժանքների վերացումն խնդրեմ, որոնց
համար չքրտնեցի,
Թե՞ պարգևներով պսակվեմ ես այն, որոնց
արժանի չհանդիսացա
Կամ կենաց գրքո՞ւմ արձանագրվեմ,
որից ջնջվեցի,
Թե՞ երախտիքներդ հիշեմ ես արդյոք, որոնք
մոռացա:

Из коей вычеркнули меня?
Иль вспомнить мне милость Твоих благодеяний,
О коих всегда я забывал?

3

И вот пресеклась, порвалась нить упования на
жизнь.

Завладела мною мерзость проказы, весь занемог я;
Вконец скверной охвачен, истощилась плоть моя,
И она мертва уж для Бога.

Белеет крохотная лишь язва, блестящая и
гадкая,

Остальное все сохранило прежний
сомнительный вид,

Означает сие двойную скверну.

Блеск славы вконец угас для меня;

Спасение отступило, померкло добро;

Наглухо закрылись пути жизни;

Утешение исчезло;

Подошел день суда;

Яд смерти разлился во мне;

Снова во мне ожило убитое;

Корабельную пристань забило камнями;

Заросла тропка надежды;

Покровы благодати с меня были сорваны;

Благолепие славы померкло;

Прозорливость напутствия была отмечена;

Умножились тернии упреков;

Распустились росточки несправедливости;

Пламя геенны воспламенило меня;

Усугубился гнет неволи,

Գ

Եվ ահավասիկ, ապրելու հույսի լարը կտրվեց,
Ու վարակվեցի՜ ես բոլորովին գարշ
բորոտությամբ.

Տգեղ, սպիտակ ու փոքր-ինչ փայլող
պալարի պես այն,

Որը կրկնակի մեր անմաքրության իբրև նշանակ՝
Նախնական ախտի սպին է պահում երկդիմի
կերպով,

Ապականությունն ինձ պաշարելով՝ սպառեց
մարմինն իմ բոլորովին

Պարծանքի նշույլը բոլորովին շիջավ ինձ համար,
Փրկությունը վտանգվեց, բարին ստվերացավ,

Կյանքի դուռն ընդմիջտ փակվեց,

Մխիթարությունը վերացավ,

Դատաստանի ատյանը մոտեցավ,

Մահվան թույնն արծարծվեց իմ մեջ,

Սպանվածն իմ մեջ կրկին կենդանացավ,

Նավահանգիստը քարերով խցվեց,

Հույսի շավիղը կուրացավ,

Շնորհի ծածկույթն ինձանից հանվեց,

Փառքի վայելչությունն աղոտացավ,

Առաջնորդող հանճարը խափանվեց,

Կշտամբանքների փուշը շատացավ,

Անօրենության ուղեշը ծաղկեց,

Գեհենի բոցը բորբոքվեց իմ դեմ,

Ծառայության լուծը սաստկացավ,

Ստրկության կապը գորացավ,

Կառույցը պահող սյունն ահա ընկավ,

*И цепи рабства окрепли,
Вот рухнула столп, подпирающий кровлю,
Развалилось основание вышки,
Расторглось единение родства,
Был оскорблен Божий Дух, любящий святость.*

4

*И поелику испил я последнюю горечь:
Муки, терзания, печаль, скорбь душевную,
Боль неизлечимую, смятение безысходное,
Срам непостижимый, позор неутаимый,
Стыдливость робкую, бегство безвозвратное,
Гонения бесчеловечные,
Бессильный голод долгого пути,
Ть Ты - Спасение, Могущество и
Вспоможение,
Милосердие, Просвещение, Очищение,
Бессмертие,
Господь Иисус Христос, Сын Бога живого
Создатель Небес и земли,
Что даруешь воду жаждущим на безводных
пространствах пустыни.
Благословенный, сострадательный,
могущественный, человеколюбивый,
Долготерпеливый, заботливый, искусный,
попечительный,
Бескорыстный Защитник, победоносный
Страж и Жизнь нетленная,
Посредник Небесный, неиссякаемое Изобилие,
торжествующее Блаженство,*

*Բարձրության վստահարանը կործանվեց,
Ընտանի միաբանությունն անջրպետվեց,
Եվ տխրեց սաստիկ սրբություն սիրող
Աստծո հոգին:*

*Եվ քանզի ես դառնությունների մրուրը
ճաշակեցի,-
Տանջանքներ, խայթեր ու տխրություններ,
վշտեր հոգեկան,
Ցավեր անդարմանելի և տարակույսներ
անհուսադրելի,
Ամոթանքներ անպարտակելի,
խայտառակություններ անծածկելի,
Պատկառություններ անհամարձակ,
փախուստներ անդառնալի
Եվ հալածանքներ անմարդասիրելի,
Երկար ու ձեռնունայն, անպաշար
ուղևորություն,-
Ուստի և դու, ո՛վ փրկություն, զորություն
և օգնություն,
Ողորմություն, լուսավորություն, քավություն և
անմահություն,
Տեր Հիսուս Քրիստոս, Որդի Կենդանի Աստծո,
Արարիչ երկնի և երկրի,
Որ ջուր ես տալիս ծարավներին անջուր
անապատում,
Օրհնյալ, բարեգութ, հզոր, մարդասեր,
Երկայնամիտ, խնամակալ, հնարավոր, այցելու,*

Протянув с любовью десницу милосердия Своего,
Прими меня, многогрешного, искупившего
[грехи] и очистившегося,
И приблизь к Слову сущему, к Духу, чтимому
наравне с Тобой,
Дабы снова Он, примиренный Тобой, вернулся в
меня.

И чрез Тебя я, жертвованный Отцу,
[Чтоб] могущественным существом Его
И целомудренной волею Его
Тут же перед Ним, связанный навек
Дыханием привета с благостью Твоей,
С Тобой слился нерасторжимо.
За это Тебе, Отцу Твоему вместе
с Духом Святым -

Троице Лиц в одном Естестве, в Божестве одном-
Слава и хвала всех тварей живых,
Благословение во веки веков.
Аминь!

Պաշտպան աննախանձ, պահապան հաղթող և
կյանք անկորուստ,
Միջնորդ երկնային, լիությունն աննվագ,
երանուծյուն տոնելի,
Քո ողորմությանաջ ձեռքը սիրով երկարելով ինձ՝
Ընդունի՛ր և ներկայացրու քավված և սրբված
ամենապարտիս՝
Քեզ հավասարապատիվ Հոգուն, ո՛վ կենդանի
Բան,
Որպեսզի քեզնով հաշտված վերստին՝ իմ մեջ
դառնա նա:
Եվ քո միջոցով նա, որ զորեղ է ինքնուծյամբ
Իր մաքուր կամքով ինձ սրբագործած՝
Հորդ ընծայելով՝
Միաժամանակ ամբողջ իմ շնչով անբաժանորեն
Կապի, միացնի բարեշնորհիդ հետ:
Որի համար՝ քեզ, Հորդ ու Սուրբ Հոգուդ՝
Երբյակ Անձնավորությանդ՝ մի բնությամբ
և մի աստվածությամբ -
Փա՛ռք և բովանդակ արարածներից
գոհաբանությունն
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Глава 66 Слово к Богу из глубин сердца

1

Ընց՝, եթէ նկատուի զայն, [կապ] սոսկով,
մոլով,

Մոլով ըստ այսինքնի սմիւրի -
Կոյ մոլովիչս ըստ զգործիչս,
Ե ըստ իմոյս իմոյսիս ըստ զմեզս;
Կոյ սոսկովիչս ըստ իմոյսիս -
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս ըստ իմոյսիս
մոլով իմոյսիս ըստ իմոյսիս:

Կոյ ըստ իմոյսիս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս:

Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս:

Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս:

Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս:

Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս:

Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս:

Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս:

Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս,
Սոսկովիչս ըստ իմոյսիս:

Ա

Արդ, ով որ առնի այս համեստ մատյանի
մաղթանքների սպեղանին,
Նրանով աղոթելու համար, եթե այդպիսին
մեղավոր է մի՝

Ե՛ս էլ թող նրան մասնակից լինեմ իմ այս
խոսքերով:

Իսկ եթե երբեք լինի ոմն արդար այր աղոթարկու,
Ես էլ նրա հետ թող այս մատյանով գտնեմ
գլխովս:

Եվ ապա, եթե այդպիսին իրեն զգա երջանիկ,
ինձ համարելով միայն եղկելի,

Այդ նույնը նաև հաստատում եմ ե՛ս,
Բայց նա էլ հիշի թող Սողոմոնին և այս
հոգեչունչ խոսքերը նրա,-

«Ո՛վ վստահորեն կարող է ասել, թե ունի սուրբ
սիրտ,

Եվ կամ պարծենալ, թե մաքուր է մեղքերից»:

Եվ թե՛ «Զի եղել երկրածին մի մարդ՝ գերծ իրեն
համար պատասխան տալուց»:

Ինչպես և ոչ ոք՝ հաղթող համարված՝
ինքնարշավ վազքով,

Եթե մինչև իսկ ունենա թևեր նա բարձրաթռիչ:
Ուստի նաև նա՛ թող զգուշանա, երկյուղ կրելով,
Որ հաստատ վեմի վրա է նույնիսկ,
Պողոսից ուսած:

Как бы на землю ему не упасть,
Подобно [законодавцу], установившему
Справедливое это правило.
Пусть праведник примет укоризну сию
Как средство, коим увенчается,
Дабы не сойти необдуманно с высот
недостигаемых;
Осужденный же на кару - как повод к свободе,
К коей, вознесшись от погибели смерти
духовной,
Надежно станет он жить!
Пусть будут навеки памятником мне
Неистребимо высеченные заветы сии.
И будут они, не переставая, за меня, бедного,
За душу смертную немолчно звучать,
Горестным плачем, не переставая, вечно
вопить.
Мои сокрушенные кости в плащанице из праха
в могиле
Пусть безмолвным шепотом исповедуются
в том же.
Дай плоти моей, в земле растворенной,
голосом тем же неслышным
Тебя, тайновидца, о том же просить.

2

Господь сострадания, Родник милосердия и
Даритель благ,
Сын Всевышнего, Господь Иисус Христос,
Смилуйся, сжался, возлюби,

Որպեսզի միգուցե գետին ընկնելով՝
Նմանվի այս իրավադատ կանոնը սահմանողին:
Այլ նույնիսկ և նա՛, որ մաքուր է, թող այս
կշտամբանքը դաս անի իրեն,
Չիջնելու համար անխոհեմ կերպով իր
բարձրությունից.
Իսկ պատժապարտն էլ թող ընդունի այն՝ առիթ
ազատության:
Որով հոգևոր մահվան կործանումից վեր
բարձրանալով՝ ապրի լիահոյս:
Իսկ ինձ համար այս պատգամները թող լինեն
փորագրված արձանագրություն հավերժ
անեղծանելի,
Որ իմ եղկելի և մահկանացու անձի փոխարեն՝
Հեծության, լացի անդադար հնչմամբ, առանց
լուելու միշտ աղաղակի:
Եվ թող որ լինի, որ բեկբեկված ոսկորներս
հողապատյան շիրմի ծածկույթի տակ
Անմռունչ ձայնով՝ խոստովանական այս
աղոթքներս եղանակեն.
Ինչպես և հողում լուծված մարմինս անլուր
բարբառով
Այս պաղատանքներս թող որ առաքի քեզ՝
ծածկատեսիլ:

Բ

Տե՛ր գթությանց, աղբյուր ողորմությանց,
պարգևաբաշխ բարի,
Որդիդ բարձրյալի Տե՛ր Հիսուս Քրիստոս,
Ողորմի՛ր, խնայիր, մարդասիրիր,

Посмотри на горе мое,
Брось взгляд на крушение [сердца] моего,
Снизойди к беде моей,
Узри смятение бессильного отчаяния моего,
Помоги гибели предать пороки [мои],
Прикоснись, как целитель, к злополучным
недугам моим,
Приклони с ласкою ухо к жалостному плачу
моему,
Услышь немые стоны мои из бездны глубокой
смертной могилы,
Ушами - всеслышающим орудием слуха - услышь
Глас мольбы изнуренной плоти моей.
И копь [душа] - залог жизни - нетленна,
Да будет милосердие любви Твоей неизменно.
Будь кротко соучастником [мне],
изможденному немощью.

3

К лику моему мертвому вражды не питай,
С бездыханным образом моим не вступай в
тяжбу разбора,
Не прибавляй ударов мне, измученному смертью,
Со [мною], разбитым сосудом глиняным, не
сражайся Ты беспощадно,
На меня, удрученного приговором [смерти], не
гневайся боле
Меня, разрушенное здание, не предавай
наказанию,
Меня, пса умерщвленного, не забрасывай
камями,

Նայիր վշտերիս և տե՛ս սրտաբեկությունս,
Խոնարհվի՛ր թշվառությանս վրա,
Տե՛ս տարակուսական տագնապս անձեռնհաս,
Կարեկից եղիր ի կորուստ տանող ցավերիս մեջ ինձ,
Շոշափի՛ր բժշկապես վերքերն իմ թշվառագուշն,
Ականջ դիր քաղցրությամբ ողորմագին
հեծեծանքներիս,
Լսի՛ր գերեզմանի խորունկ անդունդից հնչող
անմռունչ հառաչանքներս,
Թող քո ամենալուր ալանջներից ներս մտնի
Հյուժված անդամներիս ձայնը պաղատագին:
Եվ քանզի անապական է կենդանությանս
գրավական հոգին,
Ուստի թող անփոփոխ լինի սիրույդ գթությունը
նաև,
Կցորդ եղիր դու հեզությամբ՝ տկարությանն իմ
տաժանելի:

Գ

Մեռյալ պատկերիս դեմ ոխ մի՛ պահիր,
Անշունչ կերպարանքիս հետ մի՛ մտնի
դատաքննության,
Մահով տանջվածիս դու նոր հարվածներ մի՛
ափելացնի,
Կոտրված խեցեղեն անոթիս հետ մի՛ մարտնչիր
ուժգնությամբ,
Վճռով խոշտանգվածիս վրա մի՛ բարկանա կրկին,
Կործանված շինվածքիս մի՛ տար նոր պատուհաս,
Սպանված շանս վրա քարեր մի՛ արձակիր,

На меня, блоху раздавленную, не зречи [так]
 грозно,
 На меня, прах опороченный, не рычи громко,
 как на надменного.
 Меня, золу презренную, не призывай Ты на суд
 избранных,
 Во мне, пыли рассеиваемой, не ищи противника
 Себе,
 Меня, тину гадкую, не суди, как врага
 [Своего],
 Меня, мерзость гнусную, не толкай, как
 кулачного бойца,
 Меня, ограду истлевшую, не береги, как долю
 геенны,
 Меня, осужденного всем множеством слов, не
 порицай снова.

4

Вот они, горестные, многоскорбные мольбы,
 Вознесенные из злополучной мрачной могилы;
 Подтверди благословенное слово Твое,
 Что неизменным пребуду всегда по сердцу
 доброму,
 Ибо и ныне, пока я живой и говорю [с Тобой],
 Я мертв для Тебя, Непостижимого;
 Так же, умерев насильственной смертью,
 По воле Твоей, Всемогущий,
 Пребуду верою своей я неизменен.
 Ныне умоляю Тебя, милосердно взгляни на меня,
 Господь Иисус Христос,

Զախճախված լվիս վրա մի՛ որոտա սաստկապես,
 Անարգ հողիս դեմ իբր անբարհավաճի՝ մի՛
 մոնչա ուժգին,
 Մոխրիս մերժելի մի՛ կանչիր դատաստանի
 քննության,
 Ցնդելի փոշուս մի՛ համարիր դու քեզ
 ընդդիմամարտ,
 Տիղմս տաղտկալի մի՛ կարծիր դու քեզ
 որպես ոսոխ,
 Գարշությանս անգոսնելի մի՛ վանիր իբրև
 բռնամարտիկի,
 Դուրս շարտվելիք կոճղիս մի՛ պահիր գեհեհնի
 համար որպես վառելիք,
 Այսքան խոսքերով բազմաթիվ անգամ
 կշտամբվածիս
 Դու էլ վերստին մի՛ հանդիմանիր:

Դ

Մրանք են ահա այն սրտաբեկիչ ու
 հոգնաթախիժ աղաչանքները,
 Որոնք իմ թշվառ ու խավարարգել շիրմից
 պիտ հնչեն.
 Եվ թող քո օրհնյալ խոսքը հաստատի,
 թե աղոթողիս սրտի համաձայն
 Պիտի մնամ ես անայլայլելի:
 Քանզի հիմա էլ, մինչդեռ խոսում եմ
 դեռևս կենդանի՝
 Մեռած եմ արդեն անհասիղ համար.
 Ինչպես և մահվամբ կոչելիս անգամ

И не допусти, чтобы жил я вместе с
 Велиаром.
 Благодетель единственный, Душеспаситель,
 Могущественный, человеколюбивый,
 Громкое оповещение неживое, несущее смерти
 пагубную весть
 О погребении горестном, соблаговоли Ты
 услышать,
 Подобно шуму голосов, стенающих и плачущих,
 Тебя умиротворяющих,
 И дух Твой благий посели со мной,
 Даруя мне свет [Свой] во тьме.
 Животворящих Твоих Страстей обожаемые
 частицы
 Да пребудут со мною,
 Чтобы охранять меня, [держатъ] при Тебе,
 как залог сокровищ,
 И даровать мне обновление жизни,
 Чтоб принадлежать мне как неиссякаемый
 запас оружия;
 Вечно быть при мне, как камни пращи,
 Как духовные средства для изгнания полчищ
 сатаны.
 Битву [сатаны] против меня, Господи, пусть
 выиграешь Ты,
 Ибо, если он выйдет воевать со мной, -
 Город найдет он свободным от войск
 И рог воинственный - безмолвствующим,
 Ты же, Господи, защита моя неустынная, вечная.

Անեղծ կմնամ ես իմ հավատքով, ըստ հրամանի
 ամենազորիդ:
 Արդ, աղաչում եմ, Տեր Հիսուս Քրիստոս,
 ողորմությամբ նայիր դու ինձ
 եվ մի՛ թողնի, որ բնակակից լինեմ Բելիարին:
 Թշվառիս թաղման ժամանակ, տապանի
 անկենդանական թնդյունը մահագեկույց,
 Որպես աղաղակ լալահառաջ՝
 քեզ ինձ հետ հաշտեցնող,
 Արժանացրու քո լսողությանը, միա՛կ բարեգործ,
 Հոգեսեր, հզոր և մի՛շտ մարդասեր.
 եվ քո բարի հոգին թող բնակվի ինձ հետ, լույս
 տալով ինձ խավարի մեջ,
 Թող մնան ինձ հետ քո կենարար
 չարչարանքների մասունքները պաշտելի,
 Որպեսզի, իբրև գանձարանի ավանդ, պահելով
 ինձ քո մեջ, կենսանորոգեն.
 Որպես զինվորական սարք անվատնելի թող
 պատկանեն ինձ
 Ու մնան ինձ հետ իբրև մնայուն պարսաքարեր՝
 հոգու հնարքների,
 Չարի գնդերը հալածելու համար:
 Նրա՛ իմ դեմ մղած մարտը թո՛ղ քեզանով
 վանվի, Տե՛ր,
 Զի եթե նա ելնի իմ դեմ պատերազմելու,
 Տեսնելով քաղաքն առանց զինվորի և
 ազդարարող գործիքը անձայն,
 Քե՛զ կունենամ, Տե՛ր, անքուն պահապան
 մշտնջենապես:

Коли уж ныне, до Судного Дня, [дьявол]
 поспешишь
 Уготовить мне узилище неодолимое,
 Я сотворю молитву Господнюю -
 Ему она будет как смерти удар.
 Коли замыслил опрокинуть меня долу -
 Я паду на колени пред Создателем.
 Коли задумает вывалить меня в прахе земном -
 Пусть отринет его тот же [прах], налитший
 на Божье лицо.
 Коли причинить боль тяжкую мне
 вознамерится он -
 Пусть истомит его пот, смешанный с кровью,
 По лицу Спасителя мира обильно текущий.
 Если заложит на пути к добру он душу мою.
 Пусть вызволят меня пути Всесоздателя.
 Колю отступиться от даров света вынудит
 меня [сатана] -
 Долготерпение [Христа] против брани
 хулителей
 Пусть заставит умолкнуть и его вместе с
 ними.
 Колю выпустит в меня стрелу смертоносную
 из оружия тайного -
 Пусть настигнет его заостренный конец
 Стрелы из колчана [Небесного] Отца.
 Колю с темною [целью] под покровом света
 Захочет он нагло склонить к дурному -
 Пусть его доконают удары,

Զի եթե շտապի չարն այժմ ևեթ, առաջ քան օրը
 կատարածի,
 Եվ պատրաստի ինձ համար անելանելի
 արգելարան,
 Ես տերունական աղոթքն իմ կուղղեմ նրա դեմ,
 որպես մահացու հարված.
 Եթե կարենա ինձ գցել գետին,
 Արարչին արած իմ ծնրադրությամբ նրան
 կխոցեմ.
 Եթե հաջողի երկրի մոխրի մեջ գլորել նա ինձ,
 Աստուծո երեսնիվայր ընկնելը թող հալածի նրան.
 Եթե տանջալից ցավեր նյութե ինձ,
 Աշխարհի փրկչի քրտինքը առատ արյամբ
 շաղախված՝ թող նեղի նրան.
 Եթե շունչս նա պատանդ վերցնի, որպեսզի բարի
 ճամփով չընթանամ՝
 Ամենաստեղծի կապանքը թող ինձ ազատ
 արձակի.
 Եթե բռնադատի ինձ ուրանալու լույսի
 պարգևները,
 Համբերությունդ՝ աստվածամարտների
 հայհոյության դեմ՝
 Թող որ նրան էլ նրանց հետ մեկտեղ
 պապանձեցնի.
 Եթե գաղտնապես հարված հասցնող գեներրի
 նետեր արձակի վրաս,
 Կապարճների հոր շքեղ աղեղի խոցող սլաքը
 թող դիպչի նրան.

Что нанесли Всесоздателю в ризой покрытую
голову.
Коли дерзнет он воспрепятствовать
твердости рук моих,
Посох, что вложен был в десницу Создателя, -
Пусть, замучив его, заставит замолкнуть.
Коль, насмехаясь, пренебрежительно станет
поносить он меня,
То, как сносил Всемогущий глумление, - пусть
насмеется над ним.
Коль талисманом иль какой-либо ладанкой
станет вокруг меня колдовать -
Всесильному Богу нанесенная пощечина пусть
жестоко его пристыдит.
Коль с наступлением темени ночи в мрачном
коварстве дерзнет он на бой -
Пусть явление Твое в сиянии света предаст,
[о] Боже, позору его.
Коли, искушая полуденным зноем и суховеем,
иссушенным солнцем,
С корнем вырвать он пожелает меня,
Да засохнет [вконец] он, сломленный силою
света Креста Твоего!
Коли задумает лишить благодати, данной мне
Духом Святым,
Плевок, полученный за меня, грешника,
херувимов Владыкой,
Пусть же его укорит!

Եթե խավարած լույսի շղարշով անամոթաբար
աչքիս մեջ մտնի,
Ամենակատարյալի ծածկված գլխի
կուփահարումը թող տանջի նրան.
Եթե մոլեգնի ձեռքիս վստահությունը
կաշկանդել,
Թող ստեղծողի ձեռքը տրված եղեգնը
չարչարելով նրան լռեցնի.
Եթե անամոթ ծաղր ու ծիծաղով ինձ հետ
կատակի,
Ամենագորի՝ ծաղրանք տանելը թող հեգնի նրան.
Եթե պես-պես հուռուլթքների բժժանքով
խորամանկի,
Հզոր Աստծո երեսին տրված ապտակը նրան
ամաչեցնի թող.
Եթե գիշերվա մութը իջնելիս խաբեության
խավարով կովի լկտիաբար,
Տե՛ր, լույսիդ պայծառ ճառագայթման հետ՝ թող
խայտառակվի.
Եթե հավակնի, թե կկարենա փորձությունների
արեգակնակեզ
Վատնիչ խորշակի կեսօրվա տապով ինձ
բոլորովին արմատից խախտել,
Թող քո լուսեղեն նշանի գորությամբ
արմատախիլ՝ չորանա.
Եթե փորձի նա փչումով տրված շնորհից ինձ գրկել,
Այն թուքը, որ մեղավորիս փոխարեն
քերովբենների Տերն ընդունեց,
Թող ամոթահար անի նրան:

Коли покажет он мне клыки разящие -
 Пусть же [тогда] заставит его смолкнуть
 Всевышнего уст немота.
 Коли душу изъязвит мне уколами мелкими -
 Пусть пронзят его гвозди, проткнувшие
 Создателя всех.
 Коли склонит меня на путь нечестивых
 намерений -
 Пусть свяжут его гвозди с ног Непостижимого.
 Коли опьянит он меня лестью жестокою -
 Пусть желчь и уксус в питье Благодатного
 горечью исполняют его.
 Коли поймает у древа [Познания] меня за
 вкушением первых [плодов] -
 Пусть же захваченный грозным таинством
 Креста
 Будет на веки вечные он осужден.
 Коли будет учить меня бунтовать против
 воли Господней -
 Пусть его сгубит беспредельного [Бога] шея
 склоненная.
 Если, толкая на смертную гибель, он [тяжко]
 ранит меня -
 Пусть пронзит его острая пика -
 Оружье, проткнувшее Творца Адамова в бок.
 Коли муками горестей адских [кольцом]
 окружит он меня -
 Пусть холст савана Вседержителя тварей
 захватит его самого.

Եթե կձոտող ժանիքներ ցույց տա ինձ,
 Երկնավորի բերանի լուսթյունը թող նրան
 պապանձեցնի.
 Եթե ցանկական խայթվածքներ պատճառի հոգուս,
 Ամենաստեղծին զարնված բևեռները նրան
 կսկծեցնեն թող.
 Եթե անիրավ խորհուրդների ճանապարհով ինձ
 մոլորեցնի,
 Անհասանելու ոտքի մեխերը թող նրան կապեն.
 Եթե հարբեցնի ինձ դժնաբարո հրապույրներով,
 Թող բարերարին տրված լեղիով խառնված
 քացախը նրան դառնացնի.
 Եթե ծառի առաջին պտղի ճաշակման մեջ գտնի
 ինձ,
 Խաչի սոսկալի խորհուրդով բռնված՝ թող
 իսպա՛ռ դատապարտվի.
 Եթե Տիրոջ հրամանին հնազանդվելու դեմ
 ընդվզել սովորեցնի ինձ,
 Անսահմանելու պարանոցի բերումն թող
 կործանի նրան.
 Թե սատակամահ անելու համար հալածի նա ինձ
 և վիրավորի,
 Ադամին ստեղծողի կողքը մխված ահագին տեղը
 թո՛ղ պատռի նրան.
 Եթե դժոխային վշտերի երկունքներով պաշարի
 նա ինձ,
 Ամենակալի պատանքի կտավը թող կաշկանդի
 նրան.

Коли коварно заставит меня на дно смерти
 взглянуть -
 Пусть умертвит его обитание в смертной
 скале [Бога] живого.
 Коли смеяться начнет, мол, [подвержен] я
 людским соблазнам,-
 Пусть снова согнетя он с волею сломленной,
 Когда Бог бессмертный,
 воскреснув со славой,
 Оживит с собою и умерших всех.
 Кошь возрадуется [лукавый], освободившись
 от малых пунт тыльчелетних -
 Пусть тут же опяшь затрепещет он,
 [Помня] цепи грядущие беды неминуемой,
 Ужасного плена, мук бесконечных.
 Кошь снести будет трудно ему удар первый -
 Пусть подадут ему вести плачевные
 О конечной гибели в негасимой геенне,
 Что уготована и ему, и ангелам его
 В великий день Великого Суда.

7

А я, Господи Иисусе, на Тебя уповаю,
 Царь единый, Вседержитель могучий,
 Создатель Небес и земли и всех украшений на
 них;
 В ожидании пришествия Твоего и милосердия
 Твоего, о Спаситель,
 В надежде припадаю к стопам Твоим и
 лобызаю следы пята Твоих,

Թե խարդախությամբ փորձի ինձ մահվան
 հատակը ձգել,
 Մահվան վեմի մեջ կենդանի Աստծո բնակվելը
 թող նրան մեռցնի.
 Եթե մարդկային իմ դայթակղուծյան վրա նա
 խնդա,
 Թող կարկամ կամքով կորանա կրկին.
 Զի Աստվածն անմահ հարուծյան փառքով՝
 Բոլոր մեռելներին նորոգեց իր հետ:
 Թե հազարամյա փոքր կապանքի լուծումով բերկրի,
 Բայց թող որ իսկույն դողա վերստին
 Անվերջ-անվախճան տանջարանի մեջ սաստիկ
 կաշկանդող հուսկ շղթաների անզերձ
 տագնապից
 Եթե առաջին իսկ հարվածի հետ նա դժվարանա,
 Մեծ դատաստանի մեծ օրը ահեղ, կորստյան
 գո՛ւյժը թող տրվի նրան՝
 Նրա և իր հրեշտակների համար պատրաստված
 անշեջ գեհենով:

Է

Իսկ ինձ, որ քեզ եմ ապավինել, Տե՛ր Հիսուս,
 Միակ թագավոր, ինքնակալ, գորեղ, արարիչ
 երկնի և երկրի,
 Եվ նրանց մեջ եղած բոլոր զարդերի,
 Ինձ, որ աչքս քո գալստյանն եմ հառել
 Եվ փրկչի՞ք ողորմությանն եմ սպասում հույսով,
 Քո ոտքն եմ ընկնում և համբուրում եմ
 հետքերը գարշապարիդ,

Признаюсь в поражении своем и грехи свои
 открываю,
 Камнями упреков забрасываю себя и от стонов
 сердца [весь] пылаю я.
 Узрызениями совести весь я изъязвлен, в
 пламени дыхания своего я горю.
 Горькая роса слез моих жжет, действие почек
 меня иссушает,
 От ветра отчаяния я засыхаю, от сурового
 вихря я угасаю,
 От неотступных прошений я беспокоюсь, от
 скорбных стенаний [весь] я дрожу,
 От тяжких страстей изнемогаю, от печали
 душевной в волнении я,
 Рыдания вьюги вздымают мне грудь,
 столкновение волн меня сотрясает,
 Трепещу я, слыша молву, помня ужас
 [грядущий] - я погибаю.
 Представляя Судилище, я сохну
 И умираю от угроз Твоих, о Великий!
 Выслушай, Многожалостливый, Очищающий,
 Человеколюбивый, Долготерпеливый,
 Сладость неизреченная, День добрый,
 вожделенное Утро,
 Ибо властен Ты во всем и можешь [даровать]
 мне
 Спасение великое, когда дух свой я испущу.
 И Тебе вместе с Отцом и Духом Святым
 Слава вовеки. Аминь!

Պարտությունս եմ խոստովանում և մեղքերս
 հրապարակում,
 Կշտամբանքների քարերով ծեծկվում եմ և
 սրտիս հառաչանքներով այրվում,
 Խղճիս խայթերով խոցոտվում եմ և շնչիս բոցով
 տոչորվում,
 Այրվում եմ արցունքներիս աղի ցողով ու
 երիկամներիս կսկծանքով կիզվում,
 Հոսսակտուր հոգով ցամաքում եմ և
 դառնաշունչ հողմով մարում.
 Թախանձանքի խոսքերով երերվում եմ և
 կողկողազին հեծությամբ դողում,
 Տաժանելի տանջանքներով տվայտում եմ և
 հոգուս տազնապներով տատանվում,
 Մրրիկների կոծով ծփում եմ և ալիքների
 բախումից սասանվում,
 Ի լուր համբավի սարսում եմ և վախի
 հիշատակով՝ կորչում,
 Ատյանի տեսարանով հալվում եմ և մեծիդ
 սպառնալիքներով մեռնում,-
 Լսի՛ր, բազմագու՛րթ, քավիչ, մարդասեր և
 երկայնամիտ,
 Քաղցրություն անձառ, օր բարի և տիվ տենչալի,
 Զի կարող ես դու ամեն ինչի մեջ,
 Ինչպես և վերջին շունչս փչելիս ինձ
 փրկագործել:
 Քեզ Հոր և Սուրբ Հոգուդ հետ փա՛ռք
 հավիտյանս. ամեն:

Գլայա 80
Տլոյո կ Բոգոյ իզ ցլոբին սերժա

1

Մնյնե յոտ քոսլե սոլոկիք օտչայննիք,
 Գրոզնիք [ժել] Բեզնաժեյնիք
 Ի գնեւոյս սուրոստի Բոժյեգո գնեյյ,
 Տ տոսկոյսոյս ժոսոյ, յոնեւոյ օժեչալեննիք,
 Մոլոյ յ Եժեյ, Բոգորոժիււ սյեյ,
 Քոսլաննիս յոժեյ, իսրոյիմ Տ յոժեյ [յիյոյ],
 Եյ - Ըարիսոյս Նեբեսնայ, յոքորոչնայ,
 կակ յոժժոս,
 Ըիստայ, կակ սեյտ, յեօսկյեյրեննայ,
 Քոժոբոնո օբրայոյս տրեյննեյ յարի յեբեսնոյ,
 Յոժնեսիայոս յոժ սկինիւոյս յեթրոնոտիք
 սյեյտնիք,
 Բլաժեննոյս մեոտ օբեոյոյնայ, Եժեմ
 օժոսեյյեյլեննիք,
 Ըրեյո յիյնի Բեսսեմեյրնոյս, օգրաժեննոյս
 Քլայեննիք մեչոմ,
 Մսիլեննայ յ օսեննայ Յեյյյիմ Օտչոմ,
 Քոժոցօժեյլեննայ յ օչիսեննայ սօսեյյյեյմ Ըոսոյ
 [Տյեյոցօ],
 Մկրաշեննայ յ Քրեյրաշեննայ յ սկինիոյս
 օբիտանիւոյս Տնյնեյ.
 Եժիոնորոժնիք Օտչոյ, Օն յ Եյոյ յերյեյոյս,
 Եյոյ Տնյն յօ յոժժենիոյս յ Գոսքօժոյ յօ
 սօտյօրենիոյս.
 Նարյայո յ յոքորոչնոյս ոիստօտոյս Եյ Բեզոսրեչո
 ժօբրա,

Ա

Ե՛վ արդ, այսքան ՏոսսաՏատոլթյոննեյրի և
 աՏարկոլ սրտաբեկոլթյան,
 ԱՏարեկիժ սաստկոլթյամբ սստյաժային
 բարկոլթյան ենթարկյելոց Տեոտ,
 Թախժալից ոգոյ, իսպառ տագնապաժ`
 Քեգ եմ աղաՏոլմ, սոլբբ Աստյաժաժին,
 ՏրեՏտակ մարդկանց մեժ, մարմնատեսիլ
 քերոյբե,
 Երկնայոր արքայոլՏի,
 Անխառն, ինՏպես օղ, մաքոլբ,
 ինՏպես լոլյս,
 ԱնՏաղախ` յման բարժր արոլսյակի
 պատկերին պայժառ,
 Գերազանց, քան սրբոլթյոննեյրի բնակարան
 անկոխելի,
 Խոստացյաժ դոլ յայր երանայետ, Երեմ
 շնՏայոր,
 ԱնմաՏ կենաց ժառ` բոցեղեն սրոյ
 պարոլնակյաժ,
 Բարժրյալ Տորից զորացաժ և Տոյանայորյաժ,
 Տանգստոլթյամբ Տոգոլ պատրաստյաժ և
 մաքրագորժյաժ,
 Բնակոլթյամբ Որդոլ Տարդարյաժ և
 տաղայարյաժ,
 Տոր Տամար միաժին և քեգ` անդրանիկ,

С совершенной святостью Ты и заступница
 пощительная,
 Прими же мольбу и прошение мое, [моление]
 исповедника Твоего,
 Вознеси, подафи, примешав к ним мои прежние
 хваления Великому.
 Переплети, соедини горькие сетования мои,
 [сетования] грешного,
 С Твоими блаженными, воскуряемыми ладаном
 просьбами,
 О древо Жизни с благословенным Плодом!
 Ибо вспоможение и благотворение
 всегда от Тебя,
 И, уповая на пречистое родотворение Твое и
 просвещающаясь,
 Жить буду я для Христа, Сына Твоего
 и Господа.

2

Помоги [мне] крыльями молитв Твоих,
 исповедуемая Мать живущих,
 И [сделай] мой исход из юдолей
 земных немучительным,
 Чтоб перейти жить в обители, Тобой
 подготовленной;
 Сделай легкой Ты кончину мою,
 [кончину] обремененного беззаконием,
 Преврати Ты в праздник радости день
 бедствия моего,
 Ты, излечившая Еву от мук родовых.

Որդիդ՝ ծնունդով, և Տերդ՝ արարչությամբ,
 Անաղտ մաքրությանդ հետ և՛ անբիծ բարի,
 Անարատ սրբությանդ հետ և՛ բարեխոս
 խնամակալ,
 Ընդունի՛ր աղոթքն այս աղերսալից քեզ
 դավանողիս,
 Եվ այն ընծայիր Աստծուն իբրև
 պաղատանքը քո,
 Խառնելով նրան՝ մեծիդ մատուցված իմ
 պաղատալից ներբողն առաջին.
 Հյուսիսիւր, միացրու դառն հեծությունն իմ
 մեղավորի
 Քո երանելի և նվիրական խնդրվածքի հետ,
 Կյանքի տունկդ դու օրհնված պտղի,
 Որպեսզի քեզնից միշտ բարերարված
 եվ ապավինած մաքուր մայրությանդ ու
 լուսավորված՝
 Ապրեմ ես Քրիստոս Որդուդ Միածին և Տիրոջդ
 համար:

Բ

Օգնի՛ր թևավոր քո աղոթքներով, ո՛վ
 խոստովանված մայրդ ողջերի,
 Որ երբ դուրս ելնեմ այս երկրի հովտից,
 Առանց տանջալից չարչարանքների գնամ դեպի
 կյանք,
 Դեպի պատրաստված օթևաններդ:
 Թող թեթև լինի վախճանն իմ, զի ես ծանրացել
 եմ խիստ անօրեննությամբ,

Заступись, проси, умоляй, ибо Ты неизреченно
чиста.
И посему вот, я верую, слова твои будут
приняты.
Помоги слезами мне, бедствующему,
благословенная из жен,
Преклони колени, чтоб умиотворить меня,
ты, родившая Бога,
Позаботься обо мне, обездоленном, о алтарь
Всевышнего,
Протяни руку мне, падшему, о храм
Ты небесный,
Восславь Ты Сына Собою, дабы Божьим
Чудодействием Он [даровал мне] искупление и
милость,
О раба Божья и Матерь [Его]!

3

Да возрастет чрез меня слава Твоя
И да явится чрез Тебя спасение мое,
Если Ты меня найдешь, о Матерь Божья,
Если смилуешься, о [Дева] Святая,
Если обретишь меня, потерянного,
о непорочная,
Если за пугливого, меня, заступишься Ты,
о блаженная,
Если пристыженного, меня, выдвинешь вперед,
о благодатная,
Если за меня, безнадежного, станешь
ходатаем, о Дева присносвятая,

Օրն իմ տագնապի դարձրու ինձ համար տոն
ուրախության,
Դու, որ բուժեցիր երկունքն եվայի:
Խնդրի՛ր, աղաչիր ու բարեխոսիր,
Զի անճառելի մաքրությանդ համար հավատում
եմ ես՝ խոսքդ կընդունվի:
Արցունքով օգնիր դու վտանգվածիս, գովյա՛լդ
կանանց մեջ.
Ծնկաչոք խնդրիր հաշտությանս համար,
ծնո՛ղդ Աստծո.
Հոգատար եղիր թշվառիս հանդեպ, խորա՛ն
բարձրյալի.
Զեռք տուր ընկածիս, տաճա՛ր երկնային.
Եվ փառավորի՛ր որդուդ քեզանով,
Որ աստվածորեն հրաշագործե ինձ ի քավություն
և ողորմություն,
Ո՛վ դու Աստծո աղախին և մայր:

Գ

Բարձրանա պիտի պատիվդ ինձանով
Եվ փրկությունն իմ՝ ցույց տրվի քեզնով:
Եթե ինձ գտնես, տիրամա՛յր,
Թե ինձ ողորմես, սրբուհի՛,
Թե կորուսյալիս շահես, անարա՛տ,
Եթե խրտնածիս խնամարկես, երջանի՛կ,
Եթե ամոթահարիս առաջ տանես, բարեչնո՛րհ,
Եթե միջնորդես հուսահատվածիս համար,
մի՛շտ սուրբ կույս,
Եթե մերժվածիս ընտանեցնես,

Если Ты меня, отринутого, приблизишь к
Себе, о возвеличенная Богом,
Если окажешь мне милосердие, о отметающая
проклятия,
Если Ты меня успокоишь в волнении,
о [вечный] покой,
Если отворишь возмущение и смуту,
о примирительница,
Если заблудшего, меня, [спасти]
постараешься, о достохвальная,
Если за меня вступишь Ты в бой, о смерть
отвращающая,
Если усладишь Ты горечь мою,
о [сама] сладость,
Если мой разлад с самим собою уничтожишь
Ты, о мир,
Если истребишь Ты скверну мою, о
попирающая порчу,
Коль спасешь меня, преданного смерти,
о свет Ты живой,
Если прекратишь звуки плача моего, о
наслаждение,
Коль вновь восстановишь меня, сокрушенного,
о елей жизни,
Коль на низвергнутого, меня, обратишь Свой
взор, о Божественная,
Если с состраданием Ты встретишь меня,
дарованный завет,
Благословенна Ты лишь устами непорочными,
языком счастливых,

Աստժո՛ւց մեծարված,
Եթե ցույց տաս ինձ գթությունդ,
լուծի՛չդ անեծքների,
Եթե տատանյալիս ամրապնդես, հանգի՛ստ,
Եթե հուզումներս ու խռովքներս
հանդարտեցնես, խաղաղարա՛ր,
Եթե մոլորյալիս մի ճար գտնես, գովյա՛լ,
Եթե ինձ համար մտնես ասպարեզ,
մահվա՛ն նահանջիչ,
Եթե դառնությունս անուշացնես,
քաղցրությո՛ւն,
Եթե բաժանման արգելքը քանդես,
հաշտությո՛ւն,
Եթե անմաքրությունս վերացնես,
եղծմա՛ն ընդոտնիչ,
Եթե փրկես ինձ՝ մահվան մատնվածիս,
կենդանի՛ լույս,
Եթե իմ լացի ձայնը կտրես, բերկրությո՛ւն,
Եթե խորտակվածիս կազդուրես, կյանքի՛
դարման,
Եթե կործանվածիս մի ակնարկ գցես,
հոգելի՛ց,
Եթե ողորմությամբ ինձ պատահես,
նվիրակա՛ն կտակ,
Օրհնյա՛լդ միայն երջանկալեզու անբիծ
շուրթերից,
Ահա՛ կաթիլ մի կուսությանդ կաթից
Մեջս անձրևելով՝ կյանք է տալիս ինձ,
Ո՛վ դու մայր բարձրյալ Տիրոջդ-Հիսուսի,

*Одной лишь капли девственного млека Твоего
Довольно, чтоб, оросив меня, дать силы мне
жить,
О мать Всевышнего Бога Иисуса, Творца
всей земли и Небес,
Неизреченно родившая совершенного телом
И завершенного Божественностью [Своей],
Прославляемого вместе с Отцом и Духом
Святым,
Сущностью и неисповедимостью с нами единого.
Он - все и во всем, как один из Троицы,
Коему слава во веки веков.
Аминь!*

**Երկնի և Համայն երկրի արարչի, որին ծնեցիր
դու անճառորեն,
Բովանդակ մարմնով և ամբողջովին իր
աստվածությամբ,
Որ փառավորված է Հոր և Սուրբ Հոգու հետ
էությամբ Համակ և անքննությամբ մեր
բնության հետ միացած,
Ամենայն է նա և ամեն ինչում,
Երրորդությունից մեկը,
Նրան փա՛ռք Հավիտյանս Հավիտենից. ամեն:**

Глава 82
Слово к Богу из глубин сердца

1

Господи Боже, благодетельный
Царь многощедрый,
Прибежище жизни, Лик светозарный,
Отдохновение полное,
Что ради меня, грешного, явился и
воплотился,
Сотворил дела неизреченные, дивные
И совершился, принял [вместе с телом
бренным]
Божественность завершённую.
Днесь во имя апостолов святых, рукоположенных
Твоей небородною дланью
И помазанных Духом Твоим Святым,
Коим хвалу по заслугам их и по силам моим,
Во славу Тебе, Господь всех [живых],
Воздал я в своем ином слове,
Сжался надо мною во имя любви к этим
избранным
Или чрез них укажи мне стезю,
Что ведет к блаженству желанному.
Добрый пастырский глас их да слышится мне,
Как приветствие жизни сладостной,
И да выпадет мне в удел и надежда на
спасение нетленное
С теми, [кто стали] предводителями жизни,
перводарителями сана,

ԲԱՆ ՕԲ
Ի ԽԱՌՈՅ ԱՐՏԻՑ ԽԱՌԻ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒՇՈՆ

Ա

Տե՛ր Աստված բարերար, բազմապարգև
Թագավոր,
Կենաց պատսպարան, լուսո կերպարան, լայն
Հանգստարան.
Որ մեղավորիս Համար մարմնացար,
Անպատում գործեր կատարեցիր դու ու շատ
հրաշքներ,
Մինչև Հասցրիր կատարելության՝
մարդեղությունդ
Քո ամենալիր աստվածության հետ:
Արդ, Հանուն երկնաստեղծ ձեռքովդ ձեռնադրված
Եվ քո Սուրբ Հոգով օծված սրբազան
առաքյալների,-
Որոնց արժանի գովեստն ես արի մի այլ
գրվածքում, ըստ կարողությանս,
Քո փառքի Համար, Տե՛ր ամենայնի,-
Ի՛նձ էլ ողորմես, հիշելով սերըդ, որին դու
նրանց արժանացրիր:
Նրանցով ելքի շավիղ ցույց տուր ինձ դեպի
երանությունը փափագելի:
Նրանց հովվության բարի ձայնը թող քաղցր
հնչի ինձ, զերթ կենաց ողջուն:
Անեղձ փրկության հույսի մեջ ե՛ս էլ բաժին
ունենամ՝
Կյանքի առաջնորդների հետ,

Сонмами славных, реками жизни,
С громогласными благовестователями,
властителями знаменитыми,
С украшенными венцами лучезарными,
С освященными неотъемлемой красой
благодати могучей,
С исполненным живящего ея света
Господнего.

2

Вместе с учениками великой заповеди Твоей,
О Христос, Бог Всевышний,
И мучениками, отличившимися
подвижничеством своим,
Кои смертной, многомучимой плотью своей,
Страждущими и всенемощными своими
членами,
Земнородным, из праха сотворенным своим
существом,
Противоборствуя всем сущностям и
частицам,
Увенчаны были, вознеслись, возродились
душой;
[Кои] отважно поднялись с земли, как сказал
профок,
И [стали] истинными свидетелями
многогрудной смерти;
Кои даже в миру смогли ясно узреть
Блага несомненные: неведущественное,
невидимое, тайное;

Պատվի այդ շնորհն առաջին անգամ ստացողների,
Փառավորյալ խմբերի,
Բանական գետերի,
Բարձրաձայն ավետողների,
Պանծալի իշխանների,
Լուսապայծառ թագով պճնվածների,
Զորավոր շնորհի անկապուտ զարդով
պայծառացածների,
Տիրական լույսի զվարթարար յուզով
կատարյալների հետ:

Բ

Եվ արդ, ո՛վ բարձրյալ Քրիստոս Աստված,
Մեծ պատվիրանիդ աշակերտների հետ,
Հարգելով նրանց աղոթքներն հաճո և
ընդունելի,
Եվ արյունընծա, վաստականվեր ու
քրտնակնդրուկ
Աղերսանքները նահատակությամբ ընտիր
ճանաչված մարտիրոսների,
Որոնք մահացու և մշտաչարչար մարմնով իրենց,
Վտանգավոր և ամենակիր անդամներով,
Երկրավոր և հողազանգված բնությամբ
Բոլոր նյութեղեն գոյությունների ու տարրերի
հետ կռիվ մղելով՝
Պսակվեցին, բարձրացան և կենդանացան
հոգեպես,
Եվ արիաբար ելնելով երկրից, ըստ մարգարեի,
Դարձան ճշմարիտ վկաներ ամենափորձ մահվան,

С учениками апостолов и сострадателями их,
Своими делами, полнотой совершенства
равными им,
Кои ныне парят в хороводе блаженства
вечною;
Вместе с мольбами их, угодными и
приемлемыми,
И в уважение их труднореченных прошений,
Кои орошены были кровью и потом, что
ладаном благоухает,
Прими меня вновь к Себе, утверди,
Приобщи с ними к спасению нетленному.

3

С теми, кто, омытые кровью, прошли чрез
огонь и меч,
И последователями Твоими, о Сын Божий,
Святыми отшельниками и отцами-
пустынниками,
С отвагой неодолимой и воздержанием
непреклонным
Сражающимися храбро с лютой гордыней
насилия плоти
(Чем и был изгнан Велиар бесплотный),
В непрестанной борьбе на ристалище жизни
мирской,
Не боясь утомления от тягот ее,
Влекомые из шифи бурного моря мира сего
Легкими душами со скинией тяжкою тел,
Достигли они [тихой] пристани жизни.

Եվ աշխարհում իսկ նրանք նկատել
կարողացան պարզ՝
Իմանալի, անտեսանելի ու ծածուկ,
Բայց և աներկբա հույսով տեսնվող բարիքներն
ամեն.
Նրանք՝ աշակերտ և չարչարակից առաքյալներին,
Իրենց գործերով, կատարյալ լրամամբ նրանց
հավասար
Պարում են հիմա խրախճանքներում,
անսահմանափակ երանության մեջ,-
Ընդունիր և ի՛նձ, որպեսզի ես էլ նրանց պես
ընդմիշտ
Հաստատվեմ քո մեջ անեղծ փրկությամբ:

Գ

Նրանց հետ, որոնք արյունով ներկված՝ անցան
կրակի ու սրի միջով՝
Կան քեզ հետևող, Որդի՛դ Աստծո, և՛
սրբակենցաղ հայրեր մենակյաց,
Որոնք անպարտելի քաջությամբ և անպատիր
զգաստությամբ
Արիաբար մարտնչելով դժնյա և գոռոզ մարմնի
բռնության դեմ,
Անմարմին Բեղիարին հալածեցին.
Եվ աշխարհային կյանքի ասպարիզում,
մշտամարտ մրցությամբ,
Առանց ծանրաբեռնվածության
տաղտկության,
Լայնածավալ աշխարհի ալեծուփ ծովից

И, как возлюбившие вышний удел,
Забывая о том, что позади,
Они смело возложили на главу себе победы
венец,
Украшенный поистине светозарною славой.
Ради достойных их просьб, священным заступ-
ничеством их,
Вместе с ними прими и меня,
Самого грешного среди осужденных.

4

И днесь, переплетя нечистые речи мои
С мольбой величальной упомянутых
выше блаженных,
Что славят Тебя,
Кои обо мне на радость Тебе [вечно] голосят,
Вместе с ними и я вознесу мольбу,
Подобно тому как горечь кладут вместе со
сладким,
Или как колючее сочетается с гладким,
Уродство - с красотой,
Или же тина - с блестящим жемчугом,
Или же прах - с чистотой злата,
Или камни простые - с ясным серебром,
Отрицание - с истиной
Иль песчинка, попавшая под зуб, -
С кусками мягкого хлеба.
Так немли, Всемогущий, Всесильный,
Восхваляемый,
Им ради меня,

Թուցնելով թեթև հոգիներն իրենց մարմնի ծանր
տապանակով՝
Նավահանգի՛ստն հասան կյանքի.
Եվ, որպես վերին վիճակի սիրահարներ, առանց
հետինների վրա մտածելու,
Հաղթանակի թագն իրենց գլուխը դրին
համարձակորեն,
Պճնված խկապես պայծառ ճոխությունը:
Այդ սուրբ հայրերի աղոթքներով արժանավոր և
խնդրանքներով նվիրական,
Նրանց հետ՝ քեզ մոտ ընդունիր նաև ինձ՝
մեղավորիս:

Արդ, վերահիշյալ երջանիկների փառաբանական
աղերսների հետ,
Որոնք ինձ համար են գոչում, բարձրյա՛լ, քեզ ի
հաճություն,
Ահա ես էլ իմ անմաքուր խոսքերն եմ խառնում՝
այնպես,
Ինչպես քաղցրության հետ տրված դառնություն,
Կամ փուշ՝ փափկության հետ,
Տգեղություն՝ վայելչության հետ,
Տիղմ՝ գեղեցիկ մարգարտի հետ,
Կամ հող՝ գուլտ ոսկու հետ,
Կամ անարժեք քարեր՝ պայծառ արծաթի հետ,
Բացասություն ճշմարտության հետ,
Կամ ատամնառու ավազ՝ հացի փափուկ
զանգվածի հետ:
Արդ, լսիր, հզո՛ր, ձեռնհաս, գովյալ,

*Мне ради них.
Им во хвалу,
Мне во спасение,
Ради славы Твоей,
О Всемилостивый, Благодетельный,
Благословенный,
Долготерпеливый, Могущественный,
Неисповедимый и Неизреченный,
Нетленный и Несотворенный.
[Все] дары и милости - Твои,
Ты - начало и причина всех благ.*

5

*Не осуждаешь Ты, но вызволяешь,
Не губишь, а обретаешь,
Не умерщвляешь, а оживляешь,
Не изгоняешь, а собираешь,
Не предаешь, а даруешь жизнь,
Не погружаешь, а поднимаешь,
Не низвергаешь, а ставишь на ноги,
Не проклинаешь - благословляешь;
Не мстишь, а благо даришь,
Не обездоливаешь, а утешаешь,
Не вычеркиваешь, а вписываешь,
Не колеблешь, а утверждаешь,
Не топчешь ногами, а ободряешь;
Не измышляешь Ты причин смерти,
А ищешь способы жизнь сохранить,
Не стремишься Ты истреблять,
Но милосердно спасаешь;*

*Նրանցը ինձ համար, իմը՝ նրանց,
Նրանց ի գովեստ, ինձ ի փրկություն՝
քո փառքի համար,
Ամենագութ, բարերար, օրհնյալ և երկայնամիտ,
Կարող, անքնին, անեղծ, անստեղծ և անճառելի,
Քոնն են պարգևներն ու շնորհները,
Դու ես սկիզբն ու պատճառը բոլոր
բարությունների:*

Ե

*Ձե՛ս դատապարտիչ, այլ ազատարար.
Ձե՛ս դու կորուսիչ, այլ գտնող.
Ձե՛ս մահացուցիչ, այլ ապրեցնող.
Ձե՛ս տարագրիչ, այլ ժողովող.
Ձե՛ս մատնիչ, այլ փրկող.
Ձե՛ս ընկղմիչ, այլ վեր հանող.
Ձե՛ս գլորիչ, այլ կանգնեցնող.
Ձե՛ս անիծիչ, այլ օրհնող.
Ձե՛ս վրիժառու, այլ ներող.
Ձե՛ս թշվառացուցիչ, այլ մխիթարող.
Ձե՛ս ջնջում դու, այլ գրում ես.
Ձե՛ս սասանեցնում, այլ հաստատում.
Ձե՛ս ոտնահարում, այլ սփոփում.
Ձե՛ս հորինում դու պատճառներ մահվան, այլ
հնարներ ես փնտրում կենաց.
Ձե՛ս ձգտում սատակեցնելու, այլ փրկելու
ողորմաճաբար:
Ձե՛ս մոռանում այցելությունդ,
Ձե՛ս լքում բարին.
Ձե՛ս արգելում գթությունդ.*

Не забываешь Ты попечения,
Не отступаешь от добра,
Не ставишь помех своему состраданию,
Не выносишь решения о гибели,
Но заветуешь свободу;
Не вызываешь к Себе вражды Своей щедростью,
И за милости Твои не оклеветают Тебя,
За дары Твои Тебя не пугают,
Не упрёкают Тебя, что одаряешь Ты зря.
Не осуждаем Ты за долготерпение,
Не хулят Тебя за всепрощение,
Не порицают Тебя за доброту,
И не пренебрегаем Ты за мягкость Твою,
И за все это не ропот,
А хвала немолчная воссылается Тебе.
Отпусти грехи мои, Всемогущий,
Разреши от проклятий, Благословенный,
Очисти от долгов моих, Милосердный,
Уничтожь преступления мои, о Благий,
Протяни мне перст попечения -
И тотчас совершенным я стану,
Что может быть легче этого для Тебя,
о Господи,
И для меня, грешного, важнее?
Так живописуй снова, о Благодетель,
Тобою сотворенный образ мой,
Вдохни в меня вновь Твою всеочищающую
благодать,
Дарующую свет и возрождающую дыхание,
Дабы сберечь мою многогрешную душу.

Ձե՛ս տալիս վճիռ կորստյան, այլ ազատության
կտակ:
Ձե՛ս թշնամանվում առատաձեռնությունդ համար,
եվ շնորհներիդ համար չես բամբասվում.
Ձե՛ս հայհոյվում պարզեցնելիդ համար,
եվ ճրի ընծաներիդ համար չես նախատվում.
Ձես անգոսնվում երկայնամտությունդ համար,
եվ ներելուդ համար չես պարսավվում.
Ձես բանսարկվում բարությունդ համար,
եվ քաղցրությունդ համար չես անպատվվում.
Ձես արհամարհվում հեզությունդ համար:
եվ սրանց համար ոչ թե տրտունջներ,
Այլ անլուրի գոհաբանություններ են առաքվում
քեզ:
Վերցրու մեղքերս, հզո՛ր.
Լուծիր անեծքներս, օրհնյա՛լ.
Քավիր պարտքերս, ողորմա՛ծ.
Ջնջիր հանցանքներս, գթա՛ծ.
Օգնիր ինձ մատովդ, և իսկույն պիտի լինեմ
կատարյալ.
Ի՞նչ կա քեզ համար, Տե՛ր իմ, սրանցից ավելի
դյուրին,
եվ մեղապարտիս համար ավելի կարևորագույն:
Ուստի քո ստեղծած պատկերիս վրա,
ո՛վ բարեխնամ,
Կենդանագրի՛ր դու նորոգող դարձյալ և
լուսավորող
Մաքրագործ շնորհիդ փչումն շնչի,
Բազմամեղ հոգին իմ պաշտպանելով:

Не ускоряй, о Милосердный, наступление
 последнего дня,
 Дабы не пришлось мне беззащитным и с
 руками пустыми
 Следовать по пути нескончаемому,
 В час жажды не дай мне чаши, полной желчи.
 Не отними у меня благоденствия пользы
 духовной,
 И, подобно неожиданному, ужасному нашествию
 набегников,
 Пусть не грянет ночь моей смерти.
 Жгучая лихорадка в час неприготовленный
 Пусть не подсечет корни мои и не иссушит их,
 И пусть напасти лунатизма, постигнув меня,
 Не повредят мне тайно;
 Пусть не сохранится во мне лед греха
 И не смоят, не унесут меня стремительные
 потоки жизни мирской;
 Пусть покой не несет мне с собою смерть
 И забвенье не препровождает к уничтожению,
 Пусть сон не станет причиной гибели
 И дрема не вызовет тления;
 Пусть кончина не постигнет меня в час
 неподобающий
 И душа моя, возносясь,
 Не падет, столкнувшись с препятствием.

Մի՛ արագացնի, ողորմա՛ծ, կարճ ժամանակում,
 օրս տարածամ,
 Որ չլինի թե անպաշար ու ձեռնունայն ընկնեմ
 ես երկար ու անվերջ ճամփա.
 Մի՛ տար ինձ բաժակ դառնությամբ լեցուն՝
 ծարաված ժամին.
 Մի՛ փակիր իմ դեմ հաջողությունը հոգևոր
 օգտիս,
 Եվ հանկարծադեպ ասպատակների նման
 ահավոր՝
 Թող չպատահի մահվան գիշերն ինձ.
 Տապը տոթակեզ, անպատրաստ պահին, թող
 չկտրատի արմատներս ու չչորացնի,
 Ոչ էլ լուսնական դիպվածները թող վրաս
 հասնելով՝ գաղտնի վնասեն.
 Թող իմ մեջ մեղքի սառույց չպահվի,
 Ոչ էլ աշխարհիկ կյանքի ուղիների հոսանքները
 ինձ ողողեն, տանեն,
 Թող որ հանգիստն ինձ մահ չբերի,
 Եվ ոչ էլ նինջը սատակման առաջնորդի.
 Թող քունն ինձ կորստյան պատճառ չլինի,
 Եվ ոչ էլ նիրհը ապականություն առաջ բերի.
 Թող որ վախճանը անպատեհ ժամի չարշավի
 վրաս,
 Եվ ոչ էլ շունչս վեր բարձրանալիս՝ ցած ընկնի
 ինչ-որ արգելքի առած:

Ты - Господь, Ты милосердный, Ты
 благодетельный,
 Ты долготерпеливый, Ты всемогущий,
 Во всех делах непостижимых Ты неизреченно
 могуч,
 [Ибо можешь] очистить от грехов, спасти,
 животворить,
 Озарить и вновь восстановить.
 Ты [возвращаешь] к жизни,
 Вырвав из клыков хищного зверя и зубов
 драконов,
 Из глубин бездны выводишь к радости света
 И [спасаешь] утопающего из пучины грехов,
 Дабы со славою посадить рядом с блаженными
 праведниками.
 Каждая душа ждет Тебя с надеждой и
 упованием,
 Нуждаясь в Твоей благодати,
 Как [жители] небесных [селений], так и
 земляне,
 Как те, что пали из-за греха, так и
 восстановившие в праведности,
 И господин, и слуга, и госпожа, и служанка.
 В Твоих руках душа всего живущего.
 Вечная слава Тебе вместе с Отцом и Духом
 Святым. Аминь.

Դո՛ւ ես Տեր, դո՛ւ գթած, դո՛ւ բարերար,
 Դո՛ւ երկայնամիտ, դո՛ւ ամենակարող,
 Դո՛ւ անճառորեն զորավոր՝
 ամեն անհուսովյան,
 Քավելու, փրկելու, կենագործելու,
 Լուսավորելու և վերստին ամրացնելու,
 Գազանների գիշատիչ ժանիքներից կամ
 վիշապների ատամներից ի կյանս կորզելու,
 Խոր անդունդներից բերկրալից լույսին
 բերելու,
 Եվ մեղքի հորձանքներում խեղդվելուց
 ազատելով՝
 Երջանիկ արդարների հետ փառքով
 բազմեցնելու:
 Ամենայն հոգի ակնկալու հույսով քեզ է
 սպասում՝ կարոտ քո շնորհին,
 Թե՛ երկնայինները և թե՛ երկրավորները,
 Թե՛ մեղքով ընկածները և թե՛ արդարովյամբ
 ոտքի ելածները,
 Թե՛ տեր, թե՛ ծառա, թե՛ տիրուհի
 և թե՛ աղախին.
 Եվ քո ձեռքումն է բոլորի կենդանական շունչը:
 Եվ քեզ՝ Հոր և Սուրբ Հոգու հետ՝ փա՛ռք
 հավիտյանս. ամեն:

Глава 81
Слово к Богу из глубин сердца

1

Յместе с молениями Богородицы
Прими, Милосердный, возносимые ввысь
Молитвы и просьбы бессмертных ангелов
лучезарных,
Кои обо мне в непрестанном попечении
Устами святыми немолчно молят.
[Ангелы] эти есть [само] добро, Тобой
створенное, о Благодетель,
Непривычные ко злу, созданы они волею Твоей
всемогущей,
Воинство сильное, подвластное Тебе, о
Всевышний,
Святые, чистые, непорочные, благословенные,
Благолепные, победоносные, непобедимые
И быстрые, как полет созидавательных
мыслей.
Лишившийся плодов куст смоковницы,
бесплодной
В течение трех лет, что вмещает в себя
Извечность времени: прошлое с настоящим и
будущее,
Долгая праздность, обосновавшаяся в саду
мифа сего
И украшенная суетной листвой, лишенной
плодов,-
Вот это подобие жалкое рода людского.

Ա

Աստվածածնի մաղթանքների հետ ընդունիր,
Ե՛վ բարեգուլթ,
Ե՛վ աղերսագին խնդրանքներն, ահա, անմահ,
լուսակերպ հրեշտակների,
Որոնք ինձ համար մաքուր բերանով գոչում են
անլուռ
Հանապազօրյա բարեխոսությամբ:
Բարի են նրանք՝ բարերարիցդ միշտ բարեգործված,
Եվ ամենիշխան էիդ հրամանով ստեղծված՝
Հավետ անընդեկ չարին:
Նրանք Բարձրյալիդ զորքերն են հզոր խոսքիդ
միշտ պատրաստ.
Սուրբ են ու մաքուր, անարատ, օրհնյալ,
Վայելուչ, հաղթող և անպարտելի,
Եվ արագաշարժ՝ մտքի տեսության ընթացքի նման:
Բարեխոսներ են նրանք, մատակարար և
խնամակալ,-
Աշխարհիս այգում արմատավորված
Եվ երեք երկար ու ձիգ տարիներ դատարկ
մնացած,
(Որ հավերժական ժամանակն է պարունակում իր
մեջ՝
Անցյալը, ներկան ու ապառնին),
Այն թզենու, որ պտղագուրկ էր, պաճուճված
միայն սին սաղարթներով,

[Ангелы] - посредники и распорядители его,
Они постоянно витают вокруг нас, сочувствуя
нам в страданиях наших,
Ждут сопричастия нашего в благоденствии
И, вечно живые, молятся [за нас], за наше
спасение,
Повторяя слова: «Дело рук твоих ты не остав-
ляй».
Ибо воистину о нас мольбы их сии, Тобой,
благодетельный Бог,
Им внушенные, [просящие] за нас.
Ведь словом они Твоим созданы,
Мы же рукою [Твоей] сотворены.
И придут они с Тобой, едиnorodным,
[Как] свидетели Страшного Суда воздаяния
И правдивые обвинители преступлений наших,
нас, земнородных,
И откроют пред Судом грозным правдиво, как
управляли нами,
И оттуда вот будут сострадать, увещевая
воздыханиями,
И беспрестанно петь [грозным] голосом:
«Умилосердись и не погуби,
[ведь их] создал Ты».

2

Вместе с восхвалением гласа просящего
бессмертных небожителей,
Вслушайся Ты и в нашу мольбу, о Создатель
всего!

Որ ճիշտ պատկերն է թշվառ մարդկության:
Նրանք մեր շուրջը դեպերում են միշտ,
կարեկցելով մեզ
Եվ ուզում են, որ լինենք բախտավոր.
Եվ կենդանությամբ հավիտենական՝ աղոթում
են մեր փրկության համար,
Այս խոսքն ասելով՝ «Քո ձեռքի գործը մի՛
անտեսիր դու»:
Արդարև մերն է այս աղաչանքը,
Բարերար Աստուծոյ կողմից մեզ համար՝ նրանց
սահմանված.
Ջի նրանք ստեղծված են խոսքով,
Իսկ մենք ձեռքով ենք ստեղծագործված:
Նրանք հատուցման ահավոր դատաստանին
գալու են որպես վկաներ՝
Միաձնիդ հետ՝ ճշմարտաբան դատախազներ
լինելու երկրայիններիս հանցանքներին,
Եվ ահավորի ատյանի առաջ՝ իրավախնդիր՝
Հաշվետու պիտի լինեն մեզ համար.
Թեև այնտեղ էլ մեզ կարեկցելով՝
Հնչեցնեն պիտի իրենց մշտանվեր երգն
հառաչածայն.-
«Ողորմիր, ո՛վ Տեր, դո՛ւ ստեղծեցիր, դու մի՛
կորցնիր»:

Բ

Արդ, անմահների գոհաբանության
խնդրանքների հետ
Մեր հեծություններն էլ հոտոտիր, արարի՛չ
ամենայնի,

Ты, что превзошел добротой Своей
как небородных, так и нас, земных.
Ибо властен Ты делать добро как нам, так и
им.
И ныне, дабы принофовать нас к непофочным
сим, чудозрачным и бестелесным,
Безупречно чистым, невинным, пламеобразным,
бесплотным и неофоримым,
Что одарены вечнорафтущим обилием
добродетелей
И блистающими знаниями неисчерпаемыми,
Созреты неубывающим теплом,
И [сердца их], горящие врожденным жаром
Боголюбия, - [присовокупи]
К неразгорающемуся пламени наших хладных
сердец,
Дай разгореться [им] ярким пламенем
На священном алтаре великого таинства,
Что в храме Твоем,
Чтоб неусытно и не мешкая ждать повелений
Твоих
И блаженной животворящей воли Твоей,
о Всесоздатель,
И херувимскими добродетелями пристать
неразлучно к Тебе.
[Ангелы] - великая держава Небесная,
Воинство чистое, грозное Твое,
о Бог в Небесах;
Свободно рожденные служители твои,
Искры яркие в Твоем облаке Света!

Որ քո գթությամբ գերազանցում ես
երկնայիններին և երկրայիններիս,
Զի դու ես բարերարում թե՛ մեզ և թե՛ նրանց:
Եվ արդ, անախտներն այդ ահա,
Հրակերպներն հրաշատեսիլ, մաքուրներն անխառն,
Անմեղներն ու բոցեղենները, հոգեղեններն ու
անհաղթները,
Շնորհիվ իրենց անարատ բարեգարդության,
Բարձր ազնվության ամենազարգացած
առավելությամբ
Եվ գերափայլ ու ճոխ գիտությամբ,
Որպես ջերմեռանդ աստվածասիրության
ինքնաբուն տապի
Անցուրտ ջերմությամբ ջեռուցանողներ,
Իրենց պես և մեր սառը սրտերի անբորբոք
չիջումն են հրահրում հար,
Որպեսզի նրանք այրվեն անաղոտ՝
Մեծախորհուրդ սուրբ սեղանի վրա՝ այս
խորանի մեջ,
Առանց նիրհելու և դանդաղելու, սպասելով միշտ
Ամենաստեղծիդ կեցուցիչ կամքի երանելի
հրամաններին,
Աստծուն միացած անբաժանելի՝ քերովբեական
առաքինությամբ:
Պետություններ են նրանք երկնավոր,
Եվ զինվորներ են ահավոր, անբիծ,
Երկնավոր Աստուղ պաշտոնյաներն են
ազատազնյա,
Լուսեղեն ամպիցդ շողերի ցուքեր:

Так и меня, грешного, земнородного,
 Молитвами ангела моего возлюби и помилуй,
 Иисусе,
 Обрати меня, Господи, к добру, к светлому
 следу Твоему,
 Дабы завет заступничества души моей,
 Кой доверил Ты надзиранию его,
 И [тот] принял от Тебя в жизни сей, [чтоб]
 С ликующим сердцем, радуясь за меня,
 Необвиненный, благословляемый Тобой,
 С веселым ликом, с наслаждением
 Тебе, Небесный Царь, Слава недоступная,
 На праздник бдящих сил, в хороводе веселом,
 Поднеся, подарить, благословенный
 и милосердный,
 И Тебе, неисповедимому, вместе с Отцом
 недостижимым
 И с участием Духа неизреченного
 Подобают слава, честь, поклонение
 Во веки веков.
 Аминь!

Ուստի հողերեն մեղավորիս էլ մարդասիրաբար
 ողորմիր, Հիսո՛ւս,
 Աղաչանքներովն իմ հրեշտակի, դարձնելով ինձ,
 Տե՛ր,
 Դեպի քո բարի, լուսավոր ճամփան,
 Որպեսզի հոգուս ավանդը, որի պաշտպանությունը
 նրա տեսչությանը վստահացար,
 Որը նա քեզնից ընդունեց այստեղ, այս
 աշխարհում դեռ,
 Ինձնով բերկրալից և ուրախ սրտով,
 քեզնից օրհնված,
 Անմեղադրելի, խնդալից դեմքով ու կենսազվարթ՝
 Քեզ՝ անհաս փառքով բարձր արքայիդ,
 Հավերժ կենդանի հրեշտակներիդ ամենաուրախ
 խրախճանքներում
 Ընծայաբերի, գովյա՛լ ողորմած:
 Քեզ՝ անքննելուդ, Հոր և Հոգու հետ անհաս և
 անճառ
 Վայելում են փառք, պատիվ, երկրպագություն
 հավիտյանս. ամեն:

Глава 2
Слово к Богу из глубин сердца

1

Քոլի Կոյ ստամի քոտսկիմի մոլիւի Եոգոյ
 Վսեվիշնեոյ,
 Կոտորիյ սմիլոստիվլեյտսյա լիւի ձեղամի
 ձորբրիմի,
 Ոո ոե սղոմի վիտիյստեննիմի քրելիւյտսյոյ,
 Կոյ, շե սերձե կոստոյոնո յոբրաշոնո կ Եգիպտոյ,
 Կոկոյ յե քրիմեր քոձոյոյոյի կ սոձոնիյ կ
 Կոբոյ
 քրիվեստի մե ձեոյ, օ ձոյո մոյո յրեշնոյոյ!
 Ե - սոյոշոստնիկ Տօձոմո քոձրոշեննօնօյ,
 Ե - իզօկիչեննիյ սոձյոյ Ունեվիսի,
 Ե - վոքոքոյոյ քոլե սլոբօձոյոնիյ,
 Կեմ շոքրիւյոյոյ յոյոնոյոյ,
 Ե յոյոյե, կեմ Կոնոնոյոյ,
 Ե ոեքօքոյոյոյե, կեմ Ամոլեկ,
 Ե - ոեիսչեկիմիյ ոորոձ իձօլօվ,
 Ե - սլեձ մյոյեյոյ ձրեվնեոյոյ Իզրոյիլոյ,
 քրոյոյոյ, սօքրոնիվիոյոյոյ օ քրեձոյեղեւոյե իոյձեյոյ.
 Ե սոյոքոյոյեմ քոլե, կեմ Կիքոյ,
 Ե օտվերյոյեմ քոլե, կեմ Տիձոն,
 Ե սվօնքոյոյեմ քոլե, կեմ Գոլիլեյոյ,
 Ե մեոյե ձօստօյոյոյ քրօշոնոյոյ, կեմ ոեսվերօվոյոյի
 Կոքերնոյոյ,
 Ե օսոյձոյեմ քոլե, կեմ Կօքոզին,
 Ե քրիւյոյեմ վմեոյե կ Վիքոսոյոյոյ,
 Ե - քոստիձոնիյ սեձինիյ Եֆրեմոյ,

ԲԱՆ Բ
 ԱՐՏԻ ԽՈՒՐԷՆԻՅ ԽՈՒՐ-ԱՍՏՈՆ ՀԵՏ

Ա

Քանձի ձարմնոյոյոյ շոլերթերոյոյ, ահո,
 Ուղերձ ես կարդոնմ քարձրյոյոյ Աստձոն,
 Որ գորձերոյոյ կ գրոյոյոյ միոյոյ ու չի կոշոնօյոյ
 քոնոստեղձոլթյոյոյ,
 Եվ քո սրտի մեղ նոյոյոյ ես դոլ միշտ դեպի
 Եգիպտոս,
 Հոմոյոյոյոյ սոստոյոյոյ քեղ ի՞նչ օրինոկ դեոյոյ ես
 սոյոտեղ, անձ իմ հոնցոյոյոյոյ:
 Պոտձոկից եմ ես քոնդօլոձ Սոդոմին,
 Պոպոնձօլոձ դոտոյոյոյոյ եմ Նիւվեի,
 Սոսկոյի քարքարոս՝ օվեի, քոն տիկիոնն
 Հոքոյոյոյոյ,
 Քոնոնից վոտթոյոյ օվեի ու Ամոյեկից հոմոն,
 Կոլոքերի քոյոյոյ անքձչկեի,
 Հին Իսրոյեի օպոտոմքոլթյոյոյ մնոցոձ քեկոր,
 Հիշոտոկարոն օկոհօլոձ՝
 Հոլոյոյ ոլիտոգոնցոլթյոյոյ:
 Կշոտոմքօլոձ եմ ես օվեի, քոն Սոլեր
 Եվ Սոյոյոյոյ օվեի տոյոյոյոյոյ.
 Խորթոյոյ օվեի, քոն Գոյիլիոն,
 Եվ քոն անհոյոյոյ Կոփոնոյոյոյ աններեի.
 Պարսոյոյոյ եմ ես, ինչօյե Քորոյոյ ու
 Բեթոյոյոյ հեո քոմքոսօլոձ.
 Անօյոյոյ կեշտոլթյոյոյ մեղ սոյիտոկոձ
 մոգերն եմ Եփրեմի.

Я - голубь ласковый, но всегда по глупости,
 А не по кротости осознанной,
 Потомок львов, а по сути змея коварная,
 Словно яйцо астида, наполнен я [горькой]
 желчью,
 Я - символ последних ударов, постигших
 Иерусалим,
 Согласно слову Божьему и гласу свидетелей.
 Скиния моя отвергнута и близка к погибели,
 Замки дверей моих сломаны, и вновь замарано
 Одаренное способностью говорить строение
 мое.
 Я покинул благопристойное наследие свое,
 Позабыл дом, созижденный Богом,
 Согласно речениям прежде писавших Моисея,
 Давида и Иеремии.
 Мое изъязвленное проказой [грехов] прибежище
 разума,
 Оскобленное ударами увещаний,
 Оздоровленное законом [евангельским],
 Обмазанное глиной смиренной покорности,
 Все же не сумело исцелиться
 И вновь было разрушено рукой строителя;
 И как возмездие справедливое, по велению
 всемогущего,
 [Обломки] его были вынесены “на место
 нечистое”,
 Отфринуты, отчуждены без всякой жалости
 великой преградой.
 Я деньги свои зарыл в землю грехами,

Աղափնու նման մեղմ եմ ես՝ հիմարությամբ
 և ո՛չ հեզությամբ.
 Օձ եմ ես բանավոր եղեռնական՝ առյուծի
 կորյուններից ծնված.
 Ժանտությամբ լցված քարբի ձվերի
 կերպարանքն ունեմ,
 Պատկերն եմ ես Երուսաղեմի վերջին
 հարվածների,
 Ըստ գուշակության տեսանողների և
 տերունական խոսքի համաձայն:
 Կործանման հասած մերժված տաղավար եմ ես,
 Կրկնակի ներկված շինվածք եմ խոսուն՝
 խորտակված դռան ջարդված փականքով:
 Ժառանգություն եմ վայելուչ թեև, սակայն և
 թողնված,
 Մոռացված տուն եմ աստվածակերտ,
 Ինչպես ասել են Մովսեսը,
 Դավիթն ու Երեմիան:
 Բորտություն վարակված բանական
 մի տուն եմ ես՝
 Ապաշխարության խրատին ենթարկված,
 Օրենքով նորոգված և ծեփված կավով՝
 ողորհ հեզության,
 Բայց ճարահատված այլևս բուժման մի ելք
 գտնելուց՝
 Շինողի ձեռքով կրկին քանդված,
 Եվ հրամանով Հզորի, իբրև արդար հատուցում,
 Դուրս նետված անսուրբ մի վայր՝ անխնա,
 Հեռու վտարված և տարագրված:

Подобно потерявшему залог [рабу] неправедному,
Как показано это в Евангелии.

2

Но Ты, о Боже, Боже духов и всякой плоти,
Согласно исповеданию Богоблагодатного, -
Долготерпеливый и многомилостивый, -
Согласно слову Ионы святого,
Даруй мне [возможность] завершить,
Во угождение благословенной воле Твоей,
Начатую [мною] молитвенную книгу сих
песнопений скорбных.

И, засевая слезами слов моих ступени
предстоящего мне пути

В уготованные [Тобою] чертоги [беспорочные],
[Да] подоспею я к окончанию сбора урожая
[И да] вернусь с радостью полного очищения
от грехов -

Сим блаженным плодом из снопа [Твоей]
благостыни.

Не дай мне, [Всемилолюбивый], чрева сердца
бесплодного, как Израилю,

И иссякнущих слезников очей,
Услышь, о могучий и милосердный, меня -
одафенного разумом молящегося,

Прежде, чем услышит небо, а небо [услышит]
землю,

А [земля услышит] хлеб, и вино, и елей,
А сии [услышат] Изреель,

Ибо молебны небожителей, что при Тебе,

Հողի տակ թաղված դրամն եմ անպետ՝
Ավետարանի ավանդակորույս ուրացողի
քանքարի նման:

Բ

Սակայն դու, ո՛վ Աստված,
Աստված Հոգիների բոլոր ու մարմինների,
Աստվածաշնորհ Մովսեսի դավանությամբ,
Եվ ըստ ձայնի երկայնամիտ ու բազումողորմ
սուրբ Հովնանի,-

Տուր ինձ ուժ, որպեսզի քո օրհնյալ կամքին ի
հաճություն՝

Կարողանամ ավարտել աղոթամատյանն այս
ողբերգական,

Որ սկսել եմ ես ահավասիկ:

Եվ մինչ արցունքով եմ սերմանում խոսքերս
Մեզ համար պատրաստված օթևաններդ տանող
ձանապարհի վրա ոտք դրած պահին այս իմ,
Թող որ, երբ հասնեմ հունձքն հավաքելուն՝
Դառնամ բերկրալից ու երջանիկ և լիովին
քավված՝

Բարի օրանների երանական արդյունքով:

Մի՛ տար ինձ սրտի արգանդ անորդի՝
Իսրայելի պես,

Եվ ոչ էլ ցամքած ստինքներ աչքի, ո՛վ
ամենագութ:

Լսի՛ր բանական աղաչավորիս, հզո՛ր ողորմած,
Նախքան երկնքին, երկինքը՝ երկրին, երկիրը՝
գինուն, ցորենին, ձեթին,

Целительнее влияют на мою душу,
Нежели на стихи губительные.
Ты - Творец, а я - глина,
Окажи мне, колеблющемуся,
По окончании молитвенных этих стенований
Благоволение укрепнуть здесь,
Дабы, когда разверзнутся небеса вышние,
Не оказался я непригоден обладать светом
[небесным],
Подобно воску свечи, что тает [от огня],
Обращается в ничто.
Моя душа - [душа] нищего, как молитвенно
вопиет певец,
И моя сила - [сила] изнемогшего,
И моя жизнь сдается угрызениями совести, -
Но не тфудом перенесенных тягот
молю я Тебя:
Прими в залог мои молитвы
И подай милостыню Твоего прощенья,
Прими малое от меня, слабого,
И подари великое от Себя - Могущественного,
Укрепи мое слово раскаяния,
Ниспослав и вложив в него дух заповедей
Богодухновенных,
Даруй мне, о благодетель, свет истины
притчи Исаяи,
Поднеся мне, достойному смерти,
Вместо презренного гласа моего естества из
меди
Злато Твоей благодати,

Եվ սրանք բոլորն էլ Իսրայելին՝ ի՛նձ լսիր-
Երկնավորների աղերսը առ քեզ՝
Թող ազդի հոգուս, քան թե տարրերին
ապականացու:
Ստեղծիչ ես դու, և ես ինքս՝ կապ.
Հեծեծագլին այս աղոթքներիս նախամուտքում.
Հայտնի՛ր, գթառատ, քաղցր կամքըդ ինձ՝
տարակուսյալիս,
Որպեսզի այստեղ, երկրի վրա իսկ գորանամ ես,
Եվ երբ որ բացվի երկինքը վերին,
Զլինի՛ որ ես լույսը վայելելու անվարժ, անընտել՝
Մոմի պես հավվեմ, սպառվեմ իսպառ, ջնջվեմ
մեջտեղից:
Միրտ տուր գրկվածիս, ինչպես ասողն է գոչել
աղոթքով,-
Ուժ՝ թալկացածիս և կյանք մաշվածիս խղճի
խայթերից,
Եվ ո՛չ անձկուլթյամբ ու չարչարանքով քեզ
որոնելուց:
Ա՛ռ մաղթանքներիս ավանդն այս և տուր
ողորմուլթյունը քո շնորհների:
Ընդունիր դու այս փոքրը տկարիցս և շնորհիր
մեծը հզորիդ կողմից:
Զղջումիս խոսքերն արա՛ գորավոր, մեզ
ուղարկելով Հոգիդ բարձունքից,
Պատգամներով այն աստվածաշունչ, որոնք դրել
եմ ես այս գրքիս մեջ:
Հաճի՛ր, բարերար՛ր, լուսավորելով
ճշմարտապատում առական Եսայու,

Вместо непрочного черного железа моей
[порочности]
Знак добродетели - сверкающую огненно-
красную медь Ливана.

3

Почему столь ожесточаешь мое сердце -
[сердце] ничтожного,
Что не боюсь я Тебя, о Неисповедимый
и Страшный?
Да не останусь я бесплодным в малых трудах
своих,
Подобно беспечному сеятелю на неплодоносной
земле!
Да не доведется мне страдать от мук родовых
и не родить,
Скорбеть и не прослезиться,
Размышлять и не вздыхать,
Затуманиться и не пролиться дождем,
Идти вперед и не достигнуть,
Мне призывать и Тебе не слышать,
Просить с покорностью и остаться без внимания,
Стонать и не сострадать,
Молить и ничего не получить,
Приносить жертву, но не сжигать ее,
Увидеть Тебя и уйти с пустыми руками.
Услышь меня прежде, чем я обращаюсь
К Тебе, единственно могущему, за помощью.
Не воздай мне, злотворцу, карой вечных мук
По числу дней моих прегрешений.

Մատուցելու ինձ՝ մահվան արժանու
Գոյութեանս անարգաձայն պղնձի փոխարեն՝
չնորհիդ ոսկին՝
Անզարդ, սևաթուլը երկաթի տեղակ՝ հրաշեկ
պղինձը Լիբանանի,
Որ օրինակ է առաքինութեան:

Գ

Ինչո՞ւ կարծրացնես սիրտը եղկելուս, անճա՛ռ
ահավոր,
Որ չթափանցի երկյուղըդ այնտեղ:
Թող որ չլինեմ ես անպտուղ՝
փոքր այս վաստակիս մեջ՝
Անբերրի հողում, իզուր, ապարդյուն
սերմանողի պես:
Զլինի, որ երկնեմ ես, և չծնեմ,
Ողբամ՝ և չարտասվեմ, խորհեմ՝ և չհառաչեմ,
Ամպեմ, և չանձրեմ, ընթանամ՝ և չհասնեմ,
Ես ձայն տամ, և դու չլսես, պաղատեմ՝ և անտես
մնամ,
Կողկողեմ՝ և ինձ չողորմես, աղաչեմ՝
բայց ոչինչ չահեմ,
Զոհ մատուցեմ, և չմխամ,
Տեսնեմ քեզ՝ և դատարկ դուրս գամ:
Դեռ քեզ չզիմած՝ լսիր ձայնս դու,
ո՛վ միայն հզոր:
Մեղքերով ապրած օրերիս չափով
Տանջանքի տուգանք վճարել մի՛ տա ինձ՝
չարագործիս:

Оживи меня, Сочувствующий,
 Услышь меня, Милосердный,
 Окажи сострадание, о Благий,
 Пощади, о Долготерпеливый,
 Защити, о Прибежище,
 Облагодетельствуй, о Крепкий,
 Освободи, о Вседержитель,
 Дай жизнь, о Возрождающий,
 Подними меня, о Страшный,
 Просвети [меня], о Небесный,
 Исцели, о Все умеющий,
 Очисти от грехов, о Неизреченный,
 Награди [меня], о Щедрый,
 Укрась милостями, о Независтный,
 Примири, о Неведающий пороков,
 Прими, о Немстительный,
 Очисти от долгов, о Благословенный;
 Коли, устремив взор мой [в будущее],
 Я увижу предуготованные мне в день смерти
 две опасности,
 Взгляд Твой будет спасением, о Упование и
 Защитник.
 Коли, взглянув ввысь, я увижу ужасный путь,
 На коем уловляются [души] всех [умерших],
 Пусть встретится мне на нем с лаской Твой
 ангел мирный,
 Яви мне, о Господи, в день, когда испущу я
 последний свой вздох,

Փրկի՛ր ինձ, գթած, լսիր, ողորմած,
 Մարդասիրաբար ներիր ինձ, ներող,
 Խնայիր, երկայնամիտ, պաշտպանիր, ապավեն,
 Բարերարիր, հգոր, ազատիր, ամենակալ,
 Կյանք տուր, նորոգող, վերականգնիր, ահավո՛ր,
 Լուսավորիր, երկնային, բժշկի՛ր, ձեռնահաս,
 քավի՛ր, անքնին,
 Պարգևատրիր, առատածեռն, շնորհազարդիր,
 աննախանձ,
 Հաշտվիր, անախտակիր, ընդունիր, անոխակալ,
 Ջնջիր պարտքերս, օրհնյա՛լ:
 Երբ հասնի վերջին օրս թշվառ,
 Եվ ես հառեմ աչքերս՝ տեսնելու վտանգները
 կրկնակի,
 Քո փրկությո՛ւնը տեսնեմ թող, հո՛ւյս
 և խնամակալ:
 Եվ երբ ուշադիր նայեմ դեպի վեր՝ ամենագրավ
 ճամփին սոսկալի,
 Խաղաղության հրեշտակդ թո՛ղ քաղցրությամբ
 հանդիպի ինձ:
 Երբ վերջին օրը իմ շունչը փչեմ, ցույց տուր ինձ
 դու, Տե՛ր,
 Երկնավորներից եկած երջանիկ, մաքուր մի ոգի,
 Որ լուսաթուխ՝ ի՛նձ հասնի՝ սիրուդ պարզև առած:
 Հասցրու ինձ նույնպես կարեկից մի՛՝ մեռած
 արդարներից.
 Հուսահատ օրս դու հարագործիս քո անակնկալ
 բարին պարգևիր:

Летящую в свете чистую душу [кого-нибудь]
из небесных угодников Божьих,
Которая подоспеет с даром любви Твоей.
Быть может, в сопутники мне приищешь
Одного из праведников Своих совершенных,
Даруешь мне, нечестивому, в день отчаяния
нежданную милость?
Да не допустишь Ты, о Благословенный,
Ты - Спасение всех,
Дать зверя жестокого в проводники Твоей
паршивой овце.
Для меня, умершего в грехах, Ты - жизнь
беспорочная,
Для меня, погрязшего в долгах, Ты - спасение.

5

Можешь ли Ты забыть благодеяние, о души
моей оплот,
Пренебречь милосердием, о Попечитель,
Изменить человеколюбию, о Неизменный,
Отказаться в возрождении, о Нескончаемый,
Отречься от милосердия, о Плод блаженный?
[Можешь ли] дать увянуть прелестному
цветку благоволения Своего;
Опорочить благородную суть Твоего
могущества,
Преобразить славу волос Твоего величия,
Не сохранив прекрасного украшения - сияющего
Твоего венца?
Если милосердие - это блаженство,

Քա՛վ լիցի, թե՛ դու, ո՛վ բարեբանյալ, որ
փրկու՞թյունն ես բոլորի,
Հիվանդ ոչխարիս դժնդակ զազան
տաս ուղեկից.
Պարգևիր վերին կյանք անապական՝ մեղքով
մեռածիս,
Եվ փրկու՞թյուն՝ պարտքերի տակ կործանվածիս:

Ե

Միթե՞ պիտի մոռանաս բարերարելդ, ո՛վ
ակնկալու՞թյուն.
Պիտի անտեսե՞ս գթասիրելդ, ո՛վ խնամող.
Պիտի փոփոխե՞ս մարդասիրելդ, ո՛վ անփոփոխ.
Պիտի նահանջե՞ս կենսագործելուցդ,
անվախճա՛ն.
Պիտի թողնե՞ս ողորմու՞թյունդ, երջանի՛կ պտուղ.
Պիտի ազավաղե՞ս բարեչնորհ ծաղիկը քո
քաղցրու՞թյան.
Պիտի անպատվե՞ս նյու՞թը պանծալի քո
հարստու՞թյան.
Պիտի պակասեցնե՞ս փառքը վարսերի քո
բարձրապանծ,
Պիտի չպահե՞ս պսակիդ պայծառ զարդը
վայելու՞չ:
Եթե ողորմածներին է երանու՞թյունը,
Եվ դու, որ համակ արքայու՞թյուն ես սիրով լիուլի,
Միթե՞ չպիտի պարգևես դու քո փրկու՞թյունն
ամբողջ.
Դեղ չդնե՞ս պիտի իմ վերքերին

А Ты - это царство, полное жажды
[милосердия],
Ужель не всем даруешь спасение,
Не предложишь бальзама для [исцеления] ран,
Не зарубцуешь язвы, не окажешь
помощи мне - слабому,
Не возжжешь света во тьме для меня,
уповающего на могущество Твое,
О дарующий жизнь вселенной?
Один лишь Ты обладаешь славой по своему
естеству и нескончаемо вечен,
Что признано всеми, о трижды благословенный
и приснохвалимый
Далее ведомых пределов вечности.
Аминь!

Եվ սպեղանի՝ խոցվածներին և տկարությանս՝
դարման չպիտի՞ տանես,
Պիտի չծագե՞ս լույս՝ խավարի մեջ -
ինձ, որ գորությանդ վրա եմ միայն իմ հույսը
դրել,
Տիեզերակա՛ն դու կենսապարզ և:
Դո՛ւ միայն ունես փառք իսկ ի բնե,
մշտնջենապես,
Եվ արարածներն համայն առհավետ
վկայում են այդ:
Օրհնված ես դու և փառավորված
հավիտենության մեջ եռապատիկ
Եվ իմանալի հավիտյանների սահմանից էլ վեր՝
Միշտ ու միշտ. ամեն:

Глава 3 Слово к Богу из глубин сердца

1

Դոսподи, Господи мой, податель щедрот,
 Благий по естеству, равно властвующий
 над всеми,
 Единственный Творец всего из ничего,
 Прославляемый, неисповедимый, страшный,
 удивительный,
 Ужасный, могучий, суровый, непонятный,
 Недоступный, непостижимый, непознаваемый,
 Неизреченный, незримый, невидимый,
 неосязаемый,
 Неуловимый, безначальный, предвечный.
 Ничем не затуманенное знание,
 Видение, не ведающее колебаний,
 Истинное естеством Своим,
 Высокое [пребыванием в Небесах]
 И низкое [пребыванием в преисподней],
 Восхваляемое бытие,
 Рассвет без тени, сверкающий луч,
 Свет исповедуемый, упование без сомнений,
 Покой нерушимый, печать неизменная,
 Прозрение, не знающее границ, имя признанное,
 Вкус сладостный, чаша радости,
 Хлеб, укрепляющий души, любовь неиссякающая,
 Обещание, не вызывающее сомнений,
 Покров желанный, облачение неотъемлемое,
 Риза вожделенная, украшение славы,

ԲԱՆ Գ
ԱՐՏԻ ԽՈՒՐՔԵՂԻՅ ԽՈՒՐ-ԱՍՏՈՆ ՀԵՏ

Ա

Տե՛ր իմ, Տե՛ր պարգեւատու, ինքնաբուն բարի,
 Տրոլորին տիրող հավասարապէս, միայն
 արարիչ դու ամեն ինչի.
 Փառավորյալ անքնին, ահեղ ահարկու, սոսկալի
 հզոր,
 Անպարագրելի, անմերձենալի, անըմբռնելի,
 անիմանալի,
 Անճառելի, անտեսանելի, անզննելի,
 անշոշափելի, անորոնելի,
 Անսկիզբ և անժամանակ, անշամանդաղ
 գիտություն,
 Համարձակ տեսողություն, ճշմարիտ
 էականություն,
 Բարձր և խոնարհ, օրհնաբանված գոյություն.
 Անսովեր ծագում, ամենափայլ ճառագայթ,
 խոստովանված լույս,
 Անտարակույս վստահություն, կատարյալ
 հանգիստ,
 Անհեղելի կնիք, անսահման պատկեր, վկայված
 անուն,
 Ճաշակ քաղցրության, բաժակ բերկրության,
 Հաց՝ հոգին հաստող, սեր՝ միժանն օտար,
 աներկբա խոստում,
 Ծածկույթ ցանկալի, զգեստ անկապուտ, օթոց
 բաղձալի,

Вспомоществование великое,
Прибежище восхваляемое, неиссякаемая
    благодать,
Неубывающее сокровище, нетленный дождь,
Роса предвсвещенная, елей, изливающийся на всех,
Безвозмездное врачевание,
Двукратно дарованное здоровье,
Величайшее ободрение, необманный призыв,
Благовестование всеобщее, Царь, почитающий
    рабов,
Нищелюбивый защитник, вечно богатый
    даритель,
Шествию беспрепятственное, нерушимое
    повеление,
Вечная надежда, долговидящий [взгляд],
Дар без сожаления, всем раздающая десница,
Рука правосудная, око беспристрастное,
Глас надежды, весть утешения,
Послание радости, имя, жизнь [означающее],
Перст попечительный, исход безошибочный,
Провидение непогрешимое,
    воля животворящая,
Нелукавый совет, почесть, не вызывающая
    зависти,
Изобретательность бескрайняя,
[Но и] строгий предел,
Ненаходимый след, невидимая стезя,
Образ неизмеряемый, количество беспредельное,
Изображение бесподобное, сострадание
    несравнимое,

Զարդ վայելչական, մեծազոր պաշտպան, գովված
    ապավեն,
Աննվագելի շնորհ, անպակասելի գանձ,
Անապական անձրև, արփիացնցող ցող,
Ամենաբույժ դեղ, ձրի բժշկություն, կրկնաձիր
    առողջություն,
Վեհագույն խրախույս, անպատիր կոչում,
    հանուր ավետիս,
Ստրկամեծար թագավոր, աղքատասեր պաշտ-
    պան, մշտահարուստ տվող,
Անխափան ընթացք, աննահանջ հրաման,
Անհամառոտ հույս, երկար տեսողություն,
    տուրք անզղջական,
Ամենաբաշխ աջ, արդարակալ ձեռք, անաչառաչք,
Մխիթարիչ ձայն, սփոփարար լուր, բերկրության
    բերումն,
Անուն կենդանի, նախախնամող մատ,
Անմոլար ճամփա, անխարդախ ընթացք,
    կենդանարար կամք,
Աննենգելի խրատ, աննախանձ պատիվ,
    լայնարձակ հնարք,
Անձկական պայման, անգտնելի հետք,
    աներևույթ շավիղ,
Անչափագիր պատկեր, քանակություն՝ անսահման,
Աննմանական տիպ, անզուգական գույթ,
    ողորմություն բազմագեղ,
Խոնարհություն տոնելի, համբույր փրկարար,
Կա՛ն դեռ շատ ուրիշ խոսքեր ավելի վեհ ու
    վայելուչ

Благость многообильная, смирение
торжественное,
Поцелуй спасительный.
И еще много других благолепных слов
Кроме этих можно Тебе посвятить, о Боже,
Благословенный и восхваляемый,
Величаемый и проповедуемый,
Благовестуемый и превозносимый,
Возглашаемый и повествуемый.
О ты, чья воля не знает ошибок, исполняя
наши мольбы.

Потоки благости, излитые Тобою на нас,
Я разъясню в дальнейших моих речах,
Кои побудят Тебя, о Блаженство,
Возрадоваться моему спасению,
Как если бы Ты взалкал вкусить неких
сладостных яств,

Но не потому, что суетным гласом моим
Обретешь Ты [новую] славу,
А потому, что малую молитву мою
Сделаешь причиной спасения великого.

2

Эта заповедь новая - книга скорбных песнопений
Сочинена для живущих на земле [людей]
всех возрастов,
Для всего множества рассеянных по миру
христиан.
И как хорошо осведомленный о страстях
каждого соучастник
Показует [людские] пороки, подобно картине
укоряющей:

Նվիրելու քեզ՝ աստվածությանդ:
Օրհնված, գովված, բարեբանված, քարոզված,
ավետարանված,
Հռչակված, հնչեցված, պատմված,
Աղաչված կամքով անխաբելի,
Եվ դեռ ինչ որ դու ներշնչում ես մեզ քաղցր
բխումով,
Որոնք մեր հաջորդ ճառերում պետք է որ
լուսաբանվեն:
Որով և պիտի դու գվարթանաս իմ փրկությունս,
ո՛վ երանությունս,
Ախորժ զգացմամբ լցված լիուլի:
Դատարկ բառերով հյուսված երգով չէ, որ
փառավորվում ես դու,
Այլ իմ այս փոքրիկ աղերսը թող որ դառնա մի
պատճառ քո մեծ փրկություն:

Բ

Ողբե՛ր երգեցի ես շարահյուսված այս նոր
մատյանում,-
Որն իբրև կցորդ, մեծապես գիտակ բոլոր վշտերի՝
Նշավակում է ուրույն պատկերով կրքերը ամեն
մարդու պատահող,-
Այս երկրում ապրող ամեն հասակի
բանականների համար անխտիր,
Աշխարհում ցրված բազմասփյուռ բոլոր
քրիստոնյաների,
Բոլոր նրանց, որոնք կյանքի առաջին շրջանումն
են,

И тем, что в первую пору жизни вступили,
 И тем, что находятся во второй, именуемой
 возмужалостью,
 И старцам немощным, чьи дни подходят к
 концу,
 Грешникам и праведникам,
 Гордецам самодовольным и тем, что корят
 себя за прегрешения,
 Добрым и злым, боязливым и храбрым,
 Рабам и невольникам,
 Знатным и высокородным, средним и вельможам,
 Крестьянам и господам, мужчинам и женщинам,
 Повелителям и подвластным, вознесенным и
 униженным,
 Великим и малым, дворянам и простолюдинам,
 Конным и пешим, горожанам и селянам,
 Надменным царям, коих держит узда страшною,
 Пустынникам, беседующим с небожителями,
 Дьяконам благонаправным, священникам
 благочестивым,
 Епископам неусыпным и попечительным,
 Наместникам [Божьим] на престоле
 патриаршем,
 Кои раздают дары благодати и рукополагают.
 Одним - дабы молитвенно просили [за меня],
 Другим - для благих увещаний,
 Всем им подношу я свою книгу в виде молитв,
 Начатую силой [Святого] Духа Твоего,
 Споспешествованием коего я представляю в
 порядке

եվ նրանց, որոնք արբուճքի են հասել,
 Նրանց, որ մոտ են անկար ծերությամբ կյանքի
 վախճանին,
 Մեղավորների և արդարների,
 Բարձրահոն ինքնամեծարի և իր սխալն
 ընդունող անձնազատի,
 Բարիների և եղեռնագործների, նկունների
 և արիների,
 Ստրուկների և հպատակների,
 Գերաշխարհիկների և սեպուհների, միջակների և
 պայազատների,
 Շինականների և տոհմիկների, արուների և
 հգերի,
 Հրամայողների և հնազանդվողների, վսեմների և
 նվաստների,
 Վեհերի և փոքրերի, ազնվականների և
 ուսմիկների,
 Զիավարժների և հետևակների, քաղաքացիների
 և գեղջուկների,
 Ահավորի սանձով բռնված գոռոզ արքաների,
 Վերնականների հետ խոսակցող մենակյացների,
 Մաքրակենցաղ և տիրանվեր զգաստների,
 Երջանկակրոն և ընտրելագույն քահանաների,
 Վերակացու և բարեզգեցիկ առաջնորդների,
 Նախաթոռ գահակալների, սրբանվեր
 տեսուհների համար,
 Որոնցից ոմանց՝ աղերս-աղաչանք և ոմանց՝
 բարի խրատներ
 Հորինեցի ես աղոթքի համար՝ այս մատենիկով,

Мольбы многообразные,
Дабы с ее помощью просимое каждым из них
Постоянно представало пред милосердием
Твоим, о Великий.

3

Исцели души тех, кто читает ее с сердцем
чистым,

И очисти их от преступлений,
Освободи от долгов и избавь от уз грехов,
Да прольются обильные слезы у тех,
Кои будут наставлены ею,
И да будет даровано чрез нее желание
раскаяться.

Пожалуй и мне вместе с ними, о Господи, от
себя волю к покаянию,

А [их молитвы], спетые гласом моим,
Да обретут дух, приятный и желанный [Тебе].
Да будут дарованы мне этой книгою их мольбы,
И да обратятся стенания их моими словами
В воскуряемый Тебе ладан,
И на вкусившем устами эти скорбные
песнопения

Да упокоится дух Твоей благодати.
Коли встретятся со мной благочестивые,
Дабы предстать [перед Тобою] с [молитвами]
сими,

Прими и меня - [умершего]
Вместе с ними - живыми по милосердию Твоему;
Коли скорбные слезы, святые дары приносящие,
Пролятся из глаз [молящихся по этой книге],

Որ հոգուդ զորությամբ եմ ձեռնարկել,
Գրի առնելով մաղթանքներ պես-պես,
Որպեսզի խնդրանքներն այս բոլորի սրանով
ընդմիշտ
Քո մեծ գթությա՛նը ներկայացվեն:

Գ

Արա՛ այս մատյանն ընթերցողների սրտերը
հստակ,
Բժշկի՛ր նրանց հոգիները դու և հանցանքները
սրբի՛ր,
Թո՛ղ պարտքերը նրանց և արձակի՛ր
կապանքները մեղքի:
Արտասուքները թող բխեն սրանով
հրահանգվողների,
Եվ թո՛ղ սրանով պարզևի նրանց իղձ ապաշավի:
Շնորհվի թող, ո՛վ Տեր, նրանց հետ
և ի՛նձ զղջումի կամք,
Ինչպես և նրանց՝ ի՛մ իսկ բառերով՝
չունչ բարեհամբույր.
Թող այս մատյանով և ի՛նձ նվիրվի
պաղատանքը նրանց,
Եվ իմ խոսքերով իմ փոխարեն էլ խնկվեն նրանց
հեծեծանքները:
Ողբերգությունն այս սիրով ճաշակող
սրտերում թող որ
Շնորհիդ լո՛ւյսը մտնի և բնակվի:
Եթե պատահի, որ ինձ համար բարեպաշտները
սրանով քեզ ընծայվեն,

Да сподобишь Ты, о попечитель, и мне
ороситься дождем.
Коли написанные [мною молитвы] помогут
спасению тех,
Кто приобщится к этим
животворным чувствам,
Сделай волей Своей, о Благословенный,
Дабы и меня причислили [к ним];
Коли у кого-нибудь благодаря книге этой
Родятся из глубин сокровенных стенания,
Тебе, о Боже, угодные,
Пусть, о Всевышний, вместе с ним это
принесет пользу и мне;
Коли протянется к Тебе чистая рука с
ладаном благовонным,
Пусть будет присоединен к ней глас мой и
просьбы других молящихся,
Кои прежде были обращены [к Тебе];
Коли с моими родятся другие молитвы
многообразные,
Пусть будут и мне Тобою они дарованы
повторно;
Коли эта моя словесная жертва будет угодна
Тебе и приятна,
Пусть Тобою [к ней] будут присоединены и
[дары] предшественников;
Коли кто падет духом от скорби и ослабевает,
Пусть в надежде на Тебя снова встанет он,
Опираясь на стенания сии;
Коли упования столп до основания будет
разрушен грехами,

Ի՛նձ էլ ընդունիր, գթած, նրանց հետ, որոնք
կենդանի են քեզ համար.
Եթե սրանով մեղքերը մաքրող արցունքներ
կաթեն աչքերից,
Ո՛վ խնամակալ, անձրեկ՛ր նաև նրանք
ի՛նձ վրա:
Հաղորդակիցներն այս կենաց գրքի՝ թող
փրկվածներին լինեն դասակից:
Քո կամքով, օրհնյալ, թող որ նաև ե՛ս
համարվեմ փրկված:
Եթե խոսքերի իմ ազդեցությամբ որևէ մեկի
սրտի խորքերից
Հնչեն հառաչներ աստվածահաճո,
Թող որ նրա հետ, ո՛վ բարձրյալ,
և ե՛ս օգտվեմ քեզանով.
Թե մաքուր մի ձեռք անուշ խոսակերով առ քեզ
կարկառվի,
Թող իմ ձայնի հետ հասնի, միանա
Եվ ա՛յս աղերսանքն առ քեզ մատուցվող
աղոթքների.
Եթե ուրիշներն էլ պաղատանքներ երկնեն ինձ
նման, բազմաբովանդակ,
Նրանցով ե՛ս էլ թող որ քեզ կրկին նվիրված
լինեմ:
Եթե բանավոր պատարագն այս իմ հաճո լինի
քեզ և գնահատես,
Ուրիշներինն էլ, առաջ, քան թե իմ, թող քեզ
ընծայվի.
Եթե տրամուլթյամբ մի ոք սրտաբեկ նվաղի տկար,

[Из этих молитв], как бы из слитных
каменей,
Твоей десницей вспомоществующей вновь
воздвигни Его;
Коли вервие надежды будет рассечено,
разрезано мечом грехов,
Соедини Его снова волей Твоей, Вседержитель,
еще прочнее скрепи;

4

Коли кто-нибудь будет обхвачен смертельно
опасным пороком души,
Да обретет он спасение в надежде на жизнь,
Молясь по этой [книге] Тебе, о Животворец;
Коли чье-либо сердце будет уязвлено муками
сомнений,
В благоволении Своем исцели его для жизни
этими молитвами;
Коли из-за грехов губительных, неискупимых
Кто-нибудь низвергнется в глубины бездны,
Да вернется он к свету при
вспомоществовании Твоем;
Коли из-за козней темных [сил] кто-нибудь
попадет в опасность,
Погрузившись в обманчивый сон,
Вновь укрепи, о Ты - Упование единственное,
Укрывающегося под Твоим [безопасным кровом];
Коли ослабевает броня чаяний чьей-либо души,
Благоволи, [Господи], чрез посредничество
этих [молитв]
Своей рукою восстановит ее прежнюю
прочность;

Թո՛ղ կանգնի դարձյալ հառաչանքների այս
հաստարանով՝ քեզնով հուսադրված.
Եթե ամբարտական ապահովության խորտակվի
մեղքով,
Թո՛ղ որ քարերովն այս պատշաճապես կառուցվի՝
դարձյալ, աջովդ պաշտպանված.
Եթե հանցանքի սրով կտրվի հույսի
լարը ձիգ,
Ամենակալիդ կամքով թող դարձյալ կցվի
ամրապես՝ քո պատվաստումով:

Դ

Եթե հոգեկան ցավի մի վտանգ պաշարի մեկին
մահացու կերպով,
Թող որ փրկություն գտնի սրանով՝ հույսով
ապրելու,
Ո՛ր կեցուցիչդ քեզ աղոթողի:
Տարակուսանքի տագնապով եթե խոցոտվի մի
սիրտ,
Թո՛ղ քո քաղցրությամբ՝ բուժվի սրանով և
առողջանա.
Թե անքավելի մեղքի կորստյամբ մեկն ընկղմել է
խոր անդունդի մեջ,
Այս կարթով թող որ դեպի լո՛ւյսը գա՝ քո
պաշտպանությամբ.
Թե խավարային գործերով թմրած՝ ուժասպառ է
ոք,
Թող որ զորանա քեզ ապաստանած, միա՛կ
ապավեն.

Коли кто-нибудь станет блуждать без
попечения блюстителей,
Да обретет он [молитвами] этими
Надежду на скорое Твое возвращение,
Обновитель;
Коли жар дьявольской лихорадки, которая
вызывает трепет,
Возмутит [страхом] чью-либо душу,
Да опомнится он чрез [молитвы] сии,
Исповедуя и поклоняясь таинству знака
Распятия Твоего;
Коли разрушающий ветр бури неправедности
Нежданно ударит в море житейском
По остову тела человека,
Успокой Его там крылами кормила сего,
Что принадлежит Тебе.

5

Да обратишь Ты в живительное снадобье
Для исцеления страданий души и тела Твоих
созданий
Эту книгу, расположенных в порядке плачей,
Что начата во имя Твое, о Всевышний.
Начатое мною Ты заверши, и пусть смешается
дух Твой с нею,
И дыхание могущества Твоего, о Великий,
Да сольется с творением, дарованным мне Тобою,
Ибо Ты даешь силу сердцу, потерявшему
надежду,
И принимаешь славу от всех. Аминь!

Եթե պահպանակը վստահուծյան լքել է մեկի
հոգին,
Այս միջնորդությամբ թող ձեռքդ նրան ընդունի
դարձյալ և ամրապնդի.
Եթե ոք հսկող պահպաններից հեռու դեգերի,
Այդպիսին թող որ սպասի սրանով նորոգչիդ
դարձին.
Եթե զիվային ջերմի սարսուռը խռովի մեկին,
Սթափվի՛ թող նա խաչիդ խորհրդի
Այս խոստովանված ու երկրպագված նշանի առջև.
Անօրենության խորտակիչ հողմի մրրիկը եթե
Մարդու մարմնեղեն շինվածքն աշխարհի ծովում
հարվածի,
Թող որ քո կողմից շինված այս ղեկով,
առաքաստներով խաղաղվի՛ դարձյալ:

Ե

Մատյանն այս ողբերի, որ քո անունով սկսեցի,
բարձրյա՛լ,
Թո՛ղ կենսատու դեղ ու դարման լինի
Եվ բժշկի քո արարածների հոգու և մարմնի
ցավերը բոլոր:
Սկսածն այս իմ՝ իր ավարտին հասցրու դու,
Եվ թող քո Հոգին խառնվի սրան:
Մեծիդ նորոգող շունչը թող միանա ինձ
չնորհածդ այս բանաստեղծությանը,
Քանզի դո՛ւ ես լոկ տալիս զորություն վհատ
սրտերին
Եվ ընդունում փա՛ռք բոլորից. ամեն:

Облегчи [ты мне] горечь страданий,
 Что уготованы [мне], ожидают меня,
 Чтоб обратить меня, порождение геенны,
 В украшение смерти вековечной;
 Избавь от позорных долгов,
 Кои оставлены, чтоб предъявить мне,
 Бедному, на последнем суде.
 Ниспошли Ты [мне] наказание
 мира [нашего],
 Уже ранее дарованное нам
 милосердием Твоим,
 Дабы ужасы невыносимые
 Не представились пред очи мои,
 И безнадежное оцепенение не стало
 Предпочтительней покаяния животворного, -
 Суд грозный, неподкупный и праведный судия,
 Позор ужасный, обвинение страшное,
 порицание неодолимое,
 Беда неминуемая, уныние отчаянное, трепет
 бесконечный,
 Неутешный плач, неисцелимый
 скрежет зубов,
 Осквернение невозполнимое,
 Проклятия грозные Твоих речей
 Божественных,
 Конец милосердия и возбранение
 добросердечия.
 [И тогда] Небо будет свиваться и земля с
 твердью недр колебаться,

Թեթևացրո՛ւ սաստկությունն այն տանջանքների,
 Որոնք պատրաստված՝ սպասում են ինձ՝
 Գեհենի որդուս հավիտենական մահվան համար
 զարդ դարձնելու ընդմիջտ.
 Վերացրո՛ւ մեջտեղից մեղքերս ամոթալի,
 Որոնք պահված են՝ վերջին ատյանին հայտնի
 դառնալու թշվառականիս:
 Ընծայի՛ր խրատդ խաղաղարար նախապարգև
 քո ողորմությամբ,
 Որպեսզի ահեղ անտանելիներն իմ մտքի առաջ
 չպատկերանան,
 Կենարար զղման փոխարեն՝ անհույս
 ապշության առաջ կանգնեցնելով ինձ,-
 Դատաստանն ահավոր և դատավորն անկաշառ
 ու անխաբելի,
 Սոսկալի ամոթն ու կշտամբանքը սարսափելի,
 Հանդիմանությունն անխուսափելի,
 Տագնապն անճողոպրելի,
 Պակուցումն անխրախուսելի,
 Դողումն անվերջանալի,
 Լացն անսփոփելի,
 Ատամնակրճտումն անբժշկելի,
 Ապականությունն անողջանալի,
 Սարսափելի անեծքն աստվածային խոսքիդ,
 Փակումն գթության և արգելումն ողորմության:
 Կզալարվի երկինքն այն ժամանակ,
 Եվ կզղրզվի երկիրն իր հատակով
 Խռովահույզ ծովի բազմակուտակ կոհակների պես,

Как нагромождаются валы бурного моря,
 словно стремящиеся вдаль,
 Но, препятствуя друг другу,
 задерживающиеся.
 И, сотрясаясь и содрогаясь,
 Обширная твердь земли
 В самых своих основаниях,
 Загрохотав от столкновения свирепого,
 В глубинах бездны
 Выровнит горы;
 И, раскалившись, растают
 И вещество скал, и все стихии сущие.
 Преобразуются Небеса,
 приняв вид нетленный,
 И станут меняться творения по сути своей,
 [Принимая] обличье новое;
 Тайна деяний наших откроется,
 Невидимые пороки наши дстанут явными,
 Образ жизни, внушенный нравом нашим,
 На теле нашем отобразится.
 Царь Небесный воссядет в суде с готовым
 решением кары.

3

Так горе мне, семизды горе, и снова рыдания,
 Равные мерой и весом вот тому числу,
 Кое вбирает в себя беспредельность всех
 других чисел.
 Что стану делать я, скорбная душа,
 В тот великий день - [день] отчаяния?

Որոնք փախչում են նախ խուճապահար,
 Ապա դառնալով մեկ-մյուսի վրա՝
 Խափանում են խոլ ընթացքն երկուստեք
 ու կանգ են առնում:
 Եվ լայնատարած գետինը այնժամ
 տարուբերվելով ու տատանվելով՝
 Թնդազին բախմամբ կցնցի ուժգին իրենց
 հիմունքից
 Լեռները բոլոր ու փուլ բերելով՝ կհարթի նրանց:
 Կհարկեն համակ ու կհրդեհվեն քարեղեն
 նյութերն ու տարրերն ամեն.
 Կայլայլվի երկինքն անեղծանելի մի
 փոփոխությամբ,
 Եվ արարածներն իրենց տարերքով կառնեն մի
 նոր ձև ու նոր կերպարանք:
 Ծածուկ գործերը կհրապարակվեն, ու
 կհայտնվեն մեր կրքերն անտես.
 Մեր վարքն ու կենցաղն ու ներքինը ողջ՝
 Պարզ կնկարվեն մեր մարմնի վրա:
 Երկնի թագավորն ատյան կնստի՝ հատուցման
 վճիռն իր ձեռքում պատրաստ:

Գ

Ուստի և ահա, վա՛յ ինձ յոթն անգամ՝
 կրկին եղկուլթյամբ,
 Չափով ու կշռով այս նույն համրանքի,
 Որը թվերի անբավություն է պարփակում իր մեջ:
 Ի՞նչ պիտի անեմ ողբալի հոգիս՝ այդ մեծ օրվա
 մեջ ամենաահեղ.

Ибо только вспомню я, прежде чем придет, и
то страшно мне.
Как некий пророк, представляя нам подобный
пример,
Отмечает, что беда неминуема, невозможно
[ее] избежать,
Говоря, к примеру, мол: если кто убежит
от льва
И ему встретится медведь,
Убежав от медведя, войдет он в свой дом
И обопрется о стену рукой, то ужалит его
[здесь] змея,
И опять, заново усиливая суть того же
видения ужасного,
Он восклицает: «Не мрак ли день Господень?
День мрака и тьмы, день облака и мглы».

4

Когда ангел-хранитель, сожитель [мой]
И надзиратель властный,
По праву [меня] обвинит
И грозный Воздаятель
По справедливости меня обличит,
Прислужники Царя устремятся безжалостно
Кого к жизни призвать, а кого - осудить на
позор,
Кому-то явить расцветшее от смеха лицо,
А мне - показать грозный, ощерившийся лик,
Кому - поднести венец лучезарный,
Другим же - предречь погибель и смерть,

Քանզի առաջուց հիշելն ավելի սաստիկ է, քան
թե հանդիպել նրան:
Ոմն մարգարե այդ տազնապալից փախուստի
խուճապն անգերծանելի
Պատկերացնում է մեզ առակավոր այս օրինակով,
Թե՛ մի մարդ փախչում է առյուծի ձեռքից,
Եվ պատահում է նրան արջը.
Եվ երբ արջից էլ խույս տալով հասնում և
մտնում է տուն,
Եվ ձեռքը հենում է պատին՝ օձն է խայթում նրան:
Եվ ապա, ավելի սաստկացնելով տեսիլն այդ
քստմանելի,
Ավելացնում է դարձյալ ասելով.-
«Ո՞չ ապաքեն խավար է Տիրոջ օրը»,
«Օր խավարի և մուլթի, օր ամպի և մառախուղի»:

Դ

Երբ կենակից պահապան հրեշտակը՝ հզոր
ոստիկանն իրավամբ կամբաստանի,
Եվ ահավոր հատուցողը կհանդիմանի
արդարությամբ,
Թագավորի սպասավորները կաճապարեն առանց
խնայելու՝
Ոմանց կյանքի հրավիրելով և ոմանց
դատապարտելով ամոթի,
Ոմանց ծիծաղկոտ և ինձ ահարկու ու քստմանելի
երես ցույց տալով,
Ոմանց լուսապաճույճ պսակներ մատուցելով
Եվ այլոց՝ վճիռ մահվամբ կորստյան.

Праведным - [подать] благовестия голос,
Мне- [обещать] скорбь бесконечной беды.
Когда исчезнет вконец победа смерти над
добрými -
Для меня, злоумышленника, она все же будет
вечно жить;
В какую бы дверь ни стучаться [тогда] -
не поможет ничто,
[Ибо] иссякло милосердие [Божье] ко мне.
Когда книги дивных чудес, где ныне
сокрыты
Всех видов нравы людские,
деяния существ человеческих,
Ради коих и существуют все твари,
[раскроются],
То на теле любого, отпечатавшись полностью,
они обнаружатся,
[И тогда вот] глубины неизреченного
[попечения Божьего],
Заказанные пониманию нашему, станут
видимы очам нашим
Где ныне плачем и слезами можно
небо занять,
Там, как тщету запоздалую, их отвергнут с
презрением,
Стенания, не вознесенные заранее сюда,
Там отнюдь не достигнут [цели],
Милости, скупо посеянные, ярким сиянием не
предварят пути.

Արդարներին ավետավոր լուր և ինձ՝ գույժ
տխուր՝ անվերջ վշտերի:
Մինչդեռ բարիների համար կմեռնի իսպառ
մահվան հաղթանակը,
ինձ՝ չարագործիս համար կմնա
ընդմիջտ տևական.
Դուռ բախելն այլևս ի գուր կդառնա,
Ու կդադարի գուլթն իմ նկատմամբ:
Ջարմանահրաշ գրքերն երբ բացվեն,
Ուր գրված են մեր մինչև այժմ
ծածուկ մնացած բոլոր
Գործերը պես-պես այս կյանքում վարած
մարդկային բնության,
Որի համար և գոյություն առան
էականերն ամեն,
Այնժամ յուրաքանչյուր մարմնի վրա իսկույն
երևան կգան լրիվ դրոշմված
Եվ երկրավորներիս հասկացողության հանդեպ
կնքված ու փակված բոլոր
Անպատմելի խորությունները, և մեր աչքի
առաջ կպատկերանան:
Այստեղ է, որ ողբ ու արտասուքով զնվում է
երկինքը,
Իսկ այնտեղ նրանք իբրև ուշ մնացած
ուճայնություններ՝ կարհամարհվեն ու
կմերժվեն.
Այստեղից նախօրոք չառաքված հեծեծազին
հառաչանքները
Այնտեղ լսելի չեն լինի երբեք.

Там, где громогласно поносят, выступив
против:
Ковчег - первопреступников, скрижали -
презирающих Господа,
А грозное знамение - нынеши: [христиан],
[Там], на том же месте ужасном,
Как некий обвинитель законный,
Преодо мной раскрывает:
Кто-то - сопричастность к вере отцов,
Кто-то - невидимую скинию страданий,
Кто-то - кровь великого Бога -
Как многоразличные орудия пыток,
Кои я себе сам уже здесь подготовил.
Чем утешиться мне, коль надежда иссякла?
Ибо, если воинство Света вместе с сонмом
праведных,
Прославленных блаженством, трепещет,
дѣжа,
Не в состоянии вынести вида Страшного
Суда,
Как же несчастный, забывший заветы,
Сын погибели, я там покажусь?
Ведь я не только [там] не буду увенчан -
Но и невыносимо [тяжкой] будет
кара моя,
А утрата моя - невозполнимой.

Կշեռքով ցանված ողորմութիւնները պայծառ
ճրագով ճամփա չեն բանա.
Այնտեղ տապանը նախահանցավորների և
կտակարանը տիրանարգների
Եվ ահավոր նշանն հիմակվաններիս՝
Հանդես գալով՝ մեծաձայն պիտի
դատախազեն:
Այդ նույն սոսկալի վայրում՝
Մեկը հայրենի հաղորդության ուխտը,
Մեկն էլ անտեսների վկայության խորանը,
Մյուսը՝ մեծագործ արյունն Աստծո
Իբրև իրավացի ամբաստանողներ՝ իմ առջև
պիտի տարածեն:
Բազմապիսի տանջարաններ ես ինքս անձամբ
այստեղի՛ց իսկ պատրաստեցի ինձ համար,
Այլևս ինչպե՞ս հուսակտուրս մխիթարվեմ:
Զի եթե նույնիսկ լուսեղեն գործերն
արդարների հետ,
Որոնք փառավորված են երանությամբ, սարսուժ
են ու դողում
Եվ սիրտ չեն անում նայել ահավոր
դատաստանին,~
Ես՝ եղկելիս, ավանդակորույս սատակման որդիս
որտե՞ղ կմնամ,
Ես, որ ոչ միայն չպիտի լինեմ պսակի արժան,
Այլև պատուհասն իմ անտանելի և կորուստս
պիտի լինի անսպառ:

Так спеши же, Наищедрейший,
 Мошь неизреченная,
 [Протянуть] длань спасения мне, пленнику
 смерти,
 Дабы с помощью Твоей мне вернуться вновь от
 ворот ада
 И, подготовившись и распорядившись,
 Обезопасившись полностью, избежать
 наказания,
 Предвидя уж здесь мысленным взором события
 грядущие,
 Довольствуясь тем, что услышу [лишь] крики
 ужаса
 От мук бедствия, страшные вести,
 И, спасишь волею Твоей благой, выживу я.
 Да не буду я отдан тем детенышам льва,
 Кои просят Тебя дать им меня на съедение,
 Дабы размолоть меня клыками хищными;
 Дабы наполнить [мною] чрево смерти,
 Меня, вскормленного здесь, тащат растопить
 И нефикосновенно хранить, как запас,
 Чтобы навеки уничтожить [меня].
 Ведь лишь только Ты можешь вырывать
 Из клыков смерти для жизни, блаженства,
 Упование всех, лучезарный Царь,
 Бог Иисус Христос, благословенный вовек.
 Аминь!

Բայց դու շտապիր, ամենապարզև,
 անճա՛ռ գորություն,
 Փրկարար ձեռքդ երկարելու ինձ՝ կորստյան
 մատնված գերուս,
 Որպեսզի քեզնով օգնություն գտած՝ կրկին ես
 դառնամ դժոխքի դռնից
 Եվ բոլորովին ամենապատրաստ՝ պատիժներից
 զերծ մնամ, անվտանգ:
 Գալիքներն այստեղ մտքի աչքերով
 նախատեսելով,
 Բավ համարելով լսել տազնապած՝ տանջանք-
 ների ձայնն ահեղահամբավ,
 Քո բարի կամքով ազատվեմ իսպառ և չմատվեմ
 առյուծների կորյուններին,
 Որոնք խնդրում են քեզանից՝ տալու ինձ իրենց
 որպես կերակուր,
 Խժռելու գազանային ատամներով,
 Որպեսզի լցնելով որովայնը մահվան՝
 Այստեղ պարարվածիս քաշեն ու հալեն այնտեղ,
 Ուր պահվում են անսպառ մնացորդ մթերքները՝
 Հավիտենապես լափվելու համար:
 Քանզի դո՛ւ միայն կարող ես կորզել այդ
 սպառիչ ժանիքներից
 Եվ տանել դեպ կյանք ու երանություն,
 Ապավե՛ն բոլորի՝ լույսի թագավոր
 Տեր Հիսուս Քրիստոս,
 Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

Глава 86
Слово к Богу из глубин сердца

1

Ք *ади этих стенающих, скорбных плачей
многообразных,
Сочиненных и расположенных по порядку,
Сжался над душами всеми,
О царь восхваляемый и долготерпеливый,
В особенности над теми,
Кто лишился надежды на спасение жизни,
Кто уснул неприготовленным,
Со светильниками, от недостатка масла
угасшими.
Посему вспомни, Господь милосердный мой,
И сочти меня правым по той причине,
Что во славу Твою, о Великий, дивный
и страшный,
Ты естество человека создал
Из противоборных [вещественных начал],
Одних легких, а других тяжелых,
Одних прохладных, а других огнистых,
Дабы, примиряя несогласие противоборных
[начал],
Благодаря подлинному их равновесию
Мы праведными могли бы назваться.
Так, согласно сему суждению благому,
Коли, ввысь возносясь с [частицами] легкими,
Не забывали бы [мы] и нашей склонности
вниз, к глине,*

Ա

Բ *ազմազանորեն շարահյուսված այս
հառաչագին ու տխրաթախիծ ողբերի
փոխարեն
Ողորմի՛ր բոլոր հոգիներին դու, թագավո՛ր
գովյալ և երկայնամիտ,
Եվ առավել ևս նրանց, որ չուենն կենաց
փրկության ակնկալուեթյուն,
Ինչպես և նրանց, որոնք ննջեցին ի մահ
անպատրաստ՝ յուզի պակասից հանգած
լապտերով:
Ուստի և հիշի՛ր, Տեր իմ գթառատ, և այդ
պատճառով տուր ինձ իրավունք,
Թե ի փառս ահավոր և սքանչելի մեծիդ՝
Մարդու կազմվածքը բաղադրեցիր դու իրար
հակառակ տարբեր տարրերով՝
Մեկը ծանր և մյուսը թեթև, մեկը սառն
և մյուսը ջերմ,
Որպեսզի մենք այդ ներհակուեթյուններն հարթ
պահելով միշտ՝
Նրանց համերաշխ հավասարուեթյամբ կոչվենք
արդար:
Եվ այդպես, առաքինաբար, երբ հոգու հետ
բարձրանանք,
Չմոռանանք և մեր խոնարհուեթյունը կավի
վերաբերմամբ*

Мы бы приняли венец подвижничества.
 Но поелику уклонились мы от закона этого,
 То, скатившись, подобно животным,
 Припали к земле по своей брэнной природе:
 Одни - пороками, другие - жестокостью,
 Третьи - страстью к любимым кушаньям,
 Подобно зверю ненасытному,
 Вечно связанному с естеством нашим.
 Бывает, что одно из четырех [начал],
 Взлетев в прыжке, неуловимом,
     необузданном,
 Вон умчится, неукротимо возгордившись.
 Коли благодаря частицам огня,
     что есть в нас,
 Мы восплаем жаром любви к Тебе,
 То холод, всегда живущий с ним рядом,
 Помешает сему, став препоной добру;
 Коли же воспарим мы к Тебе
 Нашим [естеством], духовным, воздушным,
 То тяжесть начального, плотного, брэнного
     нашего существа,
 Потянув нас вниз, воспрепятствует этому.

2

Днесь, побежденный со всех сторон и вовсе
     изнемогший,
 Я, словно калека немощный, был отфринут,
     загублен, изгнан
 И, истощенный [испытаниями] многими,
 Попал во власть смерти.

Եվ ընդունենք պսակ ճգնավորական:
 Եվ սակայն, ուխտագանց եղանք
     այս կանոնի դեմ,
 Զիջելով կառուցվածքին մեր հողեղեն՝
     անասնորեն սողալով կպանք երկրին՝
 Մեկն իր ախտերով, մեկն անգթությամբ,
 Մյուսն ամենաբաղձ կերակուրների իր
     մոլուխութունով,
 Որպես մշտաբույժ գազան շարունակ կապված
     մնալով մեր բնության հետ:
 Պատահում է մերթ, որ մեկը այդ չորս
     տարրերից մեր մեջ,
 Անողորմելի, անզուսպ սլացքով ոստնելով ի դուրս,
 Ամբարտավանում է վայրենապես:
 Եվ այսպես եթե տաքանանք մենք քո սիրո
     ջերմությամբ,
 Մեր մեջ գտնվող բոցի նշխարով,
 Ցուրտը առընթեր և կենակից նրան՝ կասեցնելով
     այն, ընդմիջում է բարուն:
 Եթե էությամբ հրեշտակային օգածեմ դեպի քեզ
     թևել ուզենք,
 Այս առաջնաստեղծ հողեղեն նյութի
     ծանրությունը հոծ
 Մեզ ցած քաշելով՝ կխափանի մեր թռիչքը
     խկույն:

Բ

Արդ, ամեն կողմից պարտված ու լքված,
 Որպես ապիկար, հաշմված՝ մերժվեցի, կորա,
     քշվեցի.

Посему, лишившись даров [благодати],
Я свой взор устремил к милосердию,
И с лицом пристыженным,
Я, в ком заключены все,
Молю о всех мертвых, что живы для Тебя,
Ибо всегда Ты можешь найти [целебное]
снадобье
Для погибших, кои, подобно мне, мертвы.
Все возможно Тебе, тем паче
Что вместе с неослабевающим могуществом
Твоим
И желание Твое приятно Тебе.
Соединением друг с другом
Этих двух славных и возрождающих
благодатей -
«Могу» и «хочу» -
Да уничтожены будут уныние и отчаяние рода
грешников
И да прибудет благая весть Твоего повеления
об исцелении душ,
О Господь всех, благословляемый вечно.
Аминь!

Եվ մաշված իսպառ բազում մեղքերից ի մահ
գլորվեցի.
Որի համար էլ պարգևներից զուրկ՝
ողորմության կողմն եմ նայում,
Եվ ամոթահար երեսով ե՛ս էլ, որ տեր եմ ամեն
տեսակ մեղքերի,
Աղերսում եմ քեզ բոլոր կենդանի մեռյալների
հետ,
Ձի կարող ես միշտ մի հնար անել ինձ նման
մեռած ու կորածներին.
Ամեն ինչի մեջ գորավոր ես դու.
Եվ մանավանդ որ կարենալուդ հետ՝ և՛
կամենալն է քեզ ախորժելի:
Եվ արդ բարգավաճ ու կենսանորոգ շնորհներն
այս երկու,-
Կամենալն ու կարենալը իրար մոտ գալով,
Կվերանա անհույս վհատությունը բոլոր մեղա-
վորների
Եվ կգա այնժամ, կհասնի շուտով հոգիներ
բուժող
Քո հրամանի լույսն ավետավոր, Տե՛ր ամենայնի,
Օրհնյալ հավիտյանս. ամեն:

Глава 63
Слово к Богу из глубин сердца

1

Քлагодатный и многожалостливый,
человеколюбивый и терпеливый,
Единый Царь, вместе с Отцом Твоим
почитаемый и благословляемый!
Господь всех [сущих], Сын Бога Живого!
Кто не был никогда повинен в гибели моей;
Кто вовек не был искушен в грехах;
Кто не желал смерти грешникам;
Кто волею Своей даровал спасение;
Кто обращал вьюгу грехов в [веяние] ветра
очищения,
Кто пламя гнева заменял дождем;
Кто женщину, [не внявшую] добрым
[советам],
Задержав, [поставил] как столп один,
Сутью двоякой и веществом двойным,
И не пошла она с истинно безгрешными,
Но и не стала всецело грешницей;
Кто зыбкость воды морской
Обратил в кучи каменных глыб;
Кто в пустыне из тверди скалы
Заставил забить родник звонкий;
Кто, остановивши чудом быструю стремнину
вод Иордана,
Послал последних язычников
на духовное омовение крещения;

ԲԱՄ ԿԴ
ԱՐՏԻ ԽՈՒՔԵՂԻՅ ԽՈՒՔ ԱՍՏՈՆ ՀԵՏ

Ա

Բարերար և բազմագուլթ, մարդասեր և
երկայնամիտ միակ թագավոր,
Հորդ հետ պատվված և օրհնաբանված
Տե՛ր ամենայնի,
Որդի՛դ կենդանի Աստծո,
Դու, որ ինձ երբեք կորչելու տեղիք չես տալիս,
Եվ ամենևին չես փորձվում չարից,
Ու մեղավորի մահն իսկ չես ուզում,
Եվ կամբդ փրկություն է բերում բոլորին,
Մեղքի մրրիկը քավության մեղմաշունչ
զեփյուռի ես փոխում դու
Եվ բարկության հուրը փոխարկում անձրևի:
Դու, որ քո բարի հրամանին չանսացող կնոջն
հետ դարձրիր իր ընթացքից,
Նույն արձանի մեջ կերպավորելով զույգ
գոյացությամբ երկու բնություն,-
Ո՛չ անմեղների և ո՛չ էլ իսպառ պատժվածների
կարգը իրապես դասելով նրան:
Դու, որ ծովի լույծ ջրերն հորձանուտ՝
քարակույտի պես իրար վրա դեղեցիր
բարդ-բարդ
Եվ անապատի կարծրանյութ վեմն իբրև հոսող
վտակ բխեցրիր:
Դու, Հորդանանի սրընթաց վայրէջքը
կանգնեցրիր հրաշապես,

Кто быстро развеял легковесной соломой,
 Словно насилие дьявола, крепкие стены
 Иерихона;
 Кто вредоносную воду его
 Подсластил, приправив таинственной солью,
 Как благой пример обращения ханаанеян;
 Кто горечь Мерфы, как неверие мыслей,
 Древом жизни, Тобой приспособленным, сделал
 полезною;
 Кто, проявляя безграничность воли Своей,
 Взяв воду из [реки],
 По своим свойствам бесцветную,
 Придал ей новый красноватый оттенок,
 Сгустив ее кровью на берегу;
 Кто жезл неживой уподобил по обличью не-
 ядовитой змее,
 Дабы [сущность] Свою через
 нашу изобразить
 И народам чуждым [дать возможность]
 выбора [истины];
 Кто [исцелением] блаженной десницы Моисея
 Дал [нам] узреть
 Грядущее чудо Твоего, о Всевышний,
 вочеловечения
 И дважды неизменным воздаянием Своим
 провозвестил
 Очищение Тобой склонной к порокам
 плоти моей.
 Столькими [примерами] преобразования Ты
 предсказал,

Դարձնելով այն որպես լվացումի ավազան
 հեթանոսների հետնորդների համար:
 Երիբովի պարիսպը պնդակուռ -
 Սատանայի բռնության կործանման որպես
 օրինակ -
 Թեթև հարդի պես օղ ցնդեցրիր դու,
 Եվ այդ քաղաքի ջուրը վնասակար, այլաբանորեն,
 Որպես օրինակ քանանացոց փրկությանը, դեպի
 բարին փոխվելուն՝
 Դու խորհրդավոր աղով համեմելով՝ անուշացրիր:
 Մեռայի դառնությունը - նշանակ անհավատության՝
 Դու կենաց փայտով պիտանի դարձրիր,
 քաղցրացրիր քեզ պես՝ միացնելով քեզ հետ:
 Գետից առնված ջուրն ինչպես արյուն
 մակարդեցիր դու ցամաքի վրա,-
 Իբրև նշանակ անհուն հաճությանդ, որի
 համաձայն,
 Անփոփոխ պիտի գունավորվեր նոր երանգով
 բոսորային:
 Անկենդան գավազանին անթույն վիշապի
 նմանություն ու տիպ տվեցիր,
 Ի պատկերացումն քո ըստ մեզ ձևակերպմանն
 ու ընտրությանն օտար ազգերի:
 Մովսեսի երջանիկ աջը պահպանելով անեղծ ու
 անփոփոխ՝
 Յույց տվիր դու մեզ նախապես ապագայի
 հրաշքներդ, բարձրյա՛լ,
 Որոնք մարդեղությանդ ընթացքին պիտի
 կատարեիր,

Всеискуснейшим промыслом Твоим,
Благословенный, Всеблагий,
И ознаменовал нежданное, любовью
созворенное
Обретение грешников смертных.

2

Ты, что растишь зеленую поросль из мертвой
земли бездыханной,
Ты, что заставляешь двигаться
неподвижное,
Ты, что из скверной утробы призываешь
образы, Тебе подобные,
Ты, что юным даешь зубы жующие
И чистым ланитам - волосы даряешь,
Ты, что черную крону волос
Преображаешь чудом в снег [белый],
Показывая, что и в пределах дальних
Ты - Победитель всемогущий,
Ты, что преображаешь «язык велеречивый»
В суждения верные, как Иов сказал,
Ты, что сотрясаешь основы земли и столпов
ее до основания,
Существованием соизжденного,
давая нам знать,
Что лишь Тебе не дано погибнуть.
Ты, что обращаешь стихи, как преходящие,
и снова
По-старому их объединяешь, как вечные,
Показывая тем, что столь же Ты властен,

Եվ ապա, քեզանով՝ ախտավոր մարմնիս
մաքրագործվելը գուշակեցիր:
Եվ դու այս բոլորով, ահա, ամենուրեք,
Մեղավորներին կորստյան ենթակա,
բարեխնամորեն,
Սիրույդ հրաշքով կատարվող անակնկալ գյուտը
գուշակեցիր,
Օրհնյա՛լդ ամենագուլթ:

Բ

Ծլեցնում ես դու երկրից կանաչ խոտ ու կյանքի
կոչում անշունչ մեռյալին,
Անշարժին կառավարում ես որպես ընթացող,
Անարգ արգանդից դուրս ես կոչում քեզ
պատկերակիցներ,
Պատանիներին սեղանատամներ տալիս ըմբռնյալով
Եվ նրանց մաքուր այտերի վրա մազ ես անեցնում,
Եվ սևասաղարթ վարսերը ձյան պես
զարմանագործում,
Ցուլյց տալով, թե քո կարողությունը անցնում է
ամեն սահմանից, հզո՛ր,
Շրթունքների բնագրական թոթովանքները,
ինչպես Հոբն է ասում,
Փոխարկում ես դու հարազատ ու պարզ
արտաբերություն,
Սասանում ես դու երկրին ու նրա սյուները՝
հիմքից,
Ցուլյց տալով, թե դո՛ւ կմնաս միայն անկորնչելի:
Դու թավալում ես տարերքը, որպես անցավոր իրեր

Что легко Тебе не прощать иль прощать
обилие грехов,
Ты, что бесчувственную природу зарниц,
словно уздой, направляешь,
Показывая тем, что злые наклонности
[нашей] природы,
Если захочешь, можешь усмирить.
Ты безмолвный лик луны то уменьшаешь, то
делаешь полным,
Чем возвещаешь и благовествуешь видящим
это,
Что лишнему благ греховному телу, его
совершенствуя,
Ты возвращаешь первозданную святость.
Ты образы звезд бессловесных, как ничтожное
стадо овец,
То разбиваешь [на группы], то собираешь
[вновь],
Иносказательно обозначая этим попечение
благое - надежду на жизнь.
Мол, Ты властен сподобить милостей и тех,
кто не может [об этом] молить.

3

Ты открываешь по морю путь прямой между
жизнью и смертью,
Предъявляя подлинное доказательство [того],
что и в надежном месте
Мы будем непреткновенно защищены Тобой.
Как кипение воды в котле на очаге,

Եվ դարձյալ նույն տեղ հաստատում դրանք
որպես մնայուն.
Այսպես՝ հայտնելով, թե կարող ես դու նույն
այդ դյուրությամբ
Կապել մեր բազում մեղքերը և կամ արձակել:
Անզգա հուժյունն արուսյակի սանձահարում ես
կարծես թե երասանով,
Այդպես՝ ցույց տալով, թե մեր բնության
հակումները չար
Կարող ես դյուրավ դու հանդարտեցնել, երբ էլ
կամենաս:
Անբարբառ լուսնի բոլորակը դու մերթ ունայն
ես անում և մերթ պատարուն,
Ապացուցելով, որպես ավետիս, այդ տեսնողներին,
Թե բարիքներից նվաղած մեր մեղապարտ
մարմինները
Դու նախաստեղծ հարստությամբ կամբողջացնես
դարձյալ:
Անխոս աստղերի բազմությունը դու իբրև
փոքրաթիվ հոտերի խմբեր
Բաժանում ես իրարից և հավաքում դարձյալ,
Ի խորհուրդ կենաց հաստատուն հույսի, ո՛վ
քաղցրահայաց տեսություն,
Թե դու չաղաչող լեզուներին էլ կարող ես լրիվ
նույնպես ողորմել:

4

Ծովում, դու կյանքի ու մահվան միջև ճամփա ես
բացում ուղիղ ապահով,

Ты предотвращаешь словом воли Своей
 Яростную бурю наших грехов.
 Ты взираешь на землю и ее сотрясаешь,
 Дабы с помощью бессловесных [созданий]
 образумить разумных.
 Ты, как легкий челн иль суденышко малое на
 бурных валах,
 Сотрясаешь твердь земли безграничную,
 Тем возвещая всем тварям [Своим]
 Несомненное Свое бытие
 И то, что все сущее было сотворено могучим
 словом Твоим;
 Ты засеваешь землю отдышавшею плотью
 И, продержав ее там без потерь,
 Вновь оживляешь:
 То, что отдано в тлени, получаешь
 нетленным.
 Ты мешаешь со смертною плотью моею
 частицы жизни Своей;
 Ты волей [одной] в краткий миг мановением ока
 Сотворил, украсив, все твари безвидные;
 Ты так всемогущ и всемогущ, что чередованием
 дней
 Изменяешь времена года, придавая им
 сообразно благолепный вид.
 Ты, как [тварей] живых, называешь
 бессловесных именами их,
 Ты внушаешь им лишь - и шагают они;
 Только Ты один Своим неизреченным
 мастерством высокомудрым

Այդպիսով հաստատ հավաստիացնելով, թե
 վտանգավոր վայրում էլ նույնպես
 Կարող ենք լինել անգայթակղելի՝ քեզնով
 պաշտպանված:
 Ինչպես կաթսայում կրակի վրա եռացող ջուրը,
 Այդպես՝ մեղքերի պղտոր մրրիկն էլ քո կամքի
 խոսքով կղաղարեցնես:
 Նայում ես երկրին ու շարժում ես այն,
 Որպեսզի անբան այդ զանգվածով զգաստացնես
 մեզ՝ մտավորներես:
 Ալիքների վրա տատանվող փոքրիկ մակույկի
 նման
 Դղրդում ես դու հողազանգվածի
 թանձրությունն անբավ,
 Որով բովանդակ արարածներին ծանուցանում
 ես, թե կաս աներկբա,
 Եվ որ քո զորեղ խոսքով ես հիմնել տիեզերքն
 համայն:
 Սերմանում ես դու մեր անշնչացած մարմիններն
 հողում,
 Եվ այնտեղ նրանց անկորուստ պահելով՝
 կենդանացնում կրկին,
 Ապականելին հողին պահ տալով անեղծն
 ստանում,
 Դու մահկանացու նյութի հետ կենաց նշխարը
 ես խառնում:
 Դու քո ակնարկող մի հրամանով ստեղծվածների
 ողջ անկերպարան
 Փոքր-ինչ վայրկյանում ձևակերպեցիր ամեն
 մեկն իր պես:

*Соплетаеть мрак с утренней зарей;
После начального сотворения бытия
первозданного
Ты, вочеловечившись, начал творить
Такие великие, славные, дивные дела,
К изумлению [Иова], предвосхитившего их в
книге блаженства,
Что, совершенные при иных условиях
благословенных,
Они превосходят своей несотворенностью
Все, что [до того] сотворено было в мире,
И несть им числа.*

4

*Ты погрешности наши Себе приписал,
Ты праведность Свою даровал нам,
Ты взял на Себя искупление за мир наш,
Ты никогда не отказывал в милости.
Обрати меня, кощунствующего,
К благому страху [Божьему],
Оцепеневшего меня - к бдению сердца доброго,
Нечистого меня - к святости образа Света,
Запятнанного меня - к целомудрию и смирению
Лица святого,
Сломленного меня - к доброму здравью, что не
подорвется от бед,
Заплаканного меня - к ликующей бодрости
неиссякаемой,
Отчаявшегося меня - к нерасторжимой любви
соединяющей,*

*Քոնն են զորությունն ու կարողությունը,
Զի դու օրերի հոլովումներով շրջանակում ես
տարվա եղանակները,
Յուրաքանչյուրն իր ժամանակին, բազմապիսի
գեղեցկությամբ՝ մեր տեսողության համար:
Անմոռնչներին ձայն ես տալիս դու իբրև
կենդանու.
Ներչնչում միայն, ու քայլում են նրանք.
Դո՛ւ ես լուկ հինում հնարագիտության անճառ
արվեստով մեզն ու առավոտը:
Առաջնաստեղծ գոյացության նախակարգ
հորինվածքից հետո,
Ըստ երանելի մի գրվածքի կանխահիաց
զարմացման,-
Երբ դու մարդացար, կատարեցիր մեծամեծ
փառավոր հրաշագործություններ,-
Որոնց թիվ չկա, ստեղծելով նոր ու նվիրական
Մի ուրիշ աշխարհ՝ ավելի անեղծ, քան առաջինը:*

Դ

*Դու, որ մեր հանցանքը քոնը համարեցիր և
արդարությունդ շնորհեցիր մեզ,
Որ մեր հաշտության փրկանակն ինքդ քեզ վրա
առար,
Որ դու չես դադարում ողորմելուց,-
Դարձրո՛ւ ամբարշտիս երկյուղածությունը
բարեպաշտի,
Թմրածիս զգաստացուցիչ արթնությունը սրտի,
Անմաքուրիս՝ պայծառ ու մաքուր կերպարանքի,*

Устыдившегося меня - к твердой уверенности
неколебимой,
Помраченного меня - к свету блаженства
неизреченному,
Пленного смертью - к жизни, что не сгинет
от тлена,
Дабы прославить имя Твое, Иисус,
исповедуемое всеми,
Вместе с Отцом и Духом Святым в высях
Небесных
И внизу, на земле, и обитателями их во веки
веков.
Аминь!

Բազմամեղիս՝ անբժուլթյանն համեստ սուրբ
պատկերի,
Կոտրվածիս՝ առողջության անխորտակելի,
Լացածիս՝ զվարթ ուրախությանն անտխրելի,
Հուսահատվածիս՝ միացնող սիրո անլուծելի,
Ամոթահարիս՝ հաստատուն վստահության
անշարժելի,
Խավարածիս՝ Երանության լույսին անմեկնելի,
Մահվան գերուս՝ կյանքին անապականելի.
Որպեսզի խոստովանված անունդ, Հիսուս,
Փառավորվի Հոր և Սուրբ Հոգուդ հետ՝
Երկնքում և երկրի վրա և նրանց բոլոր
բնակիչներից,
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Բովանդակություն Содержание

Երկու խոսք	5
Առավոտյան աղոթք /Վտրенняя молитва.....	6/7
Երեկոյան աղոթք/ Вечерняя молитва	10/11
Ձղջման աղոթք/ Молитва покаяния	22/23
Շնորհք և մեղքերի թողություն գտնելու աղոթք/Прошение благодати и отпущение грехов	40/41
Մաղթանք հավատի/Молебен о вере	52/53
Մաղթանք հուսոյ և սիրոյ/ Молебен о надежде и любви	60/61
Աղոթք Ս. Պատարագից և Ս. Հաղորդություն ստանալուց առաջ/Молитва перед св. Литургией и св. Причащением.....	72/73
Աղոթք Ս. Պատարագից և Ս. Հաղորդություն ստանալուց հետո/Молитва после св. Литургии и св. Причащения.....	80/81
Աղոթք ի դեմս Քրիստոսի չարչարանքների /Молитво перед страстями Иисуса Христа.....	90/91
Աղոթք Ս. Աստվածամորը/Молитва к Св. Богородице	110/111

Աղոթք սուրբերի բարեխոսության/Молитва о заступничестве святых	120/124
Աղոթք հրեշտակներից/Молитва ангелам.....	136/137
Աղոթք բարի վախճանի/Молитва о доброй кончине	144/145
Աղոթք բժշկության/Молитва исцеления ..	160/161
Աղոթք վերջին օրվա, դատաստանի/Молитва о Свѣдном Днѣ	176/177
Աղոթք ննջեցյալների համար/Молитва за усопших	190/191
Աղոթք դաշտերին հասցրած պատուհանների դեպքում/Молитва при стихийных ведствиях на полях	196/197

Աղոթագիրք
МОЛИТВЕННИК

ՆԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Շնորհիվ և ողորմո-բյամբ
Ըմենասո-րբ Երրորդո-բյան և մեկ Եսրթաձո-բյան՝
Հոր և Որդո- և Սո-րբ Հոգո-
ւո-յս Կեոսով այս Եղոթագիրքը
Փրկչական 2009 թվականի սեպտեմբերի 13-ին՝
Ս. Խաչի Կոնիկն:

Ի վայելո-մն եկեղեցո- Հավարացյալ Ժողովրդի:

Ձեր ամենօրյա աղոթիներո-մ Հիշեցե՛վ՝

Գրվիս մեկենաս Երմեն Տեր-Վարդանյանին,
նրա նախնիներ՝

Տեր Վարդան և Տեր Գրեգոր Տեր-Վարդանյան
նաՀարակ Վահանաներին,

Վարդանյան և Եյվաղյան Գերդասրաններին:

Հրատարակչության տնօրեն՝
Տ. Եզնիկ արք. Պետրոսյան

Հրատարակչության պատրաստեց
Տ. Արտակ վրդ. Տիգրանյանը

Էջադրուճը և ձևավորուճը՝
Տ. Ղևոնդ քահանա Մայիլյանի

Սրբագրիչներ՝
հայերենի - Ս. Գրիգորյան
ռուսերենի - Խ. Դիլանյան

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին - 2009

